

ການພັດທະນາວຽກງານການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນ ສປປ ລາວ ເລີ່ມແຕ່ປີ 2009

ສະຕວດ ລິງ (Stuart Ling)

ທີ່ປຶກສາອິດສະຫຼະ

ພຶດສະພາ, 2017

ສາລະບານ

ສັງລວມຫຍໍ້.....	4
ລາຍການຕົວຫຍໍ້.....	7
1. ບົດນຳສະເໜີ.....	9
2. ພາບລວມຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນ ສ ປປ ລາວ.....	11
2.1 ບັນດາວິທີການ	11
2.2 ການມີສ່ວນຮ່ວມ	13
2.3 ຄວາມໝັ້ນຄົງສິດໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ.....	14
2.4 ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີບ	17
2.5 ການອະນຸລັກ	19
3. ວິທີການ	20
3.1 ສົມມຸດຖານຊີ້ນຳ.....	20
3.2 ການກຳນົດຂອບເຂດຂອງການຄົ້ນຄວ້າ.....	21
3.3 ຈຸດປຶ້ມຂອງຜູ້ຄົນຄວ້າ	21
3.4 ການອອກແບບການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ເຄື່ອງມືການສຳຫຼວດ.....	21
3.5 ຂໍ້ຈຳກັດຂອງວິທີການຄົ້ນຄວ້າ.....	24
4. ຂໍ້ມູນທີ່ຄົ້ນພົບ ແລະ ການວິເຄາະ.....	25
4.1 ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໂດຍ ພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຂະບວນການ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	25
4.2 ການໃຫ້ຊຸມຊົນມີສ່ວນຮ່ວມ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງ ການວາງແຜນການໃຊ້ທີ່ດິນ	31
4.3 ທັດສະນະຂອງຊຸມຊົນ ຕໍ່ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງຂະບວນການ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.....	33
4.4 ຄວາມໝັ້ນຄົງສິດຄອບຄອງ, ລວມທັງສິດຄອບຄອງຂອງຊຸມຊົນ ຫຼື ລວມໝູ່, ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	37
4.5 ການຮັບຮູ້ທີ່ດິນລວມໝູ່ ແລະ ດິນສືບທອດຕາມປະເພນີ ເນື່ອງຈາກ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	39
4.6. ການເຊື່ອມໂຍງຂອງການບໍລິຫານ ແລະ ແຜນການທີ່ດິນຂອງບ້ານ ເຂົ້າໃນ ແຜນການບໍລິຫານຈັດການທີ່ດິນຂອງ ເມືອງ.....	43
4.7 ຜົນກະທົບຂອງການສຳປະທານ ຕໍ່ກັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.....	45
4.8 ຜົນກະທົບຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີບ	46
4.9 ຜົນກະທົບຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕໍ່ການຜະລິດຜົນໃນທີ່ດິນພື້ນທີ່ສູງ.....	50
4.10 ການອະນຸລັກ ແລະ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ).....	51
5. ພາກສະຫຼຸບ.....	53
6. ພາກຄຳແນະນຳ	56
6.1 ຄຳແນະນຳທິດິດພັນກັບທົບທວນຄືນກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້.....	56
6.2 ບົດແນະນຳໃຫ້ແກ່ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເພື່ອສ້າງຍຸດທະສາດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃຫ້ເປັນປະໂຫຍດຂຶ້ນແກ່ຊຸມຊົນໃນຊຸມນະບົດ.....	60

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ	64
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ຂອບເຂດໜ້າວຽກ (ທັນວາ 2016)	64
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2: ເອກະສານອ້າງອີງ.....	70
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3: ຜົນການສຳຫຼວດຂອງ ສະມາຊິກ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ	74
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4: ຕາຕະລາງການສຳພາດ	76

ພາບໜ້າປົກ:

ຊາວບ້ານ ຢູ່ບ້ານຕະລັກນາຖິນ, ເມືອງຍົມມະລາດ, ແຂວງຄຳມ່ວນ ອະນາໄມເຂດແດນຊຸມຊົນຂອງເດີນ ກ່ອນການວັດແທກ, ການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ ໂດຍອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ.

ສັງລວມຫຍໍ້

ຄວາມເປັນມາ

ບົດສຶກສານີ້ໄດ້ຮັບການມອບໝາຍໂດຍ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ (ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ) ເພື່ອກຳນົດຂອບເຂດ ທີ່ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໄດ້ເສີມຂະຫຍາຍສິດຂອງຊຸມຊົນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຢູ່ໃນ ສ ປປ ລາວ ແລະ ວິທີການເສີມຂະຫຍາຍຜົນກະທົບດ້ານບວກ. ໄດ້ມີການສຶກສາເບິ່ງບັນດາບົດຄົ້ນຄ້ວາ, ການສຳຫຼວດທາງອອນໄລ, ການສຳພາດ ແລະ ການລົງພື້ນທີ່ ເພື່ອສຶກສາບັນຫາດັ່ງກ່າວ ໂດຍອີງໃສ່ 4 ຫົວຂໍ້ສຳຄັນຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ, ຄວາມໝັ້ນຄົງສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີບ ແລະ ການອະນຸລັກ.

ສິ່ງຄົ້ນພົບຕົ້ນຕໍ

ໃນຂະນະທີ່ອົງກອນພັດທະນາ ໄດ້ສາມາດມີສ່ວນຮ່ວມ (ທີ່ຜູ້ກ່ຽວມີອຳນາດຄວບຄຸມເຕັມສ່ວນ), ອົງກອນດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ທັນປະສົບຜົນສຳເລັດເທົ່າທີ່ຄວນຕໍ່ກັບການໃຫ້ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການດຳລົງຊີບ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນສ່ວນໜຶ່ງ ຕໍ່ກັນກັບວິທະຍາສາດທີ່ລັດຖະບານມີທັດສະນະຕໍ່ກັນກັບແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ) ດັ່ງເປັນເຄື່ອງມື ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບໍລິຫານທີ່ດິນ, ຫຼາຍກວ່າຈະເປັນເຄື່ອງມື ສຳລັບການສ້າງກຳມະສິດໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ. ຈົນກະທັ້ງອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນເພີ່ມເຕີມຕໍ່ກັນກັບກຳມະສິດ, ມັນຈະເປັນໄປໄດ້ຍາກ ທີ່ວ່າແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈະສາມາດຕອບສະໜອງເປົ້າໝາຍຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການດຳລົງຊີບ ອັນເນື່ອງຈາກວ່າ ງົບປະມານທີ່ຈຳກັດ ແລະ ໄລຍະເວລາທີ່ຈຳກັດ ສຳລັບ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນເລື່ອງໃໝ່, ແລະ ໄດ້ຮັບການຍົກຂຶ້ນຢູ່ໃນຫຼາຍໆການທົບທວນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ໃນ ສ ປປ ລາວ.

ບົດສຶກສາໄດ້ສະຫຼຸບວ່າ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຢູ່ໃນຊຸມຊົນເຂດຊົນນະບົດ, ຕົວແບບຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີຄວາມເຂັ້ມງວດໃນການຮັບປະກັນວ່າ ຊາວກະສິກອນມີທີ່ດິນກະສິກຳທີ່ພຽງພໍ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ຜູ້ກ່ຽວມັກແຈ້ງຄວາມຕ້ອງການທີ່ດິນໜ້ອຍກວ່າ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງພາສີທີ່ດິນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວເປັນຄວາມຈິງ ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນຊຸມຊົນເຂດດິນສູງ, ເຊິ່ງຊາວກະສິກອນແມ່ນຕ້ອງການທີ່ດິນກ້ວາງກວ່າ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານເມື່ອທຽບກັນກັບຊາວກະສິກອນຢູ່ດິນລຸ່ມ: ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກັບເຂດການປູກຝັງແບບໝູນວຽນປະຈຳປີ ທີ່ຖືກກຳນົດໃນແຜນທີ່ແມ່ນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາເປັນຢ່າງດີໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນ ຜູ້ເຊິ່ງຢູ່ພາຍໃຕ້ຄວາມກົດດັນ ໃຫ້ຫຼຸດຜ່ອນຂອບເຂດດັ່ງກ່າວ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຍັງຄວນເປັນມາດຕະການຊົ່ວຄາວ ເພື່ອຮັບຮູ້ ແລະ ປົກປ້ອງທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ແລະ ຊຸມຊົນ, ການຕິດຕາມຢ່າງປະສານຕິດຕາມຄວາມຈຳເປັນຈົນກວ່າຈະມີການອອກນິຕິກຳທີ່ຮັບປະກັນ. ການຕິດຕາມດັ່ງກ່າວ ຍັງຈະຊ່ວຍເສີມຂະຫຍາຍການເຂົ້າຮ່ວມ, ຄວາມຮູ້ຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ສັນຍາສັງຄົມລະຫວ່າງຊຸມຊົນ ແລະ ລະຫວ່າງບ້ານທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ການຕິດຕາມແມ່ນມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນດ້ານກ່ຽວກັບທັກສະ, ງົບປະມານ, ໄລຍະເວລາຂອງການໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາ, ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ໃນການພິຈາລະນາຢ່າງຮອບຄອບວ່າມັນເປັນວິທີ ທີ່ດີທີ່ສຸດສຳລັບຜູ້ກ່ຽວ ໃນການສະໜັບສະໜູນແກ່ຊຸມຊົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ.

ການພິຈາລະນານະໂຍບາຍ

ມີ 2 ນະໂຍບາຍພື້ນຖານ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຕັດສິນໃຈໂດຍລັດຖະບານແຫ່ງ ສ ປປ ລາວ ເຊິ່ງຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັນກັບ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນອານາຄົດ. ອັນທໍາອິດ ແມ່ນ ຂອບເຂດ ເຊິ່ງແຜນດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການກະກຽມເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ກ້ວາງຂຶ້ນ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງໄລຍະເວລາ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຮັບປະກັນໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນໜຶ່ງຕອນ ໃນເວລາດຽວກັນ. ອັນທີ 2 ແມ່ນວ່າ ມັນຈະສືບຕໍ່ ຫຼື ບໍ່ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ 2 ຂໍ້ຕົກລົງທີ່ຫາກ່ອນ ເຊິ່ງໄດ້ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ການດໍາລົງຊີບຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ. ການໂຈະ ການປູກ ແລະ ການໃຫ້ສໍາປະທານບໍ່ແຮ່ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການຕັດໄມ້ຜິດກົດໝາຍ ພາຍໃຕ້ຂໍ້ຕົກລົງເລກທີ 15 ຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ຈະຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວໃນການບໍລິຫານ ແລະ ສະຫງວນທີ່ດິນຂອງເຂົາເຈົ້າ. ເວົ້າຫຍໍ້ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ດີ ຈະບໍ່ສາມາດອີງໃສ່ນະໂຍບາຍທີ່ບໍ່ດີ.

ຄໍາແນະນຳ

ຄໍາແນະນຳທີ 1: ຮັບຮູ້ສິດພື້ນຖານຂອງປະຊາຊົນເປັນດັ່ງວັດຖຸປະສົງຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນ

ດັ່ງທີ່ລັດຖະທຳມະນູນແຫ່ງ ສ ປປ ລາວ ສະບັບປັບປຸງໄດ້ກຳນົດຈະແຈ້ງ, ບົດບາດຂອງລັດແມ່ນເພື່ອປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມທຸກຮູບແບບກຳມະສິດ (ມາດຕາ 16 ແລະ 17).

ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ຄວນສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຢູ່ໃນວັດຖຸປະສົງ (ມາດຕາ 1) ຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນສະບັບປັບປຸງ, ໂດຍໄດ້ມີການກຳນົດແນວທາງ ແກ່ພົນລະເມືອງໃນການຮຽກຮ້ອງສິດຂອງຜູ້ກ່ຽວ ແລະ ໃນການເຕືອນລັດຖະບານ ໃນທຸກຂັ້ນ ກ່ຽວກັບພັນທະຂອງຜູ້ກ່ຽວ ໃນການໃຫ້ສິດດັ່ງກ່າວ.

ຄໍາແນະນຳທີ 2a: ເຂດດິນເຊື່ອມຕໍ່ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນທັງສອງລວມກັນເປັນ 1 ຂະບວນການ ແລະ ເຮັດໃຫ້ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ມີຜົນຜູກມັດທາງກົດໝາຍ

ປະຈຸບັນການກຳນົດເຂດທີ່ດິນຢ່າງດຽວບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ (ຕົວຈິງ ຫຼື ໃນຄວາມເຂົ້າໃຈ) ເຖິງວ່າຈະມີລາຍເຊັນຂອງເມືອງ, ເຊິ່ງມີຜົນເຮັດໃຫ້ມີການເວນຄືນທີ່ດິນໂດຍຜູ້ອື່ນ ຫຼື ຂຶ້ນກັບການເຮັດສິດ (ດິນຈັບຈອງ) ໂດຍຜູ້ທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງເມືອງດັ່ງກ່າວ. ການກຳນົດເຂດທີ່ດິນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສະໜອງການຄອບຄອງທີ່ດິນ ທີ່ມີຜົນຜູກມັດທາງກົດໝາຍ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງເວລາ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມເຕີມໃນການໃຫ້ສິດຄອບຄອງທີ່ດິນຢ່າງເປັນແຕ່ລະຕອນ (ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນປະຈຸບັນນີ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 18 ຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນ ສະບັບປີ 2003). ຄໍາແນະນຳດຽວກັນນີ້ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໃນປຶ້ມຄູ່ມື ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມສະບັບປີ 2009 (ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ).

ຢູ່ໃນບົດສຶກສານີ້ ໄດ້ລະບຸວ່າ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສ ປປ ລາວ ຄວນນໍາໃຊ້ມາດຕະການເພື່ອຮັບຮູ້ຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຖືກກົດໝາຍການກະສິກໍາຂອງບ້ານ ແລະ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ສັນຍາການບໍລິຫານທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ຈາກ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອຮັກສາສິດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງຊາວບ້ານໃນຊົນນະບົດ. ອົງການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ເມືອງ ຄວນມີພັນທະໃນການຮັບຮູ້ຂອບເຂດແດນຂອງບ້ານ, ສິດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຂອງບ້ານ ແລະ ແຜນທີ່ເຂດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນເວລາທີ່ພິຈາລະນາການຈັດສັນທີ່ດິນ ສໍາລັບການພັດທະນາກະສິກໍາ (ໜ້າ 12).

ຄຳແນະນຳທີ 2b: ຮັບຮູ້ວ່າທີ່ດິນທີ່ບໍ່ແມ່ນຂອງລັດ ແລະ ບໍ່ແມ່ນຂອງບຸກຄົນຢູ່ໃນບ້ານ ໃນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນມີການຄອບຄອງຕາມປະເພນີຫຼາຍກວ່າວ່າບໍ່ມີການຄອບຄອງ ຈົນກວ່າຈະສຳເລັດການອອກໃບຕາດິນເປັນທາງການ.

ບັນດາບ້ານພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳຂອງເມືອງ ແມ່ນມີສິດໃນການບໍລິຫານທີ່ດິນທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີໃບຕາດິນ ພາຍໃນຂອບເຂດຂອງບ້ານ (ຫຼື ເຂດແດນ) ຕາມກົດໝາຍ¹. ມັນຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ພິຈາລະນາວ່າ ມັນເປັນທີ່ດິນທີ່ບໍ່ມີການຄອບຄອງ ຈົນກວ່າຈະອອກໃບຕາດິນເປັນທາງການ ໃນເວລາໃດໜຶ່ງ ໃນອານາຄົດ (ມາດຕາ 18 ຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນ). ວິທີການໃຫ້ສິດແກ່ບ້ານໃນການຮັບປະກັນການຄອບຄອງທີ່ດິນນີ້ ແທນທີ່ຈະນຳໃຊ້ການອອກໃບຕາດິນນັ້ນແມ່ນເພື່ອແກ້ໄຂບາງຂໍ້ຈຳກັດທີ່ມີໃນຜ່ານມາໃນການເພີ່ມການຈົດທະບຽນທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ລວມເອົາທັງການຕອບສະໜອງແກ່ຊາວກະສິກອນ ທີ່ມີສິດຄອບຄອງທີ່ດິນເອກະຊົນຕາມປະເພນີຢູ່ພາຍໃນທີ່ດິນສ່ວນລວມຂອງບ້ານ, ຕົ້ນທຶນ ແລະ ເວລາ ໃນການພະຍາຍາມວັດແທກທີ່ດິນເອກະຊົນ ແລະ ການສູນເສຍລາຍໄດ້ຈາກອາກອນ.

ຄຳແນະນຳທີ 3: ເອົາທຸກຂໍ້ບັງຄັບໃນການກຳນົດເຂດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ສຳເລັດອອກ ກ່ອນທີ່ຈະສຳເລັດການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນລວມໝູ່ ຫຼື ຊຸມຊົນ

ອັນເນື່ອງຈາກບຸລິມະສິດການພັດທະນາ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນບໍ່ສາມາດສຳເລັດຂໍ້ບັງຄັບພື້ນຖານສຳລັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຕາມຄູ່ມື ປີ 2009 ແລະ ຂໍ້ມູນຂອງຜູ້ກ່ຽວໃນຂະນະທີ່ຮັບຮູ້ຢູ່ໃນລະດັບເມືອງ ຍັງບໍ່ທັນເຂົ້າສູ່ຖານຂໍ້ມູນແຫ່ງຊາດຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ກອບນິຕິກຳໃໝ່ຄວນໃຫ້ສິດດຽວກັນ ແກ່ຊຸມຊົນໃນຖານະເປັນບຸກຄົນເອກະຊົນ ໃນການຈົດທະບຽນ ແລະ ໄດ້ຮັບໃບຕາດິນຂອງທີ່ດິນຊຸມຊົນ ໂດຍປາສະຈາກເງື່ອນໄຂຂອງການປະຕິບັດແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຄົບຖ້ວນ.

ຄຳແນະນຳທີ4: ລວມເອົາໄລຍະການທົບທວນແບບບັງຄັບສຳລັບການຕິດຕາມ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢ່າງໜ້ອຍປີໜຶ່ງ ກ່ອນການປັບເປັນສະບັບສຸດທ້າຍ

ໄລຍະທົດລອງໂດຍທີ່ວ່າ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ສ້າງຂຶ້ນສາມາດໄດ້ຮັບການທົບທວນໃນປີຖັດໄປ ໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນຊຸມຊົນທີ່ດິນສູງທີ່ມີຄວາມບອບບາງ ເຊິ່ງຄວາມຕ້ອງການທີ່ດິນກະສິກຳແມ່ນຖືກລາຍງານໜ້ອຍກວ່າຄວາມເປັນຈິງສະເໝີມາໂດຍຊາວບ້ານ ເນື່ອງຈາກບໍ່ຢາກເສຍພາສີທີ່ດິນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວຄວນກາຍເປັນສ່ວນໜຶ່ງທາງການຂອງຂະບວນການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ເຊິ່ງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໝົດ ສາມາດເຈລະຈາຄືນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກ່ອນມັນຈະເປັນເອກະສານນິຕິກຳທີ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້.

ຄຳແນະນຳທີ 5: ນຳໃຊ້ປະເພດດິນໃໝ່ຢູ່ໃນຖານຂໍ້ມູນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແຫ່ງຊາດເພື່ອຮັບຮູ້ທີ່ດິນຮີກຮ້າງ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າໄດ້ມີການເກັບພາສີໃນອັດຕາຕ່ຳ

ປະເພດທີ່ດິນຢູ່ໃນປະຈຸບັນຢູ່ໃນຖານຂໍ້ມູນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຮັບຮູ້ດິນວ່າເປັນກະສິກຳ ຫຼື ປ່າໄມ້ ເຊິ່ງໄດ້ຈຳແນກປະຕິບັດຕໍ່ກັນກັບຊາວກະສິກອນ ຜູ້ທີ່ອີງໃສ່ທີ່ດິນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນການດຳລົງຊີບຂອງເຂົາເຈົ້າ ເນື່ອງຈາກວ່າ ເຂົາເຈົ້າຈະຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍພາສີທີ່ດິນເພີ່ມ ຕໍ່ກັບທີ່ດິນທີ່ກ້ວາງກວ່າ ທີ່ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງນຳໃຊ້ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງເຂົາເຈົ້າ.

¹ ຕົວຢ່າງ: ມັນບໍ່ສາມາດຂາຍໃຫ້ຜູ້ອື່ນ, ຫຼື ໃຫ້ເຊົ່າແກ່ຜູ້ລົງທຶນທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ.

ທີ່ດິນປະເພດໃໝ່ສຳລັບທີ່ດິນນິກຮ້າງດ້ວຍອັດຕາພາສີທີ່ດິນທີ່ຕ່ຳ ແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນສິດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ກົດໝາຍຕໍ່ກັບທີ່ດິນແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອຈະຕ້ອງໄດ້ປະກອບເຂົ້າຢູ່ໃນ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນປ່າໄມ້ສະບັບປັບປຸງ.

ຄຳແນະນຳທີ 6: ການເພີ່ມພາສີທີ່ດິນ ຕໍ່ກັບທີ່ດິນບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ເພື່ອລົງໂທດຜູ້ທີ່ຈັບຈອງທີ່ດິນ ແລະ ນັກລົງທຶນທີ່ຫວັງກຳໄລເຂດດິນທີ່ມີຢູ່ເຊິ່ງສາມາດໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນເປັນທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນຢູ່ພາຍໃນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງບ້ານແມ່ນໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ ເນື່ອງຈາກວ່າຊາວກະສິກອນ ເຊິ່ງມັກຈະມີຜົນປະໂຫຍດຈາກພາຍນອກເປັນສ່ວນປະກອບ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງສິດຕິທິນ ເພື່ອຈຸດປະສົງຂອງການເກງກຳໄລ. ທັງເປັນການປະຕິເສດຕໍ່ກັນກັບຊາວກະສິກອນຜູ້ທຸກຍາກກວ່າໂອກາດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ, ການກະແຈກກະຈາຍດັ່ງກ່າວ ເປັນການປະຕິເສດຜູ້ລົງທຶນທີ່ແທ້ຈິງເຊັ່ນ: ສະຕໍຣະ ເອັນໂຊ, ສິດໃນການເຊົ່າທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ ບົນພື້ນຖານການໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດ ແກ່ຊຸມຊົນ. ລະບົບພາສີທີ່ດິນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ໂດຍ ການນຳໃຊ້ລະບົບ ກ້າວໜ້າ, ເຊິ່ງຈຳນວນພາສີ ທີ່ຈະຈ່າຍແມ່ນໃຫ້ລົງສັກສ່ວນກັນກັບມູນຄ່າທີ່ດິນ.

ລາຍການຕົວຫຍໍ້

CCL	ຄະນະກຳມະການຮ່ວມມືກັບປະເທດລາວ
CIRAD	ສູນຄົ້ນຄ້ວາວິໄຈສາກົນ ໃນການພັດທະນາວຽກງານກະສິກຳ
CLT	ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ (ລວມໝູ່)
CSO	ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ
CSR	ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ
DAFO	ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ
DONRE	ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ
EFICAS	ລະບົບເລັ່ງສ້າງລະບົບນິເວດ ແລະ ການກະສິກຳທີ່ທຶນຕໍ່ສະພາບອາກາດ
FALUPAM	ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້
FAO	ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ
FSCAP	ໂຄງການພັດທະນາຄວາມສາມາດຂະແໜງການປ່າໄມ້
GAPE	ສະມາຄົມສາກົນ ເພື່ອປະຊາຊົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
GIZ	ອົງການຮ່ວມມືສາກົນແຫ່ງປະເທດເຢຍລະມັນ
GoL	ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ
IFAD	ກອງທຶນສາກົນ ເພື່ອການພັດທະນາກະສິກຳ,
LIWG	ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ
LSSWG	ກຸ່ມເຮັດວຽກຂະແໜງຍ່ອຍທີ່ດິນ
LUP	ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ
LUP/LA	ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ/ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ
LWU	ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
MAF	ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

MHP	ແມ່ຍິງຮ່ວມໃຈພັດທະນາ
MRLG	ການບໍລິຫານທີ່ດິນເຂດແມ່ນໍ້າຂອງ
MoNRE	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
NLMA	ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ
NPA	ສະມາຄົມບໍ່ຫວັງຜົນກໍາໄລ
NRM	ການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ
NTFP	ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ
NUDP	ໂຄງການພັດທະນາເຂດພູດອຍພາກເໜືອ
NUOL	ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ
PAFO	ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ
PLUP	ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ
PONRE	ພະແນກຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແຂວງ
SLT	ການອອກໃບຕາດິນເປັນລະບົບ (ສາລະບົບຕາດິນ)
SUFORD	ການພັດທະນາປ່າໄມ້ ແລະ ຊົນນະບົດແບບຍືນຍົງ
TABI	ການລິເລີ່ມຊີວະວິທະຍາການກະເສດ
VDP	ການວາງແຜນພັດທະນາບ້ານ
VFI	ອົງການບ້ານຈຸດສຸມ ສາກົນ
VGGT	ຄໍາແນະນໍາແບບສະໝັກໃຈ ວ່າດ້ວຍການບໍລິຫານການຄອບຄອງທີ່ດິນ ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ
WCS	ສະມາຄົມສະຫງວນສັດປ່າ
WFP	ໂຄງການອາຫານໂລກ

1. ບົດນໍາສະເໜີ

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ແມ່ນເລັ່ງໃສ່ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັນກັບຂອບເຂດທີ່ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ (ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ) ໄດ້ສາມາດ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍສິດຂອງຊຸມຊົນເຂດຊົນນະບົດໃນ ສປປ ລາວ. ມັນໄດ້ຮັບການປະຕິບັດ ໃນນາມຂອງກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນດ້ານທີ່ດິນ (LIWG), ເຊິ່ງເປັນເຄືອຂ່າຍຂອງອົງການ ຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເກືອບ 40 ກວ່າແຫ່ງ ເຊິ່ງສົ່ງເສີມຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຜົນກະທົບ ທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງເວດລ້ອມຂອງທີ່ດິນ ແລະ ໂຄງການຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ໂດຍການລວບລວມ ແລະ ເຜີຍແຜ່ ບັນດາຂໍ້ມູນ ອໍານວຍຄວາມສະດວກການປຶກສາຫາລື ແລະ ດໍາເນີນການຄົ້ນຄວ້າ.

ໃນຄວາມໝາຍແຄບຂອງມັນ, ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ສາມາດພັນລະນາເປັນດັ່ງເຄື່ອງມືໜຶ່ງໃນການເສີມຂະຫຍາຍທໍາແຮງ ອັນສູງສຸດຂອງທີ່ດິນສໍາລັບຄວາມຕ້ອງການຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍທີ່ຮັກສາຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ສໍາລັບອານາຄົດ (FAO, 1993). ຄໍານິຍາມດັ່ງກ່າວ ບໍ່ໄດ້ລະບຸເຖິງ ສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ແລະ ສິດໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການຕັດສິນໃຈ ທີ່ ມີຜົນຕໍ່ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຂອງເຂົາເຈົ້າ. ອົງການ FAO ໃນພາຍລຸນໄດ້ອອກບົດແນະນໍາແບບສະໝັກໃຈວ່າດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງສິດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ (VGGT) ເພື່ອປົກປ້ອງບັນດາສິດເຫຼົ່ານັ້ນຢູ່ໃນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ (ຫຼື “ແຜນການນໍາໃຊ້ເນື້ອທີ່ ແບບມີການຄຸ້ມຄອງ” ຢູ່ໃນສັບທໍາເຂົ້າເຈົ້ານໍາໃຊ້) ໂດຍສະເພາະສໍາລັບ “ຊຸມຊົນທີ່ບອບບາງ ແລະ ສ່ວນນ້ອຍ”

ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ມີການຄຸ້ມຄອງ ການກະທົບຕໍ່ສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ ດ້ວຍການຈໍາກັດການນໍາໃຊ້ ສິດ ດັ່ງກ່າວທາງກົດໝາຍ. ຕໍ່ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ແຜນການນໍາໃຊ້ເນື້ອທີ່ຄວນໄດ້ຮັບການຕັດສິນ ແລະ ກົມກຽວກັບບັນດາວັດຖຸ ປະສົງຕ່າງໆຂອງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ (2012:16).

ດັ່ງທີ່ລະບຸຢູ່ໃນຂອບເຂດໜ້າທີ່ (TOR), ເປົ້າໝາຍຂອງການສຶກສານີ້ ແມ່ນເພື່ອ:

ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ປະກອບສ່ວນຫຼາຍເທົ່າໃດຕໍ່ກັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການເສີມຂະຫຍາຍ ສິດຂອງ ຊຸມຊົນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ມີອັນໃດທີ່ສາມາດເຮັດໄດ້ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍຜົນກະທົບດ້ານບວກ?

ສອງຜົນຄາດຫວັງທີ່ຈະໄດ້ຮັບແມ່ນ:

- ບັນດາຄໍາແນະນໍາກ່ຽວກັບການປັບປຸງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢູ່ ສ ປປ ລາວ. ຂະບວນ ການດັ່ງກ່າວ ເລັ່ງໃສ່ ເພື່ອພິຈາລະນາປະສິດທິຜົນຂອງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຈາກມຸມມອງຂອງສິດທິມະນຸດ ໂດຍສະເພາະສິດໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ (ສິດໃນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ) ແລະ ສິດໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ບ່ອນທີ່ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ.
- ເພື່ອກໍານົດລວມ ແນວທາງສໍາລັບການເຮັດວຽກຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ກ່ຽວກັບ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ ດິນ ໂດຍອີງໃສ່ການຊອກຫາຂໍ້ມູນ ຕໍ່ກັນກັບສາຍກ່ຽວພັນກັນລະຫວ່າງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ຄວາມໝັ້ນ ຄົງສິດໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ກັນກັບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດໍາລົງຊີວິດຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ເພື່ອກໍານົດຍຸດທະສາດໃຫ້ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ມີຜົນ ປະໂຫຍດຫຼາຍຂຶ້ນ ຕໍ່ກັນກັບຊຸມຊົນດັ່ງກ່າວ.

ການຄົ້ນຄວ້າໄດ້ຕັ້ງປະເດັນເພື່ອບັນລຸຜົນລັບດັ່ງກ່າວໄດ້ແຍກອອກເປັນ 4 ຕົ້ນຕໍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

1. ການມີສ່ວນຮ່ວມ

- ຄວາມຮັບຮູ້ ຫຼື ຄວາມເຂົ້າໃຈມີຄືແນວໃດຕໍ່ກັນກັບວິທີມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນມີຄືແນວໃດ?
- ໄດ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຄືແນວໃດຕໍ່ກັນກັບ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນບັນດາພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ຊຸມຊົນ , ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ)?

- ຊຸມຊົນໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຄືແນວໃດກ່ອນ ແລະ ຫຼັງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ກ່ຽວກັບການວາງແຜນດຳລົງຊີບ, ການບໍລິຫານທີ່ດິນ ເພື່ອການຜະລິດ, ການບໍລິຫານທີ່ດິນປ່າໄມ້, ການປົກປ້ອງແມ່ນ້ຳ...)?
- ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຜູ້ກ່ຽວ ມີຄືແນວໃດ ໃນການເປັນເຈົ້າການ ໃນຂະບວນການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ?

2. ຄວາມໝັ້ນຄົງສິດໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ

- ຊຸມຊົນໄດ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ຕໍ່ກັນກັບສິດຄອບຄອງວ່າມີຄວາມໝັ້ນຄົງກວ່າ ເມື່ອມີການນຳໃຊ້ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ໃນບ້ານຂອງເຂົາເຈົ້າບໍ່? ສິ່ງດັ່ງກ່າວລວມເອົາສິດຄອບຄອງທີ່ດິນລວມຂອງທັງໝົດບ້ານ.
- ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ເພີ່ມການຮັບຮູ້ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນລວມ ແລະ ຕາມປະເພນີ ບໍ່?
- ແຜນການບໍລິຫານທີ່ດິນຂອງບ້ານໄດ້ມີການລວມເຂົ້າຄືແນວໃດເຂົ້າໃນແຜນການທີ່ດິນຂອງເມືອງ?
- ການສຳປະທານໄດ້ປະຕິບັດຕາມແຜນການບໍລິຫານທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ກຳນົດຂຶ້ນຜ່ານ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນບໍ່?
- ຈິ່ງລະບຸບັນດາຕົວຢ່າງຂອງການປັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງ ຂອງສິດຄອບຄອງທີ່ດິນໃຫ້ດີຂຶ້ນ ຫຼື ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງຂອງ ສິດດັ່ງກ່າວ ຕັ້ງແຕ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

3. ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີບ

- ຊີວິດການເປັນຢູ່ໄດ້ດີຂຶ້ນບໍ່ພາຍຫຼັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ?
- ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ມີຜົນກະທົບແນວໃດ ຕໍ່ກັນກັບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ?
- ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັນກັບການຜະລິດພືດທັນຍາຫານໃນເຂດພູດອຍບໍ່ (ການບໍລິຫານທີ່ດິນທີ່ດີ, ການຜະຫຼິດທີ່ດີ, ຜົນກະທົບດ້ານບວກຕໍ່ກັນກັບການບໍລິຫານສັດຕູພືດ)

4. ການສະຫງວນ

- ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຢ່າງມີປະສິດທິຜົນຄືແນວໃດ ຜ່ານ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ປ່າໄມ້, ແມ່ນ້ຳ, ແຫຼ່ງນ້ຳ)?

ລະດັບຄວາມສຳຄັນຂອງບົດສຶກສານີ້ແມ່ນ ແບ່ງອອກເປັນເປັນພາກສ່ວນຕ່າງໆຄື: ພາກທີ 2 ນຳສະເໜີ ພາບລວມໂດຍຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ແລະ ວິເຄາະຜົນການຄົ້ນຄວ້າໃໝ່ໆ ຕໍ່ກັນກັບ 4 ຫົວຂໍ້ຕົ້ນຕໍ ທີ່ໄດ້ລະບຸຂ້າງເທິງ(ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີບ, ການອະນຸລັກ). ພາກທີ 3 ນຳສະເໜີ ວິທີການພ້ອມກັນກັບການສົມມຸດຖານ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດ, ແລະ ໃຫ້ເຫດຜົນຕໍ່ກັນກັບທາງເລືອກດັ່ງກ່າວ. ພາກທີ 4 ນຳສະເໜີ ຂໍ້ມູນທີ່ຄົ້ນພົບ ພາຍໃຕ້ແຕ່ລະຫົວຂໍ້, ແລະ ໄດ້ເວົ້າກ່ຽວກັບ ຜົນຂອງແຕ່ລະຂໍ້. ພາກທີ 5 ໄດ້ເຮັດຂໍ້ສະຫຼຸບ ແລະ ພາກທີ 6 ໄດ້ໃຫ້ບັນດາຄຳແນະນຳ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສຳລັບ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ ແລະ ສະມາຊິກຂອງກຸ່ມດັ່ງກ່າວ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບຜົນລັບທັງສອງທີ່ຄາດຫວັງ. ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມແມ່ນຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ.

2. ພາບລວມຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນ ສ ປປ ລາວ

2.1 ບັນດາວິທີການ

ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ ສ ປປ ລາວ ໄດ້ຢູ່ໃນຫຼາຍຮູບແບບ ເລີ່ມແຕ່ມັນໄດ້ຮັບການປະຕິບັດເປັນຕົ້ນມາ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ດ້ວຍການນໍາໃຊ້ເລີ່ມຕົ້ນແຕ່ກາງຊຸມປີ 1990 ຂອງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ/ຜ່ານຈັດສັນທີ່ດິນ (ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ/LA) ໂດຍກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ (MAF). ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ/ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ ໄດ້ຖືກອອກແບບ ເພື່ອເພີ່ມເນື້ອທີ່ຂອງປ່າໄມ້ ດ້ວຍການຈໍາກັດການປູກຝັງແບບເຄື່ອນທີ່ ແລະ ໄດ້ເພີ່ມການລົງທຶນ ຢູ່ໃນທີ່ດິນກະສິກໍາ ຜ່ານການຈັດສັນສິດນໍາໃຊ້ຊົ່ວຄາວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ວິທີການດັ່ງກ່າວ ໄດ້ນໍາໄປສູ່ຄວາມທຸກຍາກທີ່ໜັກກວ່າເກົ່າ ຢູ່ໃນກຸ່ມຄົນສ່ວນໜ້ອຍ ເຊິ່ງພົບວ່າ ທີ່ດິນທີ່ຈັດສັນໃຫ້ ແມ່ນບໍ່ພຽງພໍໃນການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ໃນການດໍາລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ (ດູຍກັວເຊີ, ຮັບຟອດ, ແລະ ສັກລໍຄໍາ, 2005: ຟູຈິຕາ ແລະ ເພັງໂສພາ, 2008). ໃນປີ 2003, ວິທີການຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຖືກດັດແປງ ແລະ ໃສ່ຊື່ໃໝ່ເພື່ອຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (PLUP) ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ຮັບຮອງໂດຍລັດຖະບານແຫ່ງ ສ ປປ ລາວ ດ້ວຍການອອກຄູ່ມື² ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນປີ 2009 (GIZ, 2015). ວັດຖຸປະສົງຂອງຄູ່ມືດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເພື່ອກໍານົດບັນດາຂັ້ນຕອນທີ່ສາມາດນໍາໃຊ້ສໍາລັບ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານ ແລະ ບັນດາຄຸ້ມບ້ານ ແລະ ຢູ່ໃນສະຖານະການຕ່າງໆ ຢູ່ໃນ ສ ປປ ລາວ. ເລັ່ງໃສ່ສ້າງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ພາຍໃນກົງຈັກການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຖະບານ, ດ້ວຍການກໍານົດຢ່າງຈະແຈ້ງໜ້າທີ່, ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບັນດາຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຄຽງຄູ່ກັບ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ອີກ 2 ວິທີການຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນໃນ ປີ 2009. ໜຶ່ງໃນວິທີການດັ່ງກ່າວແມ່ນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຈຸນລະພາກ ແມ່ນຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອເລັ່ງຂະບວນການ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍລັດຖະບານແຫ່ງ ສ ປປ ລາວ (GOL), ແລະ ສຸມໃສ່ 47 ເມືອງທຸກຍາກທີ່ສຸດ ຢູ່ໃນ ສ ປປ ລາວ, ໂດຍມີຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອກໍານົດເຂດທີ່ເໝາະສົມ ສໍາລັບການລົງທຶນ ຂອງຕ່າງປະເທດ. ຂໍ້ມູນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຂະໜາດນ້ອຍໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນ ຢູ່ໃນລະດັບກຸ່ມບ້ານ, ໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມແບບຈໍາກັດຂອງປະຊາຊົນ ໃນທ້ອງຖິ່ນຢູ່ໃນບ້ານ(GIZ, 2015b). ວິທີທີສອງ ແມ່ນແຜນການ ແລະ ການບໍລິຫານການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາ (ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້³) ເຊິ່ງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ TABI,⁴ ເຊິ່ງນໍາໃຊ້ວິທີການ ທີ່ເຂັ້ມງວດກວ່າ ເພື່ອປະເມີນຄວາມຕ້ອງການທີ່ດິນກະສິກໍາໃນອານາຄົດຂອງຊຸມຊົນ, ໄດ້ລົງທຶນຊັບພະຍາກອນເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອຜະຫຼິດແຜນທີ່

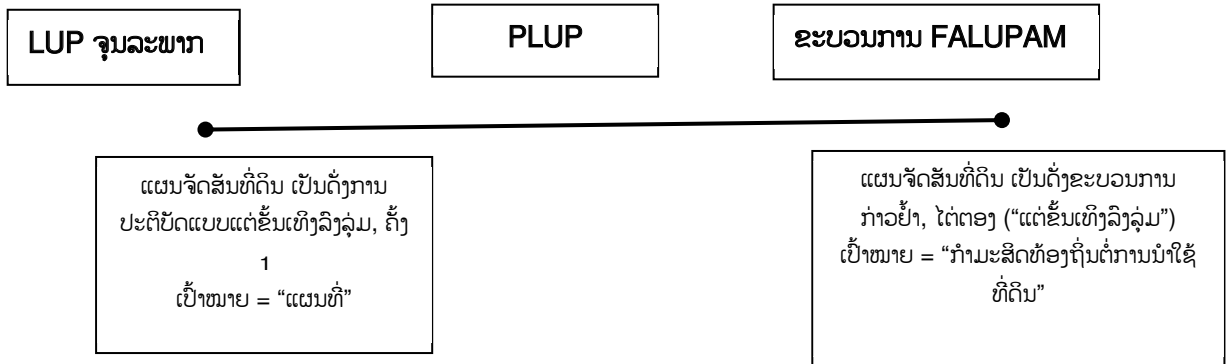
² ຄູ່ມືການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (Pແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ) ຢູ່ລະດັບບ້ານ ແລະ ກຸ່ມບ້ານ, ອອກໂດຍ MAF ແລະ ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ (NLMA), ຊຶ່ງອົງການທີ່ສອງນີ້ ຖືກປ່ຽນແທນໂດຍ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE). ຄູ່ມືນີ້ ສາມາດແຍກອອກເປັນສອງຂັ້ນຕ່າງກັນຄື: ຂັ້ນທີ່ໜຶ່ງແມ່ນການຈັດປະເພດ ແລະ ເຂດທີ່ດິນ ຂັ້ນບ້ານ ເພື່ອເຮັດບົດລາຍງານ ພ້ອມດ້ວຍແຜນທີ່ ເພື່ອສະເໜີຮັບຮອງໂດຍ ອົງການປົກຄອງເມືອງ (ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ), ໃນຂະນະທີ່ຂັ້ນທີ່ສອງ, ຊຶ່ງຈະໃຊ້ເວລາຫຼາຍກວ່າ, ໃຊ້ເງິນຫຼາຍກວ່າ ແລະ ມັກຈະເຮັດບໍ່ສໍາເລັດ ໂດຍບັນດາອົງການພັດທະນາ, ແມ່ນການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນ.

³ ຍັງເອີ້ນເປັນ pຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ເພື່ອເນັ້ນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງ.

⁴ ການລິເລີ່ມຊີວະວິທະຍາການກະເສດ (TABI), ຊຶ່ງເປັນໂຄງການໄລຍະຍາວອັນໜຶ່ງຂອງ MAF ແລະ ອົງການຮ່ວມມືປະເທດສະວິດ (SDC) ຊຶ່ງໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາແຕ່ປີ 2009.

ລະອຽດໃຫ້ໄດ້ຕາມກົດຂອງ GIS ແລະ ລວມເອົາໄລຍະການທົດສອບຢູ່ໃນຂັ້ນບ້ານ ກ່ອນການປັບ ໃຫ້ເປັນ ສັນຍາແບບ ຖາວອນ.

ບັນດາ 3 ຂັ້ນຕອນດັ່ງກ່າວຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສາມາດຖືກປ່ຽນແທນດ້ວຍບັນດາທາງເລືອກ ໂດຍອີງໃສ່ລະດັບການມີ ສ່ວນຮ່ວມ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລາຍລະອຽດດັ່ງທີ່ສະແດງຢູ່ໃນ ພາບປະກອບທີ 1.

ຮູບທີ 1: ບັນດາວິທີ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ ສປປ ລາວ (ດັດຈາກ ດົວເອີ ແລະ ເດດວົງສາ, 2017)

ເວລາ, ຄວາມຊຳນານ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ຈຳເປັນສຳລັບແຕ່ລະວິທີ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກຊ້າຍຫາຂວາຢູ່ໃນ ພາບ ປະກອບ 1. ນອກຈາກນັ້ນ, ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ດັ່ງກ່າວ ມັກຈະລົງທຶນຢູ່ໃນກິດຈະການສະເພາະ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຊຸມຊົນ ໃນການສ້າງ ການຂ້າມຜ່ານ ແລະ ການເສີມຂະຫຍາຍຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງຜູ້ກ່ຽວຕໍ່ກັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃໝ່. ສິ່ງ ດັ່ງກ່າວໄດ້ລວມເອົາ ຄວາມສາມາດ ໃນການອຸປະຖຳ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສັງຄົມ (ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ສ່ວນ ໃຫ່ຍ), ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ (GIZ), ແລະ ໂຄງການຍ່ອຍຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ເສີມຂະຫຍາຍຊີວະ ນາໆພັນ (TABI).

ອີກທາງເລືອກໜຶ່ງ

ໃນຂະນະທີ່ບັນດາລັດຖະບານ ແລະ ຜູ້ພັດທະນາທັງຫຼາຍ ໄດ້ນຳສະເໜີ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ດັ່ງເປັນເຄື່ອງມື ສຳລັບຊຸມຊົນ ທ້ອງຖິ່ນ ໃນການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ດຶກວ່າ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມໝັ້ນຄົງໃນສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ ຂອງຜູ້ກ່ຽວ, ມັນອາດມີການພິຈາລະນາອີກທາງເລືອກໜຶ່ງເປັນດັ່ງຂະບວນການ”ການກຳນົດເຂດແດນ”, ເຊິ່ງໃນນັ້ນ ແຜນນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນຮູບການໜຶ່ງ ຂອງການຄວບຄຸມທີ່ນຳມາໃຊ້ “ມຸມມອງ ແລະ ຄຸນຄ່າທາງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງເວດລ້ອມໂດຍ ສະເພາະ” ເຊິ່ງໄດ້ເພີ່ມ “ສາຍພົວພັນອຳນາດທີ່ບໍ່ເທົ່າທຽມທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ” (ເລສທຣີລິນ, ແຄັສເຕວລາ ແລະ ບວກໂກອິງ, 2012): ໃນເມື່ອ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ດັ່ງເປັນເຄື່ອງມື ເພື່ອລົບລ້າງການປຸກຝັງແບບເຄື່ອນຍ້າຍ ຫຼື ການຍົກຍ້າຍ ຖິ່ນຖານຂອງຊຸມຊົນ ຍົກຕົວຢ່າງ ການເຫຼືອດຫາຍຂອງທີ່ດິນ ແລະ ການເພີ່ມຄວາມທຸກຍາກ (ໃບເອີດ ແລະ ຊູເມກເກີ, 2005). ອີກທາງເລືອກໜຶ່ງ, ຄວາມພະຍາຍາມຈະສູນເປົ່າ ຖ້າວ່າຜູ້ບໍລິຈາກ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ໃນຂົງເຂດ ທີ່ສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ ມີຄວາມໝັ້ນຄົງແລ້ວ ແລະ ບໍ່ມີການຄັດຄ້ານ, ເຊິ່ງຜົນລັບຖືກເອີ້ນເປັນດັ່ງ “ພູມມິສາດຂອງການຫຼີກ ໜີ” ໂດຍບິດດາຟ (2010).

2.2 ການມີສ່ວນຮ່ວມ

ສິດຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ການພັດທະນາຂອງເຂົາເຈົ້າ (ຫຼື ແຜນການ “ແຕ່ລຸ່່ມຂຶ້ນເທິງ”)ແມ່ນໄດ້ລະບຸເປັນດັ່ງ ຫຼັກການດຳເນີນງານສຳຄັນອັນໜຶ່ງ ຂອງອົງການພັດທະນາສ່ວນໃຫ່ຍຢູ່ໃນ ສ ປປ ລາວ ແລະ ແຕກຕ່າງຈາກແຜນການແບບ ແຕ່ເທິງລົງລຸ່ມ ເຊິ່ງການຕັດສິນໃຈແມ່ນເຮັດໂດຍຂັ້ນເທິງ ແລະ ຖືກນຳໄປເຜີຍແຜ່ ຜ່ານຂັ້ນຕອນ ທາງບໍລິຫານສຸດຮາກຖານ ຫຼື ລະດັບບ້ານ. ຄວາມສຳຄັນໃນການໃຫ້ມີຊຸມຊົນມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນການຕັດສິນໃຈການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ພາຍໃນຊັບພະຍາກອນທີ່ເປັນຂອງສ່ວນລວມ ເຊັ່ນ: ປ່າໄມ້ ແລະ ແມ່ນ້ຳ ແມ່ນຖືກຮັບຮູ້ໂດຍ ເອລິນ ອອສແທມ, ເຊິ່ງໄດ້ຮັບລາງວັນໂນເບວສາຂາເສດຖະສາດໃນປີ 2009. ໃນການອະທິບາຍວຽກຂອງຜູ້ກ່ຽວ, ສະຖາບັນວິທະຍາສາດແຫ່ງລາດຊະອານາຈັກສະວິເດັນ (2009:3) ໄດ້ລະບຸວ່າ:

ໃນກໍລະນີໜຶ່ງ ແມ່ນວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າຂອງຜູ້ນຳໃຊ້ຢູ່ໃນການສ້າງ ແລະ ບັງຄັບປະຕິບັດລະບຽບການປະກົດວ່າມີຄວາມສຳຄັນ. ລະບຽບການທີ່ຖືກວາງອອກຈາກພາຍນອກ ຫຼື ແບບຝ່າຍດຽວ ໂດຍຜູ້ມີອຳນາດຢູ່ພາຍໃນ ແມ່ນມີຄວາມຊອບທຳໜ້ອຍກວ່າ ແລະ ມີໂອກາດທີ່ຈະຖືກລະເມີດ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການບັງຄັບປະຕິບັດ ຈະດີຂຶ້ນ ເມື່ອດຳເນີນໂດຍຜູ້ຢູ່ພາຍໃນ ແທນທີ່ຈະແມ່ນຜູ້ຢູ່ພາຍນອກ. ບັນດາຫຼັກການເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນແຕກຕ່າງຈາກທັດສະນະລວມທີ່ວ່າ ການຕິດຕາມ ແລະ ການລົງໂທດແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລັດ ແລະ ຄວນດຳເນີນໂດຍພະນັກງານຂອງພາກລັດ

ສິດໃນການໄດ້ຮັບການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນ VGGT (FAO, 2012:3):

ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ: ການໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຂໍການສະໜັບສະໜູນຈາກຜູ້ທີ່ມີສິດຄອບຄອງຢ່າງຊອບທຳຈະມີຜົນຈາກການຕັດສິນໃຈກ່ອນທີ່ຈະມີການຕັດສິນໃຈ ແລະ ຕອບສະໜອງຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງເຂົາເຈົ້າ ເຊິ່ງພິຈາລະນາເອົາຄວາມບໍ່ສົມດຸນດ້ານອຳນາດທີ່ມີຢູ່ລະຫວ່າງຝ່າຍຕ່າງໆ ແລະ ໃນການຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າ, ອິດສະຫຼະ, ປະສິດທິຜົນ, ມີຄວາມໝາຍ ແລະ ຮັບຂໍ້ມູນຂອງບຸກຄົນ ແລະ ກຸ່ມຢູ່ໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈຮ່ວມກັນ.

ການໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງແທ້ ຈິງຈາກຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ. ໃນຂະນະທີ່ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ເພື່ອຕອບສະໜອງໃຫ້ແກ່ການຄາດການມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ໃນລະຫວ່າງຂະບວນການຂອງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ/LA, ບົດສຶກສາກໍ່ໄດ້ສົມທົບຢູ່ໃນຂະບວນການຢູ່ໃນແຂວງຫົວພັນໄດ້ເຫັນວ່າ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ຈາກແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແມ່ນໄດ້ຖືກສູນເສຍ ລະຫວ່າງການນຳໃຊ້ຢູ່ໃນພາກຕົວຈິງ (ເລສເທຣິລິນ, ບວກໂກອິນ, ປົວຫອມ ແລະ ຄັສເຕລາ, 2011). ຜູ້ທີ່ບໍ່ມີບົດບາດ ຍັງສືບຕໍ່ຖືກກົດກັນຈາກຂະບວນການຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຊິ່ງພາໃຫ້ມີແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບບໍ່ຍືນຍົງ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຍັງມັກຖືກວັດແທກດ້ວຍຈຳນວນຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ເຊິ່ງເປັນຕົວຊີ້ບອກທີ່ພາວະວິໄສ ແລະ ງ່າຍກວ່າ ແທນທີ່ຈະພະຍາຍາມປະເມີນຄວາມຍຸດຕິທຳສັງຄົມແບບເສີມຂະຫຍາຍ ແລະ ຜົນລັບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ເລດເທີລິນ ແລະ ເພື່ອນຮ່ວມງານໄດ້ສະຫຼຸບດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນສຳລັບການຕິດຕາມແບບປັບປຸງເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນໄດ້ຮັບການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມທີ່ຢູ່ໃນຂະບວນການຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າ ຍັງສືບຕໍ່ເປັນບັນຫາຢູ່ໃນການສຶກສາສອງອັນຕໍ່ມາ ເຊິ່ງໄດ້ຈັດໃຫ້ມີການຕິດຕາມຢູ່ພາຍໃນໂຄງການຂອງເຂົ້າເຈົ້າຕາມລຳດັບ. ການທົບທວນເບິ່ງຜົນລັບຢູ່ໃນ 42 ໝູ່ບ້ານ NUDP⁵ MUDP ຢູ່ໃນ 3 ແຂວງ ຄື: ຫລວງພະບາງ, ຫົວພັນ ແລະ ຜົ້ງສາລີ ໄດ້ລາຍງານອັດຕາການເຂົ້າຮ່ວມມີພຽງ 2-3 ສ່ວນຮ້ອຍ ສໍາລັບກິດຈະກຳການກຳນົດເຂດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນເຖິງແມ່ນວ່າ ສັດສ່ວນດັ່ງກ່າວໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ໃນແຜນການພັດທະນາບ້ານໃນຄັ້ງຕໍ່ມາ (GIZ, 2015). ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໂດຍສະເພາະບໍ່ຄ່ອຍໄດ້ຮັບການຕາງໜ້າດ້ວຍໂຄງສ້າງລຳດັບທາງສັງຄົມ ແລະ ຄວາມບໍ່ສາມາດໃນການເຂົ້າໃຈພາສາລາວກາຍເປັນປັດໃຈດັ່ງກ່າວ. ບົດລາຍງານໄດ້ຮູ້ວ່າບັນຫາບົດບາດຍິງຊາຍຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກາຍເປັນຈຸດສຸມທີ່ສໍາຄັນຂຶ້ນເພື່ອຝຶກອົບຮົມການອໍານວຍຄວາມສະດວກຄຽງຄູ່ກັນກັບການຕິດຕາມທີ່ດິນຂຶ້ນ.

ຢູ່ໃນບົດສຶກສາທີ່ສອງເຊິ່ງດຳເນີນໂດຍ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເວີລ ຣີນິວ, ໄດ້ປະເມີນຜົນລັບຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊິ່ງໄດ້ມີຂຶ້ນຢູ່ໃນຜົ້ງສາລີ 3 ປີ ຜ່ານມາ (ເວີລ ຣີນິວ, 2015). ບົດສຶກສາໄດ້ພົບວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມສ່ວນໃຫຍ່ (ຫຼື ທີ່ບໍ່ແມ່ນການນໍາຂອງບ້ານ) ໝາຍເຖິງ “ການເຂົ້າຮ່ວມແບບບໍ່ເປັນເຈົ້າການ ຢູ່ 1 ຫຼື 2 ກອງປະຊຸມຂອງບ້ານ” (ໜ້າ 8-9), ເຊິ່ງພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບຟັງ ກ່ຽວກັບລະບຽບການໃໝ່ ເຊິ່ງມີຄວາມເຂົ້າໃຈພຽງເລັກນ້ອຍ ກ່ຽວກັບຂະບວນການກຳນົດຂອບເຂດ ຂອງ ລະບຽບການດັ່ງກ່າວ. ຄືດັ່ງບົດລາຍງານ NUDP, ການມີສ່ວນຮ່ວມຕໍ່າ ຈະແມ່ນໂດຍສະເພາະແມ່ຍິງ. ບົດລາຍງານໄດ້ແນະນຳວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ດີກວ່າຂອງຊຸມຊົນ ສາມາດເຮັດໄດ້ ຖ້າວ່າໄດ້ມີການເນັ້ນ ໃຫ້ຊາວບ້ານມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ຕໍ່ສິດຂອງເຂົາເຈົ້າ ຢູ່ພາຍໃຕ້ກອບຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແທນທີ່ຈະແມ່ນແຕ່ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັນກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ກ່ຽວ.

2.3 ຄວາມໝັ້ນຄົງສິດໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ

ສິດຕໍ່ກຳມະສິດຂອງຜົນລະເມືອງລາວໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ພາຍໃນ ມາດຕາ 16 ແລະ 17 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນແຫ່ງສປປ ລາວ ສະບັບປັບປຸງ (ສະບັບ 2015) ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ມາດຕາ 16: ລັດປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມທຸກຮູບແບບຂອງສິດຕໍ່ກຳມະສິດ: ລັດ, ລວມໝູ່, ການລົງທຶນເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດຢູ່ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ.

ມາດຕາ 17: ລັດປົກປ້ອງສິດຕໍ່ກຳມະສິດ (ເຊັ່ນ: ສິດໃນການຄອບຄອງ, ນໍາໃຊ້, ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ສິດຊື້ຂາດ) ແລະ ສິດໃນການສືບທອດຂອງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ບຸກຄົນ. ທີ່ດິນ ແມ່ນມໍລະດົກແຫ່ງຊາດ, ແລະ ລັດຮັບປະກັນສິດນໍາໃຊ້ໂອນ ແລະ ສືບທອດໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ.

ໝວດທີ 4 ຂອງ VGGT (FAO, 2012:6-7) ໄດ້ລະບຸກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບການຄອບຄອງທີ່ດິນ:

ຈຸດທີ 4.4: ທຸກຮູບແບບການຄອບຄອງ ຄວນໃຫ້ລະດັບຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງແກ່ທຸກຄົນ ເຊິ່ງຮັບປະກັນການປົກປ້ອງທາງດ້ານກົດໝາຍ ຕໍ່ກັນກັບການໄລ່ທີ່ ເຊິ່ງບໍ່ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງລັດ ພາຍໃຕ້ ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ສາກົນ ແລະ ຕໍ່ກັນກັບການລົບກວນ ແລະ ການຂົ່ມຂູ່ອື່ນໆ.

⁵ ໂຄງການພັດທະນາເຂດພູດອຍພາກເໜືອ, ຊຶ່ງໄດ້ກວມເອົາທັງໝົດ 230 ບ້ານ ພາຍໃນສາມແຂວງ

ບົດສໍາຫຼວດຕິດຕາມຂອງຊຸມຊົນຂອງ GIZ (2015) ແລະ ເວີລ ຣີນິວ (2015) ທີ່ໄດ້ລະບຸກ່ອນໜ້ານີ້ໄດ້ລາຍງານວ່າ ຊາວບ້ານມີຄວາມພໍໃຈຕໍ່ກັນກັບການກໍານົດເຂດແດນຂອງບ້ານ (ຂັ້ນຕອນທໍາອິດໃນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ), ເນື່ອງຈາກກະເຈົ້າຮູ້ສຶກວ່າ ມັນໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນການເລື່ອມລ້າທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຈາກບ້ານໃກ້ຄຽງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ໂດຍລວມແລ້ວ ເຂົາເຈົ້າຍັງຮູ້ສຶກວ່າແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໄດ້ສ້າງຄວາມແຕກຕ່າງພຽງເລັກນ້ອຍ ຕໍ່ກັນກັບວິທີການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນໂດຍລວມ ເນື່ອງຈາກວ່າລະບຽບການທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ສິ່ງສໍາຄັນເຂົາເຈົ້າຂາດຄວາມໝັ້ນໃຈວ່າ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ອາດຈະບໍ່ສາມາດສະໜອງຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນໃນກໍລະນີຂອງການຂັດແຍ່ງທີ່ດິນ, ເຊິ່ງ GIZ (2015:23) ລະບຸວ່າ:

ຕໍ່າກວ່າ 15% ຂອງຜູ້ທີ່ຕອບບົດສໍາຫຼວດ ຄິດວ່າ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ສໍາຄັນກັບບໍລິສັດເອກະຊົນ, ຜູ້ລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ຫຼື ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກັບລັດຖະບານ, ໂດຍສະເພາະໃນກໍລະນີທີ່ມີການຕັດສິນຂອງເມືອງ ຫຼື ການປົກຄອງທີ່ສູງກວ່າ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບັນດາຊຸມຊົນຍັງຮູ້ສຶກວ່າ ຄວາມໝັ້ນຄົງສິດໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ ໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍເມື່ອ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມໄດ້ນໍາໄປສູ່ການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນ (GIZ, 2015:26).

ໂບຣກາດ, ວົງວິສຸກ ແລະ ເມີທຊ໌ (2016) ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນຂະນະທີ່ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ທາງດ້ານທິດສະດີແມ່ນ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍສິດໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນສໍາລັບປະຊາຊົນຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດຂອງແຂວງຫົວພັນ, ຊາວບ້ານອາດລາຍງານຕໍ່າກວ່າຄວາມເປັນຈິງ ຕໍ່ກັນກັບຄວາມຕ້ອງການທີ່ດິນກະສິກໍາຂອງເຂົາເຈົ້າ ດ້ວຍເຫດຜົນທາງພາສີທີ່ດິນ ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ໄດ້ຫຼຸດເນື້ອທີ່ກະສິກໍາທີ່ດິນ ທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຕາມກົດໝາຍຢູ່ໃນແຜນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ, ຊາວບ້ານ ຍັງສືບຕໍ່ນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຄືກັນກັບເມື່ອກ່ອນ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນສະບັບປັບປຸງ ແມ່ນບໍ່ຖືກເຄົາລົບ ຫຼື ບໍ່ຖືກບັງຄັບ ປະຕິບັດໂດຍຊາວບ້ານ (ຜູ້ທີ່ສືບຕໍ່ລ່ວງລ້າທີ່ດິນປ່າໄມ້ເພື່ອປູກສາລີ) ແລະ ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ (ເຊິ່ງຮັບຮອງເອົາການລົງທຶນເຮັດສວນນໍ້າມັນຊີວະພາບ ຢູ່ໃນທີ່ດິນຂອງບ້ານ). ໂບຣກາດ ແລະ ເພື່ອນຮ່ວມງານ ໄດ້ສະຫຼຸບວ່າ ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ມີຫລາຍອັນ ແລະ ຂັດແຍ່ງກັນ ແລະ ນະໂຍບາຍນັ້ນ ໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຕິດຄວາມໝາຍຂອງແຜນດັ່ງກ່າວ ໂດຍອີກຕາມຜົນປະໂຫຍດທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ ເຊິ່ງ “ອາດພາໃຫ້ສ້າງປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຜູ້ມີອຳນາດຢູ່ແລ້ວ ແລະ ຈະເປັນການເພີ່ມຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມຢູ່ໃນສາຍພົວພັນດ້ານອຳນາດ” (ໜ້າ10).

ບຸດທະວົງ ແລະ ເພື່ອນຮ່ວມງານ (2016), ໄດ້ພົບວ່າ ຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມດ້ານທີ່ດິນ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ໃນບ້ານນາໂປ, ເມືອງສັງທອງເຊິ່ງປະຫວັດການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນປ່ຽນແປງຕະຫຼອດໄລຍະ 50 ປີ. ຂະບວນການ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບຕໍ່ເນື່ອງ ໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງການຫັນປ່ຽນຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີຂອງທີ່ດິນທີ່ມີການຄອບຄອງແບບປະເພນີ ໄປສູ່ການຄອບຄອງຊົ່ວຄາວ ແລະ ສຸດທ້າຍ ກໍ່ໄປສູ່ການອອກໃບຕາດິນຖາວອນ ເຊິ່ງໄດ້ແຕະຕ້ອງເຖິງຖານທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າຜູ້ທີ່ມາໃໝ່ຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານ ຈະບໍ່ມີສິດເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນກະສິກໍາ. ການຫັນປ່ຽນດັ່ງກ່າວໄປສູ່ກໍາມະສິດສ່ວນຕົວນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວສະຫຼຸບວ່າ ດ້ວຍຜູ້ທີ່ມີກໍາລັງແຮງງານພຽງພໍ ແລະ ທຶນເພື່ອຮຽກຮ້ອງ ຈົບຈອງທີ່ດິນ ທີ່ເປັນຂອງຊຸມຊົນນັ້ນ ໄດ້ແຕະຕ້ອງເຖິງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊົນນະບົດ ແລະ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງເຖິງການປະຕິຮູບການຄອບຄອງທີ່ດິນ.

ການອອກໃບຕາດິນຂອງຊຸມຊົນ (ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ) ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມເປັນດັ່ງໜຶ່ງທາງອອກ ເພື່ອປັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງ ໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ ຍ້ອນວ່າ ມັນໄດ້ສ້າງບັນພື້ນຖານການຄອບຄອງທີ່ດິນຕາມປະເພນີທີ່ມີຢູ່ ເພື່ອໃຫ້ສິດ

ການຄອບຄອງຢ່າງເປັນທາງການ ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຮູ້ຈາກລັດ ແລະ ປົກປ້ອງຕໍ່ກັບການຫັນປ່ຽນທີ່ດິນສ່ວນລວມ ໄປສູ່ກຳມະສິດສ່ວນຕົວ (ລິວ ແລະ ຊິກາຕີ, 2009). ອິວເວີ (2011), ໄດ້ໄຈ້ແຍກລະຫວ່າງ ສອງຕົວແບບຂອງການຖືກຳມະສິດຂອງຊຸມຊົນ ຢູ່ໃນອາຊີ, ເຊິ່ງຈະແມ່ນແບບໃບຕາດິນຖາວອນ ແລະ ແບບການມອບໝາຍໃຫ້ບໍລິຫານ. ໃນຮູບແບບຂອງໃບຕາດິນຖາວອນ (ເຊິ່ງກຳນົດປະເພດໂດຍຟີລິບປິນ), ທີ່ດິນແມ່ນໄດ້ຖືກມອບໃຫ້ຊຸມຊົນເພື່ອກຳມະສິດສ່ວນ ລວມ ແລະ ໂດຍລວມຈະບໍ່ຖືກຈຳແຍກ ລະຫວ່າງທີ່ດິນກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ອື່ນໆ. ໃນຮູບແບບຂອງການມອບໝາຍໃຫ້ບໍລິຫານ, ລັດຍັງຮັກສາກຳມະສິດຂອງທີ່ດິນ ແລະ ມອບໝາຍການບໍລິຫານໃຫ້ກັນກັບກຸ່ມທ້ອງຖິ່ນ ຜູ້ເຊິ່ງໄດ້ປະກອບມີ ຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນສະເພາະ ເຊັ່ນ: ປ່າໄມ້, ທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດ ຫຼື ລະບົບຊົນລະປະທານ. ຫຼັກການຂອງການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນນີ້ໄດ້ຮັບການເຫັນດີ ໂດຍຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ລັດຖະບານໃນກອງປະຊຸມໂຕະມິນ ປີ 2015:

ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ຄວນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ຍອມຮັບ ເປັນດັ່ງເຄື່ອງມື ໃຫ້ແກ່ການຖືກຳມະສິດທີ່ດິນຢ່າງເປັນທາງການ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວຈະຊ່ວຍປົກປ້ອງຜູ້ທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ອ່ອນໄຫວທີ່ສຸດ ເຊິ່ງມີສິດໜ້ອຍທີ່ສຸດ ໃນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ທີ່ເປັນກຳມະສິດສ່ວນຕົວ ແລະ ແທນທີ່ຈະເອື້ອຍອີງຕໍ່ກັນກັບສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນ (GoL, 2015:31).

ເຖິງຈະມີຂະບວນການໃນການອອກໃບຕາດິນລວມໝູ່ ຢູ່ໃນຄູ່ມື ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ມີພຽງແຕ່ການອອກໃບຕາດິນ 2 ກໍລະນີເທົ່ານັ້ນ ຮອດປີ 2016 ສຳລັບ 5 ບ້ານ (2,189 ແຮັກຕາ) ຢູ່ເມືອງສັງທອງ ໃກ້ກັບນະຄອນຫຼວງ (ເພື່ອອະນຸລັກປ່າໄມ້ໄຜ່ ສຳລັບການຜະຫຼິດຫັດຖະກຳ) ແລະ ສຳລັບ 14 ບ້ານ (20,208 ແຮັກຕາ) ເພື່ອຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນໃຫ້ແກ່ ໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ຢູ່ ແຂວງຄຳມ່ວນ (ສະໄໝເດີ, 2014). ການຂາດຄູ່ມືທີ່ຈະແຈ້ງ ສຳລັບລັດຖະບານ ໃນການຫັນນິຍາມດ້ານກົດໝາຍຂອງທີ່ດິນຊຸມຊົນ ໄປສູ່ການອອກໃບຢັ້ງຢືນນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕົວຈິງ ແມ່ນໄດ້ລະບຸເປັນໜຶ່ງໃນເຫດຜົນ ທີ່ພາໃຫ້ຂາດປະສິດທິຜົນ (ສະໄໝເດີ, 2014; GIZ 2015).

ຜູ້ທີ່ຕອບບົດສຳຫຼວດຢູ່ໃນບົດຄົ້ນຄວ້າຂອງ ສະໄໝເດີ ຢູ່ເມືອງສັງທອງ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມພໍໃຈຕໍ່ກັນກັບການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ລວມທັງຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ ອັນເນື່ອງຈາກຄວາມຈະແຈ້ງ ຂອງເຂດແດນ ແລະ ການປົກປ້ອງຈາກບຸກຄົນພາຍນອກ⁶. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເຖິງຈະມີຂໍ້ທົດຈົງທີ່ວ່າ ຊາວບ້ານສ່ວນໃຫຍ່ ຍັງບໍ່ໄດ້ເກັບກ່ຽວແຫຼ່ງໄມ້ໄຜ່ຕົວຈິງ ເນື່ອງຈາກວ່າເຂົາເຈົ້າ ຍັງມີຊັບພະຍາກອນທີ່ພຽງພໍ ຢູ່ໃນດິນຂອງເຂົາເຈົ້າຢູ່. ໃນກໍລະນີຂອງ ນ້ຳເທີນ 2, ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຊຸມຊົນ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການເຂົ້າໃຈແຈ້ງ ອັນເນື່ອງຈາກໃບຕາດິນທີ່ອອກ ແມ່ນຢູ່ໃນ 2013. ບົດລາຍງານຫຼ້າສຸດຂອງຄະນະຊ່ຽວຊານ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມສັງຄົມສາກົນ (ແມັກໂດແວວ, ມານແລະທານບິທ, 2016:15), ໄດ້ລະບຸວ່າ:

ຄວາມກົດດັນຕໍ່ກັນກັບທີ່ດິນ ຢູ່ໃນພູພຽງແມ່ນຍັງສືບຕໍ່. ໃນລະຫວ່າງການຢ້ຽມຍາມຄັ້ງນີ້, ມັນໄດ້ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ການຈັບຈອງທີ່ດິນ ແມ່ນມີລັກສະນະແຜ່ຫລາຍ, ການເລື່ອມລ້ຳ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ມີຢູ່ເກືອບທຸກຫົນແຫ່ງ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂກໍ່ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ.

ປະສົບການຂອງ ສອງໂຄງການທົດລອງນີ້ ໄດ້ແນະນຳວ່າ ການເພີ່ມລະດັບຂອງ ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ແມ່ນຈະເປັນສິ່ງທ້າທາຍ.

⁶ ໃບຕາດິນທີ່ອອກໃຫ້ແກ່ບັນດາບ້ານຢູ່ເມືອງສັງທອງ ແມ່ນແບບຊົ່ວຄາວ ແລະ ໃຊ້ໄດ້ແຕ່ ສາມປີ. ປະຈຸບັນແມ່ນໝົດອາຍຸແລ້ວ ລໍຖ້າການປັບປຸງກົດໝາຍທີ່ດິນ.

2.4 ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດໍາລົງຊີບ

ສິດຕິດ້ານກັບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດໍາລົງຊີບຢ່າງໝັ້ນຄົງ ໄດ້ຮັບການປະກອບເຂົ້າຢູ່ໃນ FAO VGGT (FAO, 2015):

ຈຸດທີ 4.1: ລັດ ຄວນພະຍາຍາມຮັບປະກັນ ການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງທີ່ດິນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ເນື່ອງຈາກວ່າທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ແມ່ນໃຈກາງສໍາລັບສ້າງສິດທິມະນຸດ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ການດໍາລົງຊີບຢ່າງຍືນຍົງ, ສະຖຽນລະພາບທາງສັງຄົມ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານທີ່ຢູ່ອາໄສ, ການພັດທະນາຊຸມນະບົດ, ແລະ ການເຕີບໂຕທາງສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ.

ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ສາມາດປະກອບດ້ວຍ 4 ເສົາຄໍ້າ ຄື: ການມີອາຫານ, ການເຂົ້າເຖິງອາຫານ, ການນໍາໃຊ້ອາຫານ ແລະ ສະເຫຼຍລະພາບດ້ານອາຫານ ແລະ ມີການເຊື່ອມໂຍງໂດຍພື້ນຖານ ກ່ຽວກັບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ (ເຄັນນີ-ລາຊາ, 2016). ການຈຳແນກລະຫວ່າງການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ກໍາມະສິດຕໍ່ກັບທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນໃນທີ່ນີ້: ໃນຂະນະທີ່ຊາວບ້ານສາມາດມີສິດເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນເພື່ອຜະຫຼິດ ຫຼື ເກັບກ່ຽວອາຫານ, ມີແຕ່ກໍາມະສິດທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ໝັ້ນຄົງເທົ່ານັ້ນ ເຊິ່ງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ຮັບການຮັບຮູ້ຈາກສັງຄົມ ແລະ ຫຼື ກົດໝາຍ, ຈຶ່ງສາມາດຫຼີກລ້ຽງການສູນເສຍສິດໃນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ.

ວິທີການຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ສະບັບປັບປຸງ ເປັນພຽງໜຶ່ງໃນບັນດາປັດໃຈ ທີ່ໄດ້ມີຜົນຕໍ່ກັບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດໍາລົງຊີບ ຜ່ານການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ. GIZ (2015) ໄດ້ລາຍງານເຖິງການຫຼຸດລົງ ຂອງການເຮັດໄຮ່ແບບເຄື່ອນຍ້າຍຢູ່ໃນບັນດາບ້ານ NUDP ພາຍຫລັງມີ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ອາດແມ່ນເນື່ອງຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນສູດທິ ຢູ່ໃນການຜະຫຼິດທັນຍະພຶດເພື່ອຂາຍ: ດັ່ງ ວົງວິສຸກ, ໂບຣກາດ, ເມີທຊ໌ & ທອງມະນີວົງ (2016) ໄດ້ຍົກຂຶ້ນ, ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການທີ່ສູງຈາກຫວຽດນາມ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ສາລີ ໄດ້ມາປ່ຽນແທນຂົງເຂດອັນກ້ວາງຂວາງຂອງການປູກເຂົ້າ ໃນເຂດພູດອຍ ຢູ່ແຂວງຫົວ ພັນ ກໍ່ຄືປ່າໄມ້ຕົ້ນຕໍ ແລະ ສໍາຮອງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຜົນປະໂຫຍດຂອງການດໍາລົງຊີບຈາກການກະສິກໍາແບບການຄ້າ ຍັງບໍ່ທັນແຜ່ຫລາຍເທົ່າທີ່ຄວນ, ແລະ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງບໍ່ສົມສ່ວນເມື່ອທຽບກັບຜູ້ທີ່ມີທຶນ ແລະ ແຮງງານ ພຽງພໍ, ດັ່ງ ຮິກ (2006:132) ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດ ຢູ່ໃນບົດສຶກສາຂອງຜູ້ກ່ຽວ ຕໍ່ກັບການດໍາລົງຊີບ ແລະ ຜູ້ທຸກຍາກຢູ່ ສ ປປ ລາວ:

ບາງຄົວເຮືອນໄດ້ປະສົບຢູ່ໃນສະຖານະການທີ່ໄດ້ໂອກາດອັນໃໝ່; ແຕ່ຄົວເຮືອນອື່ນ ຈະຖືກບັງຄັບໃຫ້ສືບຕໍ່ເອື້ອຍອີງໃສ່ຕໍ່ກັນກັບຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດທີ່ຫຼຸດລົງ ແລະ ເຊື່ອມໂຊມລົງເລື້ອຍໆ.

ຮິກ ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດວ່າ ຄວາມລົ້ມເຫຼວ ໃນການພິຈາລະນາຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຂອງຊຸມຊົນຢູ່ໃນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ອາດໝາຍຄວາມວ່າ ຊາວບ້ານຜູ້ທີ່ທຸກຍາກກວ່າ ຜູ້ເຊິ່ງຂາດທຶນຮອນ ແລະ ແຮງງານ ເພື່ອສ້າງຜົນປະໂຫຍດຈາກການປູກພືດເພື່ອການຄ້າ ຫຼື ພືດຜັກຕ່າງໆ ເຊິ່ງຜູ້ກ່ຽວຈະຢູ່ໃນທ່າດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ຈະເພີ່ມຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມຢູ່ໃນສັງຄົມ. ແມ່ຍິງເປັນຜູ້ໄດ້ຖືກກະທົບຫລາຍກວ່າໝູ່ ເນື່ອງຈາກວ່າເຂົາເຈົ້າມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສູງກວ່າ ໃນການລວບລວມ ແລະ ສ້າງອາຫານສໍາລັບຄົວເຮືອນ ກໍ່ຄືກັນກັບເບິ່ງແຍງລູກ. ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ເດີນທາງໄປໄກຂຶ້ນອີກ ແລະ ໃຊ້ເວລາຫລາຍຂຶ້ນອີກ ໃນການຊອກຫາອາຫານ ລວມທັງ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ດາລີ, ໂອໂຊຣີໂອ, ແລະ ມີ ຢຸງ ປາກ, 2013). ຄວາມສາມາດໃນການປົກປ້ອງທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ຢູ່ໃກ້ບ້ານ ສາມາດໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດແກ່ການດໍາລົງຊີບຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ ດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການຊຸບລ້ຽງຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ເນື່ອງຈາກວ່າກຸ່ມຄົນພື້ນຖານ ຢູ່ ສປປ ລາວ ເອື້ອຍອີງຢ່າງສູງ ຕໍ່ກັນກັບການເຂົ້າເຖິງ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຫລາຍກວ່າ ຄົນລາວ/ໄທ ສ່ວນໃຫຍ່, ເຂົາເຈົ້າເປັນຜູ້ທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວສູງກວ່າໝູ່ ຢູ່ໃນນະໂຍບາຍ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຊິ່ງຈຳກັດການນຳໃຊ້ ຂອງເຂົາເຈົ້າ (WFP, 2006). ຂະບວນການອອກໃບຕາດິນທາງການ ມັກຈະບໍ່ມີການສ້າງເອກກະສານ ຕໍ່ກັບລະບົບການຄອບຄອງທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ທີ່ສຳຄັນເຊິ່ງຈະປະກອບສ່ວນຊັບພະຍາກອນຢ່າງດີ ຢູ່ພາຍໃນຊຸມຊົນ; ເຊິ່ງໄດ້ເຮັດໃຫ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວບໍ່ຖືກຮັບຮູ້ ແລະ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຖືກຍຶດເປັນຂອງລັດ. ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານໃນການຫຼຸດຜ່ອນການເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ ຍົກຕົວຢ່າງ ໄດ້ຈຳກັດຄິດເຮືອນບໍລິເວນໃນການເຮັດໄຮ່ ແລະ ນຳໄປສູ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ສຳຮອງ ໃນວົງກວ້າງເຊິ່ງຖືກຈັດເປັນທີ່ດິນບໍ່ຖືກນຳໃຊ້ ແລະ ມີໄວ້ເພື່ອໂຄງການລົງທຶນ. ລັດຖະບານຕີໃນລັດຖະບານທ່ານໜຶ່ງໄດ້ລະບຸຢູ່ໃນການຖະແຫຼງຂ່າວທາງການວ່າ ພວກເຮົາໄດ້ຮັບຮອງເອົາທີ່ດິນຂະໜາດກ້ວາງ ໂດຍບໍ່ໄດ້ພິຈາລະນາລາຍລະອຽດວ່າ ທີ່ດິນໃດເປັນຂອງລັດ ແລະ ທີ່ດິນໃດເປັນຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ (ວຽງຈັນທາມ, 2012).

ສຳຫຼັບຫຼາຍຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ເຂດພູດອຍ, ໄດ້ມີພຽງບາງທາງເລືອກເທົ່ານັ້ນໃນການເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ ເພື່ອຫາຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ. ຮິງຊີ (2015:273-274) ໄດ້ລະບຸຄວາມສາມາດໃນການປ່ຽນແປງລະຫວ່າງກັນ ລະຫວ່າງທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ສຳຫຼັບຊົນເຜົ່າຂະມຸ ເຊິ່ງເປັນຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ ຢູ່ທາງພາກເໜືອຂອງລາວທີ່ນຳໄປສູ່ການຈັດສັນທີ່ດິນກະສິກຳ ທີ່ບໍ່ພຽງພໍ:

ເມື່ອຖາມຊຸມຊົນກ່ຽວກັບທີ່ດິນກະສິກຳຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຊາວບ້ານຂະມຸຜູ້ໜຶ່ງ ອາດຈະຊີ້ໄປໃສ່ບ່ອນທີ່ເຂົາເຈົ້າຖາງປ່າເຮັດໄຮ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຖ້າວ່າຊາວບ້ານຜູ້ດຽວກັນນັ້ນ ຖືກຖາມຄຳຖາມດຽວກັນຕື່ມ ໃນປີຕໍ່ໄປ ຜູ້ກ່ຽວອາດຈະໄປຊີ້ໃສ່ບ່ອນໃໝ່ ເຊິ່ງອາດເປັນປ່າໄມ້ໃນປີຜ່ານມາ ແລະ ທີ່ດິນກະສິກຳໃນປີຜ່ານມາຂອງເຂົາເຈົ້າ ກໍ່ຈະກາຍເປັນປ່າໄມ້.

ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ແຍກອອກຈາກໂຄງການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ອື່ນຢູ່ໃນລາວ ດ້ວຍການລົງທຶນເພື່ອລະບຸຂົງເຂດທີ່ພຽງພໍ ສຳຫຼັບຂົງເຂດທີ່ເປັນປ່າຮີກເຮື້ອ ເຊິ່ງມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການດຳລົງຊີບ ແຕ່ມັກຈະຖືກພິຈາລະນາເປັນປ່າ ໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງເມືອງ ທີ່ປະສົງຈະລົບລ້າງການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ (ເຮນິມານ, ຟລິນ, ເບີນຮາດ, ແລະ ເຮັດທ໌ – ໃນຂ່າວ)⁷ ຢູ່ໃນໂຄງການທົດລອງເພື່ອປັບປຸງປະເພດທີ່ດິນຄືນໃໝ່ ຢູ່ແຂວງຫຼວງພະບາງ, TABI ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງແຂວງ ໄດ້ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນບ້ານ ທີ່ນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຂອງລັດຈາກ 324 ບ້ານ ມາເຫຼືອ 31 ບ້ານ (TABI, 2015:8), ເຊິ່ງໄດ້ເພີ່ມເຂດທີ່ດິນກະສິກຳຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ (ພາບທີ 2).

⁷ ຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃຫ້ໄດ້ປ່າໄມ້ກວມ 70% ພາຍໃນປີ 2020 ແມ່ນຈະຢູ່ໃນຈິດໃຈຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດ.

ໃຫ້ດໍາເນີນການດັ່ງກ່າວ (WCS, 2010). ຢູ່ແຂວງຫົວພັນ, ERET ໄດ້ນໍາໃຊ້ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອສ້າງແຜນບໍລິຫານປ່າໄມ້ໄຜ່ ຢູ່ພາຍໃນປ່າໄມ້ນໍາໃຊ້ຂອງບ້ານ ເຊິ່ງຊາວບ້ານຈະໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນສໍາຫຼັບການເກັບກ່ຽວ ແລະ ການພັດທະນາຕ່ອງໂສ້ຕະຫຼາດແບບຍືນຍົງ (Sfez, 2015). ໂຄງການອື່ນໄດ້ກໍານົດເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກແຫຼ່ງທໍາມະຊາດ (EFICAS⁸) ແລະ ການປົກປ້ອງປ່າໄມ້ ເຊິ່ງນໍາໃຊ້ກອບ REDD+ (CLIPAD⁹).

ຄວາມສໍາຄັນໃນການພິຈາລະນາຄວາມຕ້ອງການຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຖືກລະບຸໂດຍ ໂຄງການ SUFORD¹⁰ ທີ່ສະໜັບສະໜູນໂດຍທະນາຄານໂລກ ເຊິ່ງໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການສະໜອງທີ່ດິນບໍ່ພຽງພໍໃຫ້ແກ່ການກະສິກໍາຢູ່ພາຍໃນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ສາມາດນໍາໄປສູ່ການທໍາລາຍປ່າ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ (2013:50):

ບັນດາແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນບາງຄັ້ງບໍ່ສະຫງວນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາພຽງພໍໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ. ຖ້າເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີທີ່ດິນພຽງພໍ ເຂົາເຈົ້າອາດຈະໄປຫາສະຖານທີ່ ທີ່ປູກໄມ້ໃໝ່ ແລະ ພື້ນຟູ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ຈະມີຄວາມສ່ຽງວ່າ ການລົງທຶນໃນການປູກປ່າໃໝ່ ແລະ ພື້ນຟູ ຈະສູນເສຍລ້າ.

ມັນຍັງມີບັນຫາດ້ານນະໂຍບາຍລະຫວ່າງການສົ່ງເສີມການເພີ່ມຂອບເຂດປ່າຄວບຄຸມເພື່ອການອະນຸລັກ ແລະ ການສົ່ງເສີມຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງການກະສິກໍາເພື່ອການຄ້າ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຢູ່ຊົນນະບົດ. ຍົກຕົວຢ່າງ ຍຸກ “ເພື້ອງຟູ” ຂອງການປູກສາລີຢູ່ແຂວງຫົວພັນ ເຊິ່ງທ່ານ ວົງວິສຸກ ແລະ ເພື່ອນຮ່ວມງານ (2016:190) ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນວິທີການ ທີ່ບັນດານະໂຍບາຍໄດ້ມີການຂັດແຍ່ງກັນ ອາດຖືກຕີຄວາມໝາຍໂດຍຊາວບ້ານ ແລະ ລັດຖະບານ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ ເຊິ່ງຈະແຕະຕ້ອງເຖິງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ສະຫຼຸບວ່າ: “ບໍ່ຕ້ອງສົງໄສເລີຍວ່າ ແລະ ຊັດເຈນວ່າ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ໄດ້ຮັບໄຊຊະນະ ຫລາຍກວ່າ ມາດຕະການປົກປ້ອງປ່າໄມ້”. ດັ່ງນັ້ນ ເຂດປ່າຮີກເຮື້ອ ເຊິ່ງຖືກຮັບໃຊ້ ເປັນບ່ອນຮອງຮັບດ້ານຊີວະນານາພັນ ສໍາລັບທໍາມະຊາດ ແມ່ນກໍາລັງຖືກສູນຫາຍ ໂດຍປ່ອຍປະໂຫຍດມີສາດ ມີຄວາມກະແຈກກະຈາຍຫຼາຍຂຶ້ນ ລະຫວ່າງເຂດທີ່ມີການກະສິກໍາແບບການຄ້າແບບເຂັ້ມຂຸ້ນ ແລະ ເຂດຂອງການປົກປ້ອງປ່າໄມ້ (ຄັສເຕລາ, ເລສເທຣີລິນ, ເຮັດທ໌, ບວກໂກອິນ, ຟິທຣິນາ, ເຣນິມານ ແລະ ຟິຟັນ, 2012).

3. ວິທີການ

3.1 ສົມມຸດຖານຊີ້ນໍາ

ບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້ ແມ່ນຖືກຊີ້ນໍາໂດຍຂະບວນການຕີຄວາມເຊິ່ງໄດ້ອີງໃສ່ຕົ້ນຕໍແມ່ນການຕີຄວາມຂໍ້ມູນດ້ານຄຸນນະພາບ ເຊິ່ງມີບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມຊັດເຈນຂອງຜົນກະທົບຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຕໍ່ກັນກັບຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ມັນໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ຄວາມຍືດຍຸ່ນ ເມື່ອເລືອກຜູ້ທີ່ຈະຖືກສໍາພາດ ແລະ ບັນດາຄໍາຖາມທີ່ຈະຖືກຖາມ. ວິທີການນີ້ ແມ່ນເໝາະສົມ ເນື່ອງຈາກວ່າບັນດາບັດໃຈຈໍານວນຫຼາຍ (ລວມທັງພູມມີສັນຖານ, ຊົນເຜົ່າ, ການນໍາບ້ານ, ການຍົກຍ້າຍ ແລະ ການຕີຄວາມທີ່ບໍ່ເປັນເອກະພາບ ຕໍ່ກັບກອບຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນທຸກລະດັບຂອງລັດຖະບານ) ເຊິ່ງອາດມີອິດທິພົນຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການວິເຄາະຢ່າງພາວະວິໄສ ຢູ່ພາຍໃນກໍານົດເວລາທີ່ຈໍາກັດ.

⁸ ການສ້າງໃຫ້ ລະບົບກະສິກໍາ ທີ່ສາມາດປັບໂຕກັບການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດ ແລະ ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ.

⁹ ການປົກປ້ອງພູມິອາກາດ ຜ່ານການຫຼີກລ່ຽງການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ.

¹⁰ ການປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງເພື່ອການພັດທະນາຊົນນະບົດ, ຊຶ່ງສະໜັບສະໜູນ ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ ຢູ່ບັນດາບ້ານທີ່ທັບຊ້ອນກັບປ່າຜະລິດແຫ່ງຊາດ.

ບາງບັນຫດຖານທີ່ສຳຄັນທີ່ຂ້າພະເຈົ້າຈະພະຍາຍາມນຳສະເໜີພາຍໃຕ້ການສາທິດນີ້ ແມ່ນ:

ຄວາມໂປ່ງໃສ: ຂໍ້ມູນ/ຄວາມໝາຍ ທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ອາດຈະສ້າງຂຶ້ນໂດຍຜູ້ຄົນຄວ້າອື່ນ.

ຄວາມເປັນຂອງແທ້: ການຕີຄວາມຂອງຂ້າພະເຈົ້າ ແມ່ນແທນມຸມມອງຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

ຄວາມພຽງພໍ: ຈຳນວນທີ່ພຽງພໍ ແລະ ເປັນຕົວແທນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ/ເອກະສານ ແມ່ນໄດ້ຮັບການເລືອກເຟັ້ນ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື.

ການເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້: ການສົມມຸດຖານນີ້ ແລະ ມຸມມອງຂອງມັນ ແມ່ນມີຄວາມໝາຍ/ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ໃນບໍລິບົດອື່ນ.

3.2 ການກຳນົດຂອບເຂດຂອງການຄົ້ນຄວ້າ

ຂອບເຂດທີ່ກ້ວາງຂວາງ ແລະ ລັກສະນະທັບຊ້ອນກັນ ຂອງບັນຫາທີ່ນຳມາຄົ້ນຄວ້າ 14 ຂໍ້ຢູ່ໃນ TOR ໄດ້ພາໃຫ້ມີສິ່ງທ້າທາຍກ່ຽວກັບວິທີການ ໃນການບັນລຸຜົນລັບທີ່ຄາດໄວ້ຢູ່ພາຍໃນເອກະສານດຽວ ດ້ວຍຄວາມຍາວທີ່ເໝາະສົມ ໂດຍທັງໝົດ ແມ່ນໄດ້ຮັບການກ່າວເຖິງ ຢູ່ໃນຫຼາກຫຼາຍລະດັບຢູ່ພາຍໃນບັນດາບົດຄົ້ນຄວ້າທີ່ກ້ວາງຂວາງກ່ຽວກັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ໃນ ສ ປປ ລາວ. ໂດຍສະເພາະ, ຄວາມລື່ມເຫຼວຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທຳອິດ ກ່ອນການອອກຄູ່ມື ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ປີ 2009 ແລະ ຖັດຈາກນັ້ນແມ່ນການສຳປະທານບໍ່ແຮ່ ແລະ ການປຸກໄມ້ ກ່ອນການໂຈະ ໃນປີ 2012 ແມ່ນໄດ້ຮັບການກ່າວເຖິງຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ຢູ່ໃນບັນດາບົດຄົ້ນຄວ້າຂອງວິຊາການ ແລະ ມັນບໍ່ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມາລື່ມຄືນຢູ່ໃນບົດສຶກສານີ້.

ດັ່ງນັ້ນ ບົດສຶກສານີ້ ແມ່ນເພື່ອຕອບໂຈດການຄົ້ນຄວ້າ ເນື່ອງຈາກວ່າໄລຍະນີ້ ເຊິ່ງກົງກັບ ການອອກວິທີການປັບປຸງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍຕົວແທນຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນ (ເຊັ່ນ: ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ) ແລະ ການປະຕິບັດມາດຕະການໂຈະຊື່ວຄາວ. ດ້ວຍການດຳເນີນການດັ່ງກ່າວ, ມັນຈະພາຍາຍາມສົມທຽບຜົນກະທົບດ້ານບວກ ຂອງວິທີການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕ່າງໆ ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍຊີ້ທາງໃຫ້ແກ່ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ ແລະ ສະມາຊິກຂອງຕົນໃນຄວາມພະຍາຍາມປັບປຸງກອບນິຕິກຳສຳລັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ວິທີການທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດດັ່ງກ່າວ.

3.3 ຈຸດປຶ້ນຂອງຜູ້ຄົນຄວ້າ

ປະສົບການ 20 ປີຂອງຂ້າພະເຈົ້າ ໃນການດຳລົງຊີບ ແລະ ເຮັດວຽກຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ຂອງ ສ ປປ ລາວໄດ້ມີສ່ວນຕໍ່ກັນກັບບົດສຶກສານີ້ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຂ້າພະເຈົ້າ ໄດ້ສາມາດຮັບຮູ້ ຕົວຈິງກ່ຽວກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດທີ່ວ່ອງໄວ ເຊິ່ງໄດ້ປ່ຽນວິທີການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຄວາມຄ່ອງແຄ້ວຂອງພາສາລາວຂອງຂ້າພະເຈົ້າທີ່ມີຢູ່ນັ້ນ ແມ່ນ ເຮັດໃຫ້ການເຮັດບົດສຶກສາຄັ້ງນີ້ຂອງ ຂ້າພະເຈົ້າ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ນາຍແປພາສາລາວ.

3.4 ການອອກແບບການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ເຄື່ອງມືການສຳຫຼວດ

ການອອກແບບການຄົ້ນຄວ້າ ແມ່ນໄດ້ຮັບການເຫັນດີຮ່ວມກັນ ລະຫວ່າງ ຄະນະກັບມະການ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ ແລະ ຂ້າພະເຈົ້າເອງ ເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍການວິເຄາະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ໄດ້ມີການເກັບກຳຂໍ້ມູນ 3 ປະເພດ. ອັນທຳອິດ ແມ່ນຂໍ້ມູນປະເພດ ຄຸນນະພາບ ເຊິ່ງໄດ້ເກັບກຳດ້ວຍການນຳໃຊ້ບົດສຳພາດເຄິ່ງໂຄງສ້າງ ກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼາຍເທົ່າທີ່ຈະຫຼາຍໄດ້ ໂດຍອີງຕາມຄວາມສະດວກຂອງຜູ້ກ່ຽວ ແລະ ຕາຕະລາງຂອງຂ້າພະເຈົ້າ ຢູ່ວຽງຈັນ. ການສຳພາດສ່ວນ

ໃຫຍ່ ແມ່ນໃຊ້ເວລາ ລະຫວ່າງ 1-2 ຊົ່ວໂມງ ພ້ອມກັບໂທລະສັບ ຫຼາຍຊົ່ວໂມງ. ຜູ້ຮັບສຳພາດ ຕາງໜ້າໃຫ້ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງພື້ນຖານ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ການພັດທະນາທະວີພາຄີ: GIZ, TABI, CIRAD, SUFORD
- ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ (ສະມາຊິກ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ): VFI, ເວີລ ຣິນິວ, CIDSE, GAPE, GRET
- ພາກເອກະຊົນ: ສະຕໍຣາເອັນໂຊ¹¹
- ລັດຖະບານກາງ: MoNRE
- ການສຶກສາຊັ້ນສູງ: ມະວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ (NUoL)
- ທີ່ປຶກສາເອກະລາດທີ່ມີປະສົບການກ່ຽວກັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (3 ທ່ານ)

ອັນທີ 2 ແມ່ນບົດສຳຫຼວດສັ້ນ ເຊິ່ງດຳເນີນກັບສະມາຊິກ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ ທີ່ດຳເນີນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນສະມາຊິກ ຂອງ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ. ທັງໝົດ ຂອງ 16 ສະມາຊິກ ທີ່ຖືກຖາມກ່ຽວກັບ ກິດຈະການຂອງເຂົາເຈົ້າ ຕໍ່ກັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕັ້ງແຕ່ ປີ 2009 ເປັນຕົ້ນມາ ເຊິ່ງມີ 8 ຄຳຕອບ. ເຖິງວ່າຈຳນວນເລັກນ້ອຍ ນີ້ ບໍ່ມີຄວາມສຳຄັນດ້ານສະຖິຕິ ແນວໂນ້ມໂດຍລວມ ອາດເປັນຂໍ້ສັງເກດ ທີ່ສາມາດລວມເຂົ້າຢູ່ໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້. ຄຳຕອບສະບັບເຕັມ ແມ່ນໄດ້ລະບຸຢູ່ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3.

ສຸດທ້າຍ, ການລົງພື້ນທີ່ຢ້ຽມຢາມ ເຊິ່ງໄດ້ເຮັດຢູ່ 4 ແຂວງເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັນກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງຕໍ່ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ເຊິ່ງແມ່ນແຂວງຄຳມ່ວນ¹², ຫົວພັນ, ສາລະວັນ ແລະ ຈຳປາສັກ. ໄດ້ມີການສຳພາດເຄິ່ງໂຄງສ້າງ ກັບພະນັກງານໂຄງການ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ພາກລັດຢູ່ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ (ລວມທັງ PONRE, DONRE, PAFO ແລະ DAFO). ການສືບທະນາເປັນກຸ່ມໄດ້ຈັດຂຶ້ນກັບຄະນະ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງບ້ານຢູ່ໃນ 6 ບ້ານ ເຊິ່ງປະກອບກັບການສັງເກດການຢູ່ພື້ນທີ່. ພາບລວມຂອງໂຄງການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ໄປຢ້ຽມຢາມ ແລະ ຈຳນວນຂອງບ້ານເປົ້າໝາຍ ແມ່ນໄດ້ລະບຸຢູ່ໃນ ຕາຕະລາງທີ 1 ໃນຂະນະທີ່ ລາຍລະອຽດດ້ານພົນລະເມືອງຂອງ 6 ບ້ານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ສະແດງຢູ່ໃນຕາຕະລາງທີ 2.

¹¹ TOR ໄດ້ຂໍໃຫ້ເອົາ Stora Enso ເຂົ້າໃນບົດລາຍງານນີ້, ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຫຼັກການ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ (CSR) ຢູ່ໃນການດຳເນີນ ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ ກ່ອນການດຳເນີນການປູກໄມ້. CSR ບໍ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ໂດຍບໍລິສັດການກະເສດສ່ວນໃຫຍ່ ໃນສປປ ລາວ.

¹² ກໍລະນີສຶກສານີ້ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ພາຍໃຕ້ສັນຍາຕ່າງຫາກກັບ CIDSE Lao.

ຕາຕະລາງທີ 1: ພາບລວມຂອງຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ລົງໄປຢູ່ນາມຢູ່ຂັ້ນແຂວງ

ລ/ດ	ຊື່ອົງການ	ປະເພດ	ບັນດາແຂວງຈຸດສຸມ	ຈຳນວນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ບ້ານ ທີ່ໄດ້ສໍາເລັດ ¹³	ຂະບວນການ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ນໍາໃຊ້
1	NUDP	ສອງຝ່າຍ	ຫົວພັນ, ຝັ່ງສາລີ, ຫຼວງພະບາງ	230	ຄູ່ມື ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ
2	TABI	ສອງຝ່າຍ	ຫົວພັນ, ຊຽງຂວາງ, ຫຼວງພະບາງ, ແລະຝັ່ງສາລີ	204	ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້
3	CIDSE	ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ (ສະມາຊິກ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ)	ຄໍາມ່ວນ	14	ຄູ່ມື ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ
4	GRET	ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ (ສະມາຊິກ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ)	ຫົວພັນ	20	ຄູ່ມື ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ວິທີປະສົມປະສານ ¹⁴
5	Stora Enso	ບໍລິສັດເອກະຊົນ	ສະຫວັນນະເຂດ, ສາລະວັນ	80	ການສໍາຫຼວດການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນປະຈຸບັນ (ບໍ່ແມ່ນແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ)
6	GAPE	ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ (ສະມາຊິກ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ)	ອັດຕະປື, ຈໍາປາສັກ	18	ກຳນົດເຂດປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ, ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ

¹³ ຫາເລີ່ມແຕ່ປີ 2012. ອີງຕາມການສໍາພາດອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

¹⁴ ວິທີສະບັບປັບປຸງ ທີ່ສຸມໃສ່ການກຳນົດເຂດ ແລະ ແຜນທີ່ ປ່າໄມ້ ແທນທີ່ຈະກວມໝົດບ້ານ.

ຕາຕະລາງທີ 2: ລາຍລະອຽດພື້ນທີ່ເມືອງຂອງບ້ານທີ່ໄດ້ລົງຢຽມຢາມ

ລ/ດ	ແຂວງ	ເມືອງ	ບ້ານ	ຊື່ເຜົ່າ (ກຸ່ມພາສາ)	ຈຳນວນຄົວເຮືອນ	ຜູ້ບໍລິຈາກແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ
1	ຄຳມ່ວນ	ຍົມມະລາດ	ຕະລັກນາຖິນ (Talak hamlet)	ໂຢຍ (ລາວ-ໄຕ)	33	CIDSE
2	ຫົວພັນ	ວຽງໄຊ	ນາມອນ	ໄທແດງ (ລາວ-ໄຕ)	49	TABI
3	ຫົວພັນ	ວຽງໄຊ	ໂສຍ		120	NUDP
4	ສາລະວັນ	ຕະໂອ້ຍ	ລະເພີງ	ຕະໂອ້ຍ (ມອນຂະແມ)	45	Stora Enso
5	ສາລະວັນ	ຕະໂອ້ຍ	ສະບອງ ກິກໄຮ		77	Stora Enso
6	ຈຳປາສັກ	ປາກຊ່ອງ	ໜອງຜານວນ	ຈະຣີ (ມອນ ຂະແມ)	167	GAPE

ການເກັບກຳຂໍ້ມູນໄດ້ເຮັດຂຶ້ນຢູ່ໃນຫຼາຍໆຂັ້ນຕອນລະຫວ່າງເດືອນພະຈິກ 2016 ຫາ ເດືອນ ມີນາ 2017. ຂໍ້ມູນທັງໝົດຈາກການສຳພາດເຊິ່ງຄຸນນະພາບ ແລະ ການລົງຢຽມຢາມພື້ນທີ່ ໄດ້ລະບຸເຂົ້າຢູ່ໃນບົດບັນທຶກພາກພື້ນທີ່ໃນລະຫວ່າງການສຳພາດ. ບໍ່ໄດ້ມີການບັນທຶກທາງເອເລັກໂທຼນິກຕໍ່ກັບບົດສຳພາດດັ່ງກ່າວ. ບົດບັນທຶກ ໄດ້ຮັບການວິເຄາະ ແລະ ຕີເຂົ້າເປັນກໍລະນີສຶກສາພາຍຫຼັງການລົງຢຽມຢາມແຕ່ລະແຂວງ ແລະ ໄດ້ມີການຕິດຕໍ່ເພີ່ມເຕີມຕື່ມເຂົ້າ. ລາຍການຄົບຖ້ວນ ຂອງບັນດາການຈັດຕັ້ງ ທີ່ຖືກສຳພາດ (ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ລະບຸຊື່ ເພື່ອປົກປ້ອງຕົວຕົນຂອງຜູ້ກ່ຽວ) ໄດ້ລະບຸ ຢູ່ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4.

ການທົບທວນນີ້ ຍັງໄດ້ລວມເອົາບັນດາຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໂດຍ ທ່ານ ໄມ ດໍເຢ ແລະ ວິມາລາ ເດດວິງສາ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ດຳເນີນສຳເລັດການທົບທວນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ພາຍໃນໂຄງການ TABI (ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້) ໃນທ້າຍ ປີ 2016.

3.5 ຂໍ້ຈຳກັດຂອງວິທີການຄົ້ນຄວ້າ

ດັ່ງທີ່ອາດຄາດການໄວ້ ເນື່ອງຈາກ ຫຼາຍປັດໃຈທີ່ມີອິດທິພົນ ຕໍ່ຄວາມສຳເລັດຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນໄລຍະເວລາທີ່ສັ້ນ ຂອງການສຶກສາ, ຜູ້ຖືກສຳພາດ ແລະ ໝູ່ບ້ານເປົ້າໝາຍ ທີ່ໄດ້ເລືອກສຸດທ້າຍ ສຳລັບການສຶກສາ ແມ່ນບໍ່ສາມາດຄືນຄວາມເລິກເຊິ່ງຂອງຫົວຂໍ້ນີ້ ເຊິ່ງໄດ້ຈຳກັດຄວາມພໍພຽງຂອງບົດຄົ້ນຄວ້າ. ຂໍ້ຈຳກັດທີ່ສຳຄັນມີ:

- ພື້ນຖານທີ່ຈຳກັດຕໍ່ກັນກັບການສົມທຽບໂດຍກົງ: ໃນການລະບຸບັນດາຜົນກະທົບດ້ານບວກຂອງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ມັນຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ສົມທຽບ ຢູ່ໃນບົດສຶກສານີ້ ລະຫວ່າງວິທີການຕ່າງໆ. ໃນຂະນະທີ່ ການຄົ້ນຄວ້າ ບັນດາບົດສຶກສາຕ່າງໆ (ໜວດ 2) ໄດ້ພະຍາຍາມສັງເກດຂໍ້ມູນນີ້, ບົດລາຍງານໄດ້ລວມເອົາຕົວຢ່າງທີ່ 1 ໃນ 6 ບ້ານ ທີ່ໄດ້ໄປຢຽມຢາມ. ມັນອາດຈະພາໃຫ້ມີການເຂົ້າໃຈຜິດ ທີ່ຈະຕ້ອງສະຫຼຸບຈາກຕົວຢ່າງທີ່ຈຳກັດດັ່ງກ່າວ ເນື່ອງຈາກວ່າຜົນລັບ ດ້ານບວກ (ຫຼື ດ້ານລົບ) ອາດຈະກຳນົດຂຶ້ນ ຢ່າງບໍ່ເປັນຮູບປະທຳ.

- ການຂາດຕົວແທນລະດັບສູນກາງ: ເຖິງວ່າຈະມີການລົງຢ້ຽມຢາມຫຼາຍໆຄັ້ງ ຢູ່ວຽງຈັນໃນຊ່ວງໄລຍະການຄົ້ນ ຄວ້າ, ພະນັກງານຈາກກົມຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ຢູ່ຂັ້ນສູນກາງແມ່ນບໍ່ມີຄວາມສະດວກສຳລັບການໃຫ້ສຳພາດ. ມີພຽງຕົວແທນຂັ້ນສູນກາງ 1 ທ່ານທີ່ໄດ້ຮັບການສຳພາດ.
- ບໍ່ມີບ້ານທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ທຳທາຍ ໃນເວລາລົງຢ້ຽມຢາມຢູ່ໃນພື້ນທີ່: ບັນດາ 6 ບ້ານ ທີ່ລົງຢ້ຽມຢາມຢູ່ໃນ 4 ແຂວງ ບ່ອນທີ່ໄດ້ມີການປະຕິບັດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສຳເລັດ ແມ່ນຖືກຄັດເລືອກ ໂດຍ ການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ. ບໍ່ມີບ້ານໃດທີ່ເປັນບ້ານຍົກຍ້າຍ ຫຼື ມີການປະສົມປະສານຂອງຊົນເຜົ່າ ເຊິ່ງອາດຈະໃຫ້ມຸມມອງທີ່ແຕກຕ່າງ ຕໍ່ກັນກັບປະສິດທິຜົນ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.
- ບໍ່ມີການລວມເອົາຊົນເຜົ່າທີ່ປາກພາສາ ທີ່ເປັນໂຕ-ເບີມານ ຫຼື ມົ້ງ-ມ່ຽນ: ທາງດ້ານປະຫວັດສາດແລ້ວ ບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນມີການເຄື່ອນໄຫວຫຼາຍ ແລະ ອາດຄິດແຕກຕ່າງ ຕໍ່ກັນກັບການກຳນົດຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງບ້ານ ເມື່ອທຽບກັນກັບກຸ່ມຊົນເຜົ່າລາວ-ໄທ ແລະ ມ່ອນ-ຂະແມ ທີ່ບໍ່ຄ່ອຍເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ຢູ່ອາໄສ.
- ການຈຳກັດຕົວແທນຂອງເພດຍິງ: ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ຖືກສຳພາດ ແມ່ນເພດຊາຍ ເຊິ່ງມັນສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ເຖິງສິດອຳນາດຂອງເຂົາເຈົ້າ ຢູ່ໃນຂະແໜງການນີ້ ໂດຍສະເພາະ ໃນລະດັບຂອງລັດຖະບານ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ C). ຄະນະການນຳໃຊ້ທີ່ດິນບ້ານຢູ່ໃນ 6 ບ້ານ ທີ່ຖືກສຳພາດ ແມ່ນຖືກຄວບຄຸມໂດຍເພດຊາຍ.

ການຈຳກັດເພີ່ມເຕີມອີກອັນໜຶ່ງແມ່ນກ່ຽວກັບຂອບເຂດຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ສຳລັບໂຄງການຄືກັນກັບ NUDDP, ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ນຳໄປສູ່ການພັດທະນາບ້ານລວມທັງການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນ. ຍົກຕົວຢ່າງ ຖ້າວ່າໄດ້ປະກົດມີກຳມະສິດຢູ່ໃນແຜນທີ່ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ແຕ່ມີຄວາມເປັນເຈົ້າການທີ່ສູງຂຶ້ນຢູ່ໃນກິດຈະການລຸນມາ ແລ້ວ ສິ່ງດັ່ງກ່າວຈະສາມາດຈຳແຍກໄດ້ດີແນວໃດ? ໂດຍອີງໃສ່ກອບທີ່ກ້ວາງ ຂອງ TOR ແລະ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈັດສັນຜົນກະທົບ, ການສຶກສານີ້ ໄດ້ກຳນົດກອບຂອງມັນ ເພື່ອປະເມີນຄຸນຄ່າຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ນັ້ນເອງ ແທນທີ່ຈະເບິ່ງໃນກິດຈະກຳຖັດຈາກ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ດັ່ງກ່າວ.

4. ຂໍ້ມູນທີ່ຄົ້ນພົບ ແລະ ການວິເຄາະ

ພາກນີ້ ຕອບບັນດາຄຳຖາມທີ່ຕັ້ງຂຶ້ນໃນການຄົ້ນຄວ້າ ໂດຍອີງໃສ່ສິ່ງທີ່ວິໄນຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ (ໝວດ 4.1 ຫາ 4.3), ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ (ໝວດ 4.4 ຫາ 4.7), ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີວ (ໝວດ 4.8-4.9) ແລະ ການອະນຸລັກ (ໝວດ 4.10). ບັນດາຄຳຖາມສະບັບຕົ້ນ ທີ່ໄດ້ລະບຸເປັນຕົວໜັງສືເບິ່ງໃນ TOR.

4.1 ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໂດຍ ພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຂະບວນການ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ບັນດາພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈດີແນວໃດຕໍ່ກັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ຊຸມຊົນ, ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ)?

ທັດສະນະ/ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຊຸມຊົນມີດີແນວໃດ ຕໍ່ກັບ ວິທີການໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມ?

ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ

ສຳລັບທຸກໆ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ ບໍ່ພຽງແຕ່ ສຳຄັນສຳລັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ແຕ່ຍັງຊ່ວຍໃຫ້ບັນລຸວັດຖຸປະສົງການພັດທະນາທີ່ສູງກວ່າ. ສາມອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມໄດ້ລົງຢູ່ນຳຢ່າງເປັນທາງການ (CIDSE, GRET, GAPE) ນຳໃຊ້ຮູບການຕ່າງໆຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນເງື່ອນໄຂກ່ອນການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ, ການບໍລິຫານ ປ່າໄມ້ໄຜ່ ແລະ ເຂດອະນຸລັກຂອງຊຸມຊົນ ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບ ໂຄງການບ້ານຈຸດສຸມສາກົນ (VFI), ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ອຳນວຍການປົກປ້ອງສາທາລີ ພາຍໃນຊຸມຊົນ ກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ດິນ.

ມັນເປັນຫຼາຍກວ່າແຜນການອື່ນໜຶ່ງ: ມັນເປັນເຄື່ອງມືເພື່ອພິຈາລະນາວິທີການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງພາຍໃນ, ການສ້າງຜູ້ນຳທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ປະຊາຊົນ, ການສ້າງຄວາມສົມມະດຸນ ລະຫວ່າງ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການອະນຸລັກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຄົນ ຄິດເປັນໄລຍະຍາວ, ມັນຈຳເປັນຕ້ອງມີຜູ້ອຳນວຍທີ່ດີ. ອັນນີ້ເປັນສິ່ງທ້າທາຍ. (VFI, ວຽງຈັນ, 5/1/17).

ເມື່ອທຽບກັບ ຜູ້ໃຫ້ທຶນແບບສອງຝ່າຍ, ຊຶ່ງມີຈຳນວນທີ່ສູງ ຂອງ ບ້ານເປົ້າໝາຍ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນຫຼາຍ ແຂວງ, ການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແມ່ນຍັງຈຳກັດ. ມີແປດ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ທີ່ຕອບບົດສຳຫຼວດ ໄດ້ສຳເລັດ 84 ບ້ານ ຕັ້ງແຕ່ 2009 (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3). ບົດສຳຫຼວດ ໄດ້ຂໍໃຫ້ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ's ລຽງເຫດຜົນຂອງຕົນ ແຕ່ສຳຄັນຫຼາຍສຸດ ຫາສຳຄັນໜ້ອຍສຸດ ເພື່ອດຳເນີນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຊຶ່ງເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ສັງລວມໄວ້ໃນຕາຕະລາງ 3.

ຕາຕະລາງ 3: ເຫດຜົນ ເພື່ອດຳເນີນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ's (N=8)

ສຳຄັນຫຼາຍສຸດ	ສຳຄັນໜ້ອຍສຸດ
ຮັກສາສິດຄວບຄຸມຄອງຂອງຊຸມຊົນຕໍ່ກັບທີ່ດິນ, ປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ	ສະໜອງໃບຕາດິນແຕ່ລະລາຍ ໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວສ່ວນນ້ອຍ ຊຶ່ງບໍ່ມີເງິນທີ່ຈະຂໍອອກໃບຕາດິນໄດ້
ຊຸກຍູ້ ການບໍລິຫານແບບຍືນຍົງ ຂອງ NTFP ¹⁵ ໂດຍ ຊາວບ້ານ	ລະບຸທີ່ດິນທີ່ຫວ່າງ ສຳລັບ ການລົງທຶນ ໂດຍ ບໍລິສັດ ເອກະຊົນ
ການປົກປ້ອງ ແຫຼ່ງນ້ຳ ຫຼື ສັດປ່າ	ສ້າງຄວາມສະຖຽນໃຫ້ແກ່ການປູກຝັງແບບເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ເພີ່ມ ເຂດປ່າໄມ້ປົກຄຸມ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບົດສຳຫຼວດທາງອອນລາຍ – ກະລຸນາເບິ່ງຜົນໄດ້ຮັບທັງໝົດ ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3.

ຕາຕະລາງ 3 ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນ ຄວາມສຳຄັນ ທີ່ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ's ໄດ້ໃຫ້ຕໍ່ກັບ ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ໂດຍມີວັດຖຸປະສົງເອົາ ປະຊາຊົນເປັນໃຈກາງ ('ການຄຸ້ມຄອງຂອງຊຸມຊົນ', 'ການບໍລິຫານ ໂດຍ ຊາວບ້ານ') ແມ່ນເໝືອນກວ່າສິ່ງອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນແບບເຈາະຈົງ ('ການກຳນົດທີ່ດິນເພື່ອການລົງທຶນ', 'ການສ້າງຄວາມສະຖຽນໃຫ້ແກ່ ການປູກຝັງແບບເຄື່ອນຍ້າຍ').

¹⁵ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ

ບົດສຳຫຼວດອອນລາຍ ຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ເວລາທີ່ໃຊ້ ສຳລັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນແຕກແຕ່ງກັນໄປ ລະຫວ່າງ 10 ຫາ 42 ວັນ, ໂດຍມີອົງການ CIDSE ໃຊ້ເວລາດົນສຸດ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຂອງທຸກພາກສ່ວນ ພາຍໃນຊຸມຊົນ (ຫ້ອງທີ 1).

ຫ້ອງທີ 1: ຫຼັກການຂອງ CIDSE ເພື່ອຮັບປະກັນ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນຂະບວນການ ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ

- ທຸກສະມາຊິກຂອງຊຸມຊົນ ເຂົ້າໃຈສິດຕິພາບກົດໝາຍຂອງຕົນ ຕໍ່ກັບ ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ, ແລະ ມີສິດໃນການປະກອບຄໍາເຫັນຕໍ່ການນຳໃຊ້ ແລະ ການບໍລິຫານ ໃນອະນາຄົດ
- ແມ່ຍິງ, ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ສະມາຊິກອື່ນສ່ວນນ້ອຍຂອງຊຸມຊົນ ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໄດ້ມີການລວມເອົາບຸລິມະສິດຂອງຕົນ
- ຄະນະກຳມະການບໍລິຫານ ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ໂດຍປະກອບມີ ຜູ້ຕາງໜ້າທີ່ໄດ້ຮັບການເລືອກຕັ້ງ ລວມທັງແມ່ຍິງ
- ດຳເນີນ ເພື່ອຄວາມຍຸດຕິທຳທາງສັງຄົມ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ຜ່ານ ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນແບບສະເໝີພາບ ກວ່າເກົ່າ ສຳລັບຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ແມ່ຍິງ
- ຈຳເປັນຕ້ອງມີແຜນການບໍລິຫານ ແລະ ລະບຽບການ ເພື່ອບໍລິຫານທີ່ດິນຊຸມຊົນ ທີ່ທຸກຄົນໄດ້ເຫັນດີ ແລະ ເຂົ້າໃຈ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການສຳພາດກັບ ທີມງານຂອງ CIDSE

ການເນັ້ນໜັກດັ່ງກ່າວ ໃນການຮັບປະກັນ ການມີສ່ວນຮ່ວມເຕັມສ່ວນ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມເຕີມ, ແມ່ນຄຸນຄ່າທີ່ CIDSE-ລາວ ແລະ ບັນດາ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ສ່ວນໃຫຍ່ ປາຖະໜາ ໃນ ການເຮັດວຽກຂອງເຂົາເຈົ້າກັບ ຊາວບ້ານ. ຂະບວນການ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມັກຈະມີຄວາມລະອຶດລະອ້ຽວ ໃນ ຫຼາຍຂັ້ນຕອນ, ແທນທີ່ຈະສຳເລັດບາດດຽວ ເນື່ອງຈາກວ່າ “ຖ້າເຮັດ ໃນ ຂັ້ນຕອນດຽວ, ຊາວບ້ານ ອາດຈະບໍ່ມີເວລາເຂົ້າຮ່ວມ.” (ການສຳພາດກັບ ທີມງານ CIDSE, 25/11/16)

ຜູ້ໃຫ້ທຶນແບບທະວີພາຄີ

ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ ຊຸມຊົນ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນທະວີພາຄີ ພະຍາຍາມ ນຳໃຊ້ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອພັກດັນ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ເພື່ອສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ແຕ່ລະດັບສູນກາງຮອດທ້ອງຖິ່ນ. ສຳລັບ ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນຂອງ GIZ (LMDP)¹⁶, ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ນຳໄປສູ່ການອອກໃບຕາດິນຢ່າງເປັນລະບົບ (SLT), ການສົ່ງເສີມຄຸນນະພາບການລົງທຶນ ແລະ ແຜນການພັດທະນາທີ່ດິນກວ່າເກົ່າ – ຊຶ່ງຈະເປັນ ການເນັ້ນໜັກການລວມ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເຂົ້າຢູ່ໃນລະບົບແຜນການຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອ ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມເປັນເຈົ້າການ.

¹⁶ ໂຄງການນີ້ ນຳໃຊ້ ຂໍ້ມູນ PLUP ທີ່ NUDP ໄດ້ເກັບກຳໃນໄລຍະຜ່ານມາ.

ມັນຈະເປັນການດີໃນການກະຈາຍແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໄປສູ່ບັນດາເມືອງ, ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍກໍ່ຕໍ່າກວ່າ, ຢູ່ທີ່ປະມານ 10 ລ້ານກີບຕໍ່ບ້ານ¹⁷ (ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ຫົວພັນ, 1/2/17).

ອົງການ TABI ມີຄວາມພະຍາຍາມເສີມທະວີຊີວະນາໆພັນດ້ວຍ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ເນື່ອງຈາກວ່າ ການຮັກສາລະບົບ ທີ່ດິນຮີກຮ້າງ ແມ່ນອົງປະກອບໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ຂອງ 'ພູມິປະເທດທີ່ເຮັດຫຼາຍໜ້າທີ່' ທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການດຳລົງຊີວິດ (TABI, 2017). ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸ ໃນ ຮູບທີ 1, ການສ້າງແຜນທີ່ລະອຽດ ແລະ ການຕິດຕາມ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ເພີ່ມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຊ່ຽວຊານ, ຊຶ່ງໄດ້ຕັ້ງບັນຫາວ່າຈະຍົກລະ ດັບ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຄືແນວໃດ ພາຍໃນກຳນົດເວ ລາທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ. ຜູ້ສັງເກດການໜຶ່ງໄດ້ລະບຸວ່າ:

ລະບົບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ທັງສອງ ລ້ວນແຕ່ມີຂໍ້ດີຂອງມັນ, ສິ່ງທ້າທາຍ ແມ່ນການເຊື່ອມຕໍ່ສອງລະບົບນີ້ເຂົ້າກັນ. (CIRAD, ວຽງຈັນ, 4/1/17).

ບໍລິສັດStora Enso

ບໍລິສັດຜະລິດຕະພັນໄມ້ຂອງ ຟິນແລນ/ສະວີເດັນ Stora Enso ໄດ້ໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາ ໃຫ້ໄດ້ຮັບໃບອະນຸຍາດ ສັງຄົມ ເພື່ອດຳເນີນກິດຈະການພາຍໃນ ຊຸມຊົນ ບ່ອນທີ່ເຂົາເຈົ້າປູກຕົ້ນໄມ້, ລວມທັງ ການຍິນຍອມແບບສະໝັກໃຈ, ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ລ່ວງໜ້າ (FPIC) (VFI ແລະ MRLG, 2016). ນີ້ເປັນສິ່ງພິເສດຢູ່ ໃນ ສປປ ລາວ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ປາສະຈາກມາດຕະຖານ ການຍິນຍອມແບບສະໝັກໃຈ, ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ລ່ວງໜ້າ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຊຸມຊົນ, ການປູກໄມ້ອຸດສາຫະກຳໃນໄລຍະຜ່ານມາ ໄດ້ພາໃຫ້ມີຜົນກະທົບດ້ານລົບ ແລະ ຂີ້ຂັດແຍ່ງພາຍໃນ (Hett, 2015). ການຍິນຍອມແບບສະໝັກໃຈ, ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ລ່ວງໜ້າ ຍັງເປັນຂໍ້ບັງຄັບໜຶ່ງ ຂອງ VGGT ໃນກໍລະນີດຳເນີນກັບປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ (FAO, 2012:16).

ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາດຕະຖານການຍິນຍອມແບບສະໝັກໃຈ, ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ລ່ວງໜ້າ ຂອງຕົນ, Stora Enso ໄດ້ໃຫ້ VFI ຊ່ວຍຈັດຝຶກອົບຮົມໃຫ້ພະນັກງານຂອງຕົນ ກ່ຽວກັບທັກສະການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ສະໜອງເອກະສານໃຫ້ຄວາມຮູ້ ເພື່ອຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ (ຮູບທີ 3).

¹⁷ NUDP ໄດ້ຈ່າຍເປັນລາຄາຕາຍຕົວຕໍ່ບ້ານ (ໂດຍມີບາງຄວາມແຕກຕ່າງ ອີງຕາມຂະໜາດຂອງບ້ານ), ຊຶ່ງ ໝາຍວ່າ ພະນັກງານລັດ ສາມາດຈື່ຕົວເລກໄດ້ງ່າຍ. ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບ FALUPAM, ແຕ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລັດ ໄດ້ຄາດຄະເນວ່າ ປະມານສາມເທົ່າຂອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂັ້ນແຂວງ, ອັນເນື່ອງຈາກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການລົງຕິດຕາມກວດກາ.

ຮູບທີ 3: ພາບສະແດງຂະບວນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຮ່ວມພັດທະນາໂດຍ Stora Enso ແລະ VFI

ການເຮັດວຽກກັບຊຸມຊົນ ຂອງ ບໍລິສັດ Stora Enso ໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ ຜ່ານ ການຈ້າງງານຄົນຊົນເຜົ່າ ສ່ວນນ້ອຍ ໃນທ້ອງຖິ່ນດັ່ງກ່າວມາເປັນພະນັກງານ. ຢູ່ເມືອງຕະໂອ້ຍ, ມີພະນັກງານວິຊາການຊົນເຜົ່າ ຫ້າຄົນ (ຈາກພະນັກງານ ທັງໝົດ 12 ຄົນ) ຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກກັບຊາວບ້ານ ໃນລະຫວ່າງຂະບວນການການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະຕໍ່ຈາກນັ້ນ ແມ່ນ ໃນເວລາສ້າງຕັ້ງ ແລະ ບໍລິຫານການປູກໄມ້.

ລັດຖະບານ

ອົງການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ເມືອງ ເຂົ້າໃຈ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນຂະບວນການ ຂອງ ວຽກງານແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນ ລະດັບ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ໂດຍຂຶ້ນກັບລະດັບປະສິບການ ພ້ອມດ້ວຍລະດັບ ຄວາມຊື່ຕົງຕໍ່ກັບ ຜູ້ສະໜອງທຶນໃຫ້ພາກລັດນັ້ນ ເອງ. ແຂວງຫົວພັນ ມີຢ່າງໜ້ອຍ ເຈັດໂຄງການ ທີ່ປະຕິບັດ ໃນລະດັບແຕກຕ່າງກັນ, ແລະ ຊັດສ່ວນ ຂອງ ບ້ານ ທີ່ໄດ້ສຳ ເລັດ (170 ຈາກ 700) ເຊິ່ງເປັນຊັດສ່ວນສູງສຸດໃນປະເທດ (ບົດສຳພາດ ກັບ ພະແນກກະສິກຳປ່າໄມ້ແຂວງ, ວັນທີ 1/2/17). ໃນທາງກັບກັນ ທັງ ພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ພະແນກກະສິກຳປ່າໄມ້ ໃນ ແຂວງຈຳປາສັກ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ພາຍໃນແຂວງຈຳປາສັກນັ້ນ ບໍ່ໄດ້ມີ ການປະຕິບັດໂຄງການ ການຈັດສັນທີ່ດິນສະເພາະພາຍ ໃນແຂວງ ແຕ່ເປັນພຽງການດຳເນີນວຽກງານນີ້ໃນລະດັບຈຸລະພາກ ທີ່ດຳເນີນຮ່ວມກັບຂັ້ນສູນກາງເທົ່ານັ້ນ.¹⁸

ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ພິຈາລະນາວ່າ ຂະບວນການ ວຽກງານແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນປະຈຸບັນ ແມ່ນໄດ້ໃຫ້ການມີສ່ວນ ຮ່ວມ ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ:

18. ພາຍຫຼັງການສຳພາດນີ້, ໃນເດືອນມີນາ 2017, ໄດ້ມີລາຍງານວ່າ ໄດ້ມີ ການດຳເນີນວຽກງານການຈັດສັນທີ່ດິນບາງແຫ່ງໃນ ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ ໄດ້ ເລີ່ມຢູ່ເມືອງປາກຊ່ອງ ຢູ່ບົນດຳບ້ານທີ່ຖືກຜົນກະທົບໂດຍ ໂຄງການນ້ຳຕົກ ເຊນ້ຳນ້ອຍ/ເຊປຽນ.

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ໄດ້ມີການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກຳມະການ ແລະ ໄດ້ສ້າງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ແຕ່ເປັນການເຮັດແບບແຕ່ຂັ້ນເທິງລົງຫາຂັ້ນລຸ່ມ. ປະຈຸບັນ ຍັງມີຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວ ແລະ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ແຕ່ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໃນການສ້າງແຜນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ (ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ, ເມືອງວຽງໄຊ, ວັນທີ2/2/17).

ວຽກງານຂອງ ການຈັດສັນທີ່ດິນໃນລະດັບແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈຸນລະພາກ ຖືກເບິ່ງວ່າ ບໍ່ປະສິບຜິດສຳເລັດ ຈາກບັນດາຂະແໜງການຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເມືອງ ຢູ່ແຂວງຫົວພັນ, ຊຶ່ງມີຜູ້ຕອບບົດສຳຫຼວດທ່ານໜຶ່ງ ໄດ້ລະບຸວ່າ:

ອັນທີ່ໜຶ່ງ, ມັນບໍ່ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ເຂດແດນແມ່ນຊ້ຳຊ້ອນກັນ. ອັນທີ່ ສອງ, ມັນບໍ່ໄດ້ກຳນົດສຳລັບ ການປູກຝັງແບບເຄື່ອນຍ້າຍ, ອັນເຮັດໃຫ້ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຂອງຊາວບ້ານ. ອັນສຸດທ້າຍ, ບໍ່ໄດ້ມີແຜນການກຳນົດ ເພື່ອ ຕິດຕາມ (ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ເມືອງວຽງໄຊ,ວັນທີ 2/2/17).

ຊຸມຊົນ

ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບວຽກງານຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນພາຍໃນຊຸມຊົນ ແມ່ນໄດ້ຮັບອິດທິພົນສູງຈາກປະສົບການຂອງຊຸມຊົນ ຜ່ານຂະບວນການຂອງວຽກງານ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຫຼັງຈາກນັ້ນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຖືກລະບຸຢ່າງຊັດເຈນ ໂດຍ ສອງບ້ານ ທີ່ໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມ ໃນເມືອງວຽງໄຊ, ແຂວງຫົວພັນ ຄືບ້ານນາມອນ (ມີ 47 ຄອບຄົວ, ຊົນເຜົ່າໄທແດງ, ຫ່າງຈາກ ເມືອງວຽງໄຊ 12 ກມ) ແລະ ບ້ານໂສຍ (120 ຄອບຄົວ, ຊົນເຜົ່າໄທແດງ, ຫ່າງຈາກ ເມືອງວຽງໄຊ 64 ກມ). ຢູ່ນາມອນ, ໂຄງການ ຕາບີ (TABI) ໄດ້ດຳເນີນ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນປີ 2014, ໂດຍໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມຫຼາຍຄັ້ງ ເພື່ອຮ່າງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ຕາມດ້ວຍ ການລົງຕິດຕາມສອງຄັ້ງ ໃນ 2015 ແລະ 2016 ຊຶ່ງ ຊາວບ້ານ ໄດ້ມີໂອກາດປ່ຽນແປງປະເພດທີ່ດິນ ຕາມຕ້ອງການ.

ແມ່ຍິງເກືອບທັງໝົດ ໃນບ້ານພວກເຮົາ ເຂົ້າໃຈ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ໂຄງການ TABI ໄດ້ມີການ ນຳໃຊ້ ເຄື່ອງສາຍເພື່ອສາຍພາບແຜນທີ່ໃສ່ຝາ ເພື່ອໃຫ້ເຫັນເຂດແດນຢ່າງຈະແຈ້ງ ຂອງທີ່ດິນພວກເຮົາ ແລະ ວິທີການນຳໃຊ້ຂອງພວກເຮົາ (ຕົວແທນຂອງ ສຍລ¹⁹, ບ້ານນາມອນ, ວັນທີ2/2/17).

ຢູ່ບ້ານໂສຍ, NUDP ໄດ້ສຳເລັດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຜ່ານການລົງຢ້ຽມຢາມຄັ້ງດຽວ ໃນ ເດືອນທັນວາ 2013, ແລະ ໄດ້ສ້າງຕົວແບບ 3 ມິຕິທີ່ຍັງຖືກສາໄວ້ຢູ່ໃນຫ້ອງປະຊຸມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄະນະບ້ານ ບໍ່ສາມາດຈື່ບັນດາ ຂະບວນການທີ່ນຳໃຊ້, ຊຶ່ງປະກົດວ່າ ໄດ້ສູນເສຍໃນລະຫວ່າງ ການລົງຢ້ຽມຢາມຂອງ GRET (ການບໍລິຫານປ່າໄມ້ໄຜ່), ແລະ ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນ (ລະບົບການອອກໃບຕາດິນ).

ຢູ່ແຂວງສາລະວັນ, ການລົງໄປຢ້ຽມຢາມບ້ານ ເປັນປະຈຳ ຂອງ ທາງບໍລິສັດ Stora Enso ໄດ້ເພີ່ມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ ໃນ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວສືບຕໍ່ມາ.

“ພວກເຮົາໄດ້ເຂົ້າໃຈວຽກຂອງ Stora Enso ໃນ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຍ້ອນວ່າ ພວກເຂົາມາຢ້ຽມຢາມພວກເຮົາເປັນປະຈຳ ເພື່ອປະຕິບັດວຽກງານຂອງເຂົາເຈົ້າ. ພວກເຮົາ ສາມາດ ຖາມຄຳຖາມ ໃນເວລາດັ່ງກ່າວໄດ້ສະເໜີ” (ຄະນະກຳມະການນຳໃຊ້ທີ່ດິນບ້ານ ສະໂພງ ໂຊກໄຄ, ວັນທີ7/2/17).

¹⁹ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ.

ການເຄື່ອນໄຫວສືບຕໍ່ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ວ່າເປັນວຽກງານທີ່ ສຳຄັນ ໂດຍ ອົງການການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມອົງ ການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງການຈົບລົງ ແບບ “ແຜນທີ່ດິນເອົາໄວ້ເກັບຝຸນ” (ສຳພາດ ອົງການ World Renew ທາງອີ ເມວ, ວັນທີ10/5/17).

4.2 ການໃຫ້ຊຸມຊົນມີສ່ວນຮ່ວມ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ໃຫ້ ຫຼື ໄດ້ໃຫ້ຊຸມຊົນມີສ່ວນຮ່ວມ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຄືແນວໃດ (ດ້ານການວາງ ແຜນການດຳລົງຊີບ, ການບໍລິຫານທີ່ດິນການຜະລິດ, ການບໍລິຫານທີ່ດິນປ່າໄມ້, ໃນການປົກປ້ອງແມ່ນ້ຳລຳເຊ...)?

ຈຳນວນຫຼັກບ້ານ ທີ່ໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມ ໃນລະຫວ່າງ ວຽກພາກສະໜາມ ທັງໝົດໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ຄະນະກຳມະການ ແຕ່ ຕອນຕົ້ນຂອງຂະບວນການຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອຕາງໜ້າຊຸມຊົນຂອງຕົນ, ຊຶ່ງເປັນປະທານໂດຍນາຍບ້ານ ຫຼື ຮອງ ນາຍບ້ານ, ແລະ ມີຄະນະກຳມະການຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ຫົວໜ້າໜ່ວຍຕ່າງໆຂອງບ້ານ (ເຊັ່ນ ກອງໜູນ, ປກສ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ ປ່າໄມ້, ທີ່ດິນ, ຊາວໜຸ່ມ, ແນວໂຮມ, ແລະ ສະຫະພັນແມ່ຍິງ). ໃນ ບັນດາບ້ານ ທີ່ໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມ ຜູ້ຕາງໜ້າສະຫະພັນ ແມ່ຍິງ ແມ່ນ ມີແຕ່ທ່ານດຽວທີ່ເປັນໜຶ່ງ ໃນຄະນະກຳມະການ.

ດັ່ງທີ່ຄາດໄວ້, ການໃຫ້ຊຸມຊົນມີສ່ວນຮ່ວມ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມ ເວລາ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ທີ່ລົງທຶນໃນ ໃນ ຂະບວນການ ຂອງການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ແລະ ການແລກປ່ຽນແມ່ນໄດ້ເຮັດໂດຍ ຜູ້ປະຕິບັດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊາວບ້ານເອງ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸ ໃນ ຫ້ອງທີ 1, CIDSE ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ພິເສດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໄດ້ມີການປະຊຸມແຍກ ກັນ ສຳລັບ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ, ແລະ ໄດ້ໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ ມີບົດບາດ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງ ກໍລະນີວ່າ ມີແຕ່ ‘ຫົວໜ້າຄອບຄົວ’ ທີ່ ອາຍຸສູງກວ່າ ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ແຕກຕ່າງຈາກ ຈຸດຢືນຂອງ GRET, ທີ່ໄດ້ລາຍງານວ່າ:

ຫຼັງ ທົດລອງນຳໃຊ້ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ສຳເລັດຕາມແຜນ ໃນ 5 ບ້ານ, ພວກເຮົາ ໄດ້ເຂົ້າໃຈ ວ່າມັນ ເປັນການເສຍເວລາ ແລະ ແພງເກີນໄປ, ແລະ ປະຈຸບັນ ພວກເຮົາ ນຳໃຊ້ ‘ວິທີປະສົມປະສານ’ ຊຶ່ງສຸມໃສ່ກຳນົດເຂດ ປ່າໄມ້ໄຜ່. ແຕ່ຕອນຕົ້ນ, ພວກເຮົາ ອະທິບາຍໃຫ້ ຊາວບ້ານ ວ່າ ຄະນະກຳມະການແມ່ນຕົວແທນຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ສາມາດ ສ້າງລະບຽບໃນນາມເຂົາເຈົ້າ, ກ່ອນ ຖືກຮັບຮອງ ໂດຍ ຊຸມຊົນທັງໝົດ (ຄະນະ ເຮັດວຽກຈາກ GRET, ແຂວງຫົວພັນ ວັນທີ 31/1/17).

ການໄດ້-ເສຍໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ ເກີດຂຶ້ນລະຫວ່າງຂັ້ນຕອນການເລືອກວ່າຈະເລືອກເອົາແບບໃດລະຫວ່າງ, ໂຕ ແບບມາດຕະຖານທີ່ສາມາດຮຽນແບບ ແລະ ປ້ອນເຂົ້າໃນຖານຂໍ້ມູນ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແຫ່ງຊາດ (ມີຖານຂໍ້ ມູນຢູ່ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທະມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ) ແລະ ໃຫ້ຊາວບ້ານສ້າງແຜນທີ່ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າເອງ. GAPE ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີແບບທີ່ກ່າວມາຂ້າງໜ້ານີ້, ເຊິ່ງຊາວບ້ານກຳນົດທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ແລະ ນຳໃຊ້ຕາມທັດສະນະຂອງ ເຂົາເຈົ້າເອງ. ແຜນທີ່ເກົ່າທີ່ໄດ້ຮັບການແຕ້ມດ້ວຍມື ແລະ ສະແດງພາບກວມເອົາພຽງແຕ່ພື້ນທີ່ທີ່ໄດ້ບໍລິຫານຈັດການ ສຳລັບ ເຂດການອະນຸລັກ ແລະ ເຂດການບໍລິຫານຈັດການ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແບບຍືນຍົງ. ສ່ວນ ແຜນທີ່ແບບຫຼັງມານີ້ເຊັ່ນ ແຜນທີ່ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສະບັບປີ 2016 ຂອງບ້ານ ໝອງຜານວນ ແມ່ນໄດ້ກວມເອົາຂອບເຂດເນື້ອທີ່ທັງໝົດບ້ານ (ຮູບທີ 4).

ຮູບທີ4: ການດໍາເນີນວຽກງານ ການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໂດຍ ອົງການ GAPE
ໃນບ້ານ ໜອງຜານວນ.

ແຜນທີ່ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນສະບັບດັ່ງກ່າວນີ້ ເຮັດຂຶ້ນມາໂດຍບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ ແລະ ຫ້ອງການ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ . ເນື່ອງ ຈາກເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການ ຂອງ ການປະຕິບັດ ວຽກງານການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນສະນັ້ນ ແຜນທີ່ດັ່ງກ່າວຈຶ່ງບໍ່ເປັນການຮັບຮູ້ຈາກທາງການ. ດັ່ງພະ ນັກງານເມືອງຂອງເມືອງປາກຊ່ອງທ່ານໜຶ່ງ ອະທິບາຍວ່າ:

ເພື່ອເປັນທີ່ຍອມຮັບໂດຍເມືອງ, ບ້ານຂ້າງຄຽງ ເຂດແດນຈະຕ້ອງມີການກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ການເຫັນດີເປັນ ເອກະພາບ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບ້ານໃກ້ຄຽງນໍາ (ວັນທີ 10/2/17).

ລະບຽບການທີ່ ສ້າງຂຶ້ນສໍາລັບເຂດອະນຸລັກຂອງບ້ານ (ສີຂຽວເຂັ້ມ ໃນ ຮູບທີ 2), ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ມັກຈະໄດ້ຮັບ ການຮັບຮູ້ຄືກັນກັບບ້ານເປົ້າໝາຍອື່ນໆຂອງ GAPE . ອັນໜຶ່ງທີ່ໜ້າສົນໃຈ ແລະ ຊວນຄິດວ່າ ແຜນທີ່ຈະແຕກຕ່າງກັນ ແນວໃດຖ້າໃຫ້ມີພາກສ່ວນຂອງພາກລັດເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການ? ຊາວບ້ານ ຈະສາມາດຮັກສາພື້ນທີ່ກະສິກໍາທີ່ ກວ້າງຂວາງດັ່ງກ່າວໄດ້ ຫຼື ບໍ່ (ເນື້ອທີ່ທັງໝົດບ້ານແມ່ນ 4,464 ເຮັກຕາ, ຫຼື ສະເລ່ຍແມ່ນ 26 ເຮັກຕາ/ຄົວເຮືອນ), ຫຼື ພື້ນທີ່ ກວ້າງຂວາງນັ້ນຈະຖືກປ່ຽນເປັນເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ ແລ້ວໃນທາງທາງດ້ານທິດສະດີເຮັດໃຫ້ພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວບໍ່ສາມາດທໍາການຜະລິດ ກະສິກໍາ ແລະ ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບເຖິງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ບໍ່?

ຊາວບ້ານຍັງ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ດິນເອງຄິດວ່າໄດ້ຮັບ ຈາກການມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ເນື່ອງຈາກ ພວກເຂົາ ຍັງສາມາດສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຕາມເວລາທີ່ກຳນົດໄວ້, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນການເຮັດກະສິກໍາເພື່ອການຄ້າ. ນີ້ແມ່ນພາກສ່ວນໜຶ່ງ ເປັນສາເຫດ ເຮັດໃຫ້ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນອັດຕາສ່ວນຕໍ່າ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການຄົ້ນພົບໂດຍ GIZ (2015) ແລະ World Renew (2015). ຍ້ອນຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງການດໍາລົງຊີວິດ, ຊາວບ້ານນັບມື້ນັບເພີ່ມຄວາມເຊື່ອຖືຂອງ

ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃນການເລືອກຕົວແທນໃນການຕັດສິນໃຈແທນຕົນເອງ (ສະນັ້ນ, ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນສະຖານະຂອງ GRET), ຫຼາຍກວ່າການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບຸກຄົນໃນທຸກໆຂັ້ນຕອນ. ຄະນະກຳມະການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງ ນາມອນ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

ພວກເຮົາບໍ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງຮຽກກອງປະຊຸມບ້ານພິເສດເພື່ອປຶກສາຫາລືບັນຫາ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກັບຊາວບ້ານ. ຍ້ອນສະມາຊິກຂອງອົງການຈັດຕັ້ງບ້ານ, ພວກເຮົາສາມາດຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ດິນພາຍໃນກອງປະຊຸມສາມັນຂອງບ້ານ, ເຊິ່ງຊາວບ້ານໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນປົກກະຕິຢູ່ແລ້ວ.

ທຸກການສຳພາດເຫຼົ່ານັ້ນ ເນັ້ນໜັກຈຸດໜຶ່ງວ່າ ແຜນທີ່ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ພຽງຢ່າງດຽວບໍ່ສາມາດນຳໄປສູ່ການໃຫ້ຊຸມຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິຫານທີ່ດິນ, ແລະ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ພຽງແຕ່ເປັນປະໂຫຍດເມື່ອມັນເຊື່ອມໂຍງກັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ສູງກວ່າເທົ່ານັ້ນ, ໃນຂະນະທີ່ ລາຍຮັບມາຈາກໄມ້ໄຜ່ ຫຼື ຄ່າແຮງງານປູກຕົ້ນໄມ້, ຫຼື ເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສຈາກທີ່ດິນ-ການອອກໃບຕາດິນ. ກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ ເຮັດໃຫ້ຄະນະກຳມະການນຳໃຊ້ທີ່ດິນບ້ານມີວຽກຫຼາຍ, ແລະ ຊຸມຊົນເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມ, ເຊິ່ງຈະໃຫ້ຄວາມຮູ້ສຶກຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ (ໝວດ 4.3).

4.3 ທັດສະນະຂອງຊຸມຊົນ ຕໍ່ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງຂະບວນການ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ທັດສະນະຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງຊຸມຊົນມີຕໍ່ຂະບວນການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຄືແນວໃດ ?

ໃນແຂວງຫົວພັນ, ນາມອນ (ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້) ໄດ້ລາຍງານຄວາມຮູ້ສຶກ ຂອງຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຍ້ອນວ່າ ການຕິດຕາມເປັນປົກກະຕິໄດ້ໃຫ້ໂອກາດຊາວບ້ານໃນການເວົ້າຄວາມຮູ້ສຶກກ່ຽວກັບບ້ານຂ້າງຄຽງ ທີ່ເປັນບ້ານມື້ງ (ບ້ານ ນາຂາວ) ເຊິ່ງກຳລັງຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ຢູ່ເຂດແດນເບື້ອງຕາເວັນຕົກຂອງເຂົາເຈົ້າ. ແຜນທີ່ດາວທຽມ, ເຊິ່ງຖືກສະແດງໃຫ້ຊາວບ້ານເບິ່ງຢູ່ໃນຈໍ ເອລຊີດີ (LCD) ,ໄດ້ຮັບການໃຈແຍກຢ່າງຈະແຈ້ງ ພື້ນທີ່ກະສິກຳເຄື່ອນຍ້າຍ ເຊິ່ງບຽດບຽນທີ່ດິນບ້ານນາມອນ, ເຊິ່ງຫຼັງຈາກນັ້ນ ພະແນກ ນຳໃຊ້ເພື່ອກຳນົດເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫານີ້. ສະນັ້ນ, ການຕິດຕາມເປັນປົກກະຕິໂດຍ ອົງການ ເກຣດ (GRET) ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງການບໍລິຫານເຂດໄມ້ໄຜ່, ສົມທຽບໃສ່ ແຜນທີ່ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປັນຂະບວນການບາງຄັ້ງຄາວໂດຍ NUDP²⁰.

ອັນນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕາບໃດທີ່ການຕິດຕາມຍັງສືບຕໍ່. ສະນັ້ນ ຈະມີຫຍັງເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອ ໂຄງການໜຶ່ງ ຖືກຖອນອອກໄປ?

ເປັນເລື່ອງຍາກຫຼາຍທີ່ຈະຊອກຫາຕົວຢ່າງໜຶ່ງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຊາວບ້ານມີຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງໂຄງການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢ່າງແທ້ຈິງ. ໂຄງການ PARRED²¹ ແລະ CLiPAD ເກືອບໄດ້ຕາມຄາດໝາຍດັ່ງກ່າວ ເນື່ອງຈາກລະດັບຂອງການສະໜັບສະໜູນໂຄງການທີ່ດີ, ແຕ່ກໍລະນີເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຫາຍາກທີ່ສຸດ ແລະ ບໍ່ສາມາດຮຽນແບບໄດ້. ກໍລະນີ ຂອງ ອົງການ GRET ແມ່ນ ກໍ່ເປັນກໍລະນີໜຶ່ງທີ່ໜ້າສົນໃຈ ໂດຍເຫັນວ່າ ປະຊາຊົນເບິ່ງແຍງດູແລປ່າໄມ້ໄຜ່ໃນຮູບແບບຍືນຍົງກວ່າເກົ່າ, ແຕ່ນີ້ກໍ່ບໍ່ແມ່ນຍ້ອນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍກົງ. ຜົນໄດ້ຮັບດັ່ງກ່າວເປັນຍ້ອນວ່າລະດັບລາຍຮັບຈາກຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຈາກປ່າໄມ້ເຫຼົ່ານີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ມີການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງບັນດາປ່າໄມ້ເຫຼົ່ານີ້ ທີ່ຈະຖືກປ່ຽນໄປນຳໃຊ້ຮູບແບບອື່ນໆ ທີ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດສູງກວ່າ. (ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, 6/1/17).

²⁰ ນີ້ແມ່ນຕົວຢ່າງຂໍ້ຈຳກັດຂອງການສຶກສາທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ໃນພາກ 3.6. NUDP ໄດ້ແບ່ງວ່າ, ເປັນເລື່ອງທີ່ສົມເຫດຜົນ, ທີ່ກິດຈະກຳພາຍຫຼັງ ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ, ຊຶ່ງໄດ້ຮັບການວາງແຜນແລະລິເລີ່ມໂດຍຊາວບ້ານເອງ, ນຳໄປສູ່ການສະຫຼຸບທີ່ແຕກຕ່າງກັນກ່ຽວກັບ “ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ (ກຳມະສິດ)”

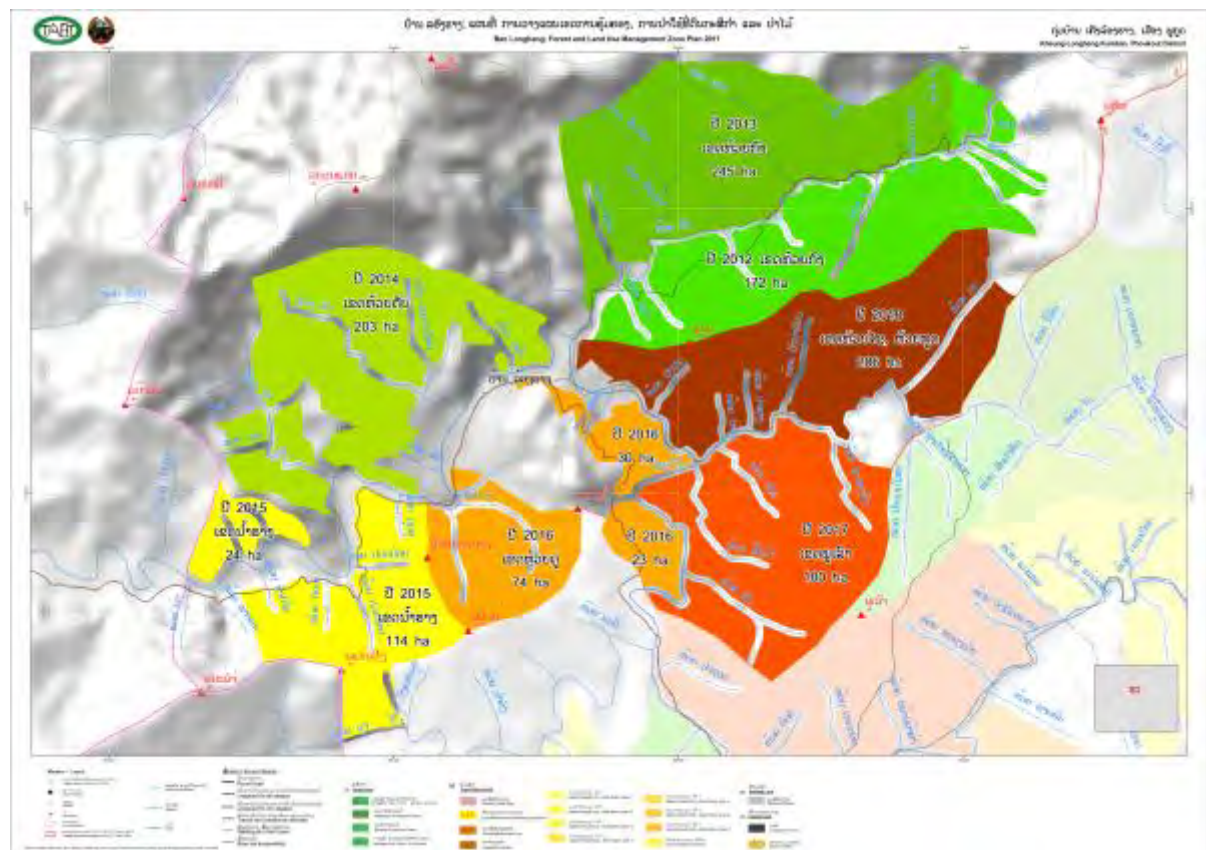
²¹ ໂຄງການ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນທຶນໂດຍ (JICA)ເພື່ອປົກປ້ອງປ່າໂດຍການໃຊ້ວິທີການ REDD.

ສິ່ງດັ່ງກ່າວສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຍຸດທະສາດທີ່ຈະເຊື່ອມໂຍງ ວຽກງານການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກັບຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ມີໂອກາດສູງກວ່າ ທີ່ໄດ້ຮັບການຄອບຄອງໂດຍຊຸມຊົນ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ມີລະບົບການຕິດຕາມ, ແຕ່ການດຳເນີນການ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ຕິດປະກອບກັບການຝຶກອົບຮົບທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ການເສີມສ້າງຄວາມຮູ້ຂອງຊຸມຊົນ ອາດຈະຍັງເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກມີຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງໄດ້. ຍົກຕົວຢ່າງສອງກໍລະນີທີ່ໄດ້ສັງເກດການເບິ່ງ ເຊິ່ງເປັນກໍລະນີທີ່ຊາວບ້ານໄດ້ຮັບການເສີມສ້າງຄວາມຮູ້ເພື່ອປົກປ້ອງສິດທິຂອງຕົນ ອັນເນື່ອງມາຈາກ ມີໄພຄຸກຄາມຕໍ່ທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາ.

- ໃນບ້ານນາມອນ, ແຂວງຫົວພັນ, ຊາວບ້ານມີຄວາມກັງວົນຕໍ່ກັບການຜະລິດຫິນປຸນເພື່ອປ້ອນໂຮງງານ ຊີມັງແຫ່ງໃໝ່ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອເຈລະຈາທີ່ຕັ້ງທີ່ເໝາະສົມກັບບໍລິສັດ.
- ໃນບ້ານໜອງຜານວນ, ແຂວງຈຳປາສັກ, ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າ ເຊປຽນ/ເຊນ້ານ້ອຍ ບໍລິສັດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ ໃນບ້ານໜອງຜານວນ ແລະ ສາມບ້ານຂ້າງຄຽງ (ບັນດາບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການ **GAPE**) ກ່ອນ ຄວາມຮັບຮູ້ວຽກງານ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ຮູບທີ 4) ຖືກພິຈາລະນາວ່າມີຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານຄວາມສາມາດຂອງຊາວບ້ານໃນການເຈລະຈາກັບບໍລິສັດແນວໃດ.

ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຍັງຂຶ້ນກັບວ່າ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈະຍຶດຢູ່ພຽງໃດຖ້າມີການປັບໃຊ້ໃນອານາຄົດ. ເມື່ອສ້າງສຳເລັດແລ້ວ, ມັນອາດຈະກາຍເປັນເອກະສານທີ່ບໍ່ມີຄວາມຍຶດຢູ່ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ເປັນພື້ນຖານໃນການລົງໂທດຜູ້ລະເມີດເທົ່ານັ້ນ (ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງລັດຖະບານຫຼາຍກວ່າ) ຫຼື ເປັນວິໄສທັດຂອງຊຸມຊົນ ເຊິ່ງສາມາດດັດແກ້ຕາມຄວາມຈຳເປັນທີ່ເກີດຂຶ້ນຕົວຈິງ (ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນຫຼາຍກວ່າ). ທ່ານ ດິວເຍີ (Dwyer) ແລະ ທ່ານ ເດວິງສາ (2017:9) ຖືວ່າການສ້າງຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງໃນການບໍລິຫານຈັດການທີ່ດິນໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນນັ້ນໄດ້ ໂດຍຜ່ານວິທີການຂອງໂຄງການຕາບິ, ເຊິ່ງໂຄງການນີ້ມີຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈະ 'ຈັດສັນຄວາມເປັນລະບຽບ' ພື້ນທີ່ກະສິກຳເຄື່ອນຍ້າຍ ທັງທາງດ້ານເນື້ອທີ່ (ການສັງລວມເນື້ອທີ່) ແລະ ໄລຍະເວລາ (ການຈັດສັນເປັນປີ), ເຊິ່ງ "ມີຄວາມພະຍາຍາມບໍ່ພຽງແຕ່ ຈະສ້າງຄວາມດຸ່ນດ່ຽງຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແບບງ່າຍດາຍຕໍ່ການຄວບຄຸມຂອງລັດ, ແຕ່ຈະຕັ້ງໜ້ານຳໃຊ້ວິທີການທີ່ກ່າວມາຂ້າງໜ້າ ເປັນເຄື່ອງມືໜຶ່ງໃນການສ້າງວິທີການທຳອິດ." ນອກຈາກນີ້, ການຄົງຕົວຂອງເຂດພື້ນທີ່ຈັດສັນ ການເຮັດໄຮ່ເຄື່ອນທີ່ນີ້ປະຈຳປີນັ້ນ ຈະຊຸກຍູ້ຊາວບ້ານ ແລະ ພະນັກງານຂັ້ນເມືອງກວດເບິ່ງແຜນທີ່ ທີ່ຈັດສັນໄວ້ນັ້ນຢ່າງເປັນປົກກະຕິ (ຮູບທີ 5).

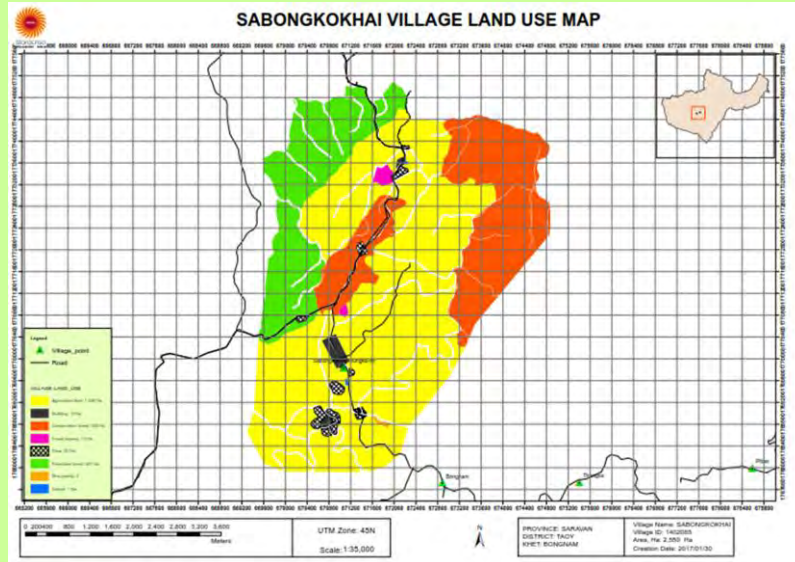

ຮູບທີ5: ແຜນການ ໝູນວຽນ 7 ປີ ສໍາລັບການປູກເຂົ້າ, ບ້ານລ້ອງທາງ, ເມືອງພູກຸດ, ແຂວງຊຽງຂວາງ (ແຫຼ່ງ: TABI)

ບ້ານທີ່ມີຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າດຽວກັນນັ້ນແມ່ນມີທ່າອ່ຽງວ່າຈະມີຄວາມຮູ້ສຶກເປັນເຈົ້າຂອງຂອງໂຄງການຫຼາຍກວ່າ ບ້ານໃຫຍ່ ທີ່ມີຫຼາຍຊົນເຜົ່າ. ໃນ ແຂວງສາລະວັນ, ມີຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າ ເມືອງຕາໂອຍ, ບ້ານຢູ່ເມືອງດັງກ່າວ: ບ້ານລະເພີງ (ເຊິ່ງມີ 45 ຄົວເຮືອນໃນໜຶ່ງທີ່ຕັ້ງ), ແລະ ບ້ານ ສະບົງກົກໄຮ (ເຊິ່ງມີ 77 ຄົວເຮືອນ ໃນ 3 ບ້ານນ້ອຍກະຈາຍອອກໄປໃນໄລຍະສອງ ຫາ ສາມກິໂລແມັດ). ປະຊາຊົນຂອງບ້ານລະເພີງ ໄດ້ຮັບການພົບປະຢ່າງງ່າຍດາຍ ເພື່ອປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ປະເດັນກ່ຽວກັບການພັດທະນາອື່ນໆ, ໃນຂະນະທີ່ ປະຊາຊົນຂອງ ບ້ານ ສະບົງກົກໄຮ ແມ່ນຄ່ອນຂ້າງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການໂອ້ລົມກ່ຽວເລື່ອງທີ່ດິນ ແລະ ປະເດັນກ່ຽວກັບການພັດທະນາອື່ນໆ. ສະຖານະການໃນ ບ້ານສະບົງກົກໄຮໃຫຍ່ ຍິ່ງເຮັດໃຫ້ສັບສົນກວ່າເກົ່າຍ້ອນແຜນທີ່ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເດີມສອງ ແຜນທີ່ (ຫ້ອງ 2).

ຫ້ອງທີ 2: ແຜນທີ່ໃດທີ່ຊາວບ້ານເປັນເຈົ້າຂອງ ຢູ່ ສະບອງກົກໄຮ, ເມືອງຕະໂອ້ຍ, ແຂວງສາລະວັນ?

ດັ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂໍ້ຜູກພັນຂອງຕົນກ່ຽວກັບການຍິນຍອມແບບສະໝັກໃຈ, ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ລ່ວງໜ້າ, Stora Enso ຈະກໍານົດຄືນບັນດາບ້ານ ເພື່ອຮັບປະກັນ ວ່າການປູກໄມ້ຂອງຕົນບໍ່ກະທົບຕໍ່ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການດໍາລົງຊີບຂອງປະຊາຊົນ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ໄດ້ມີການປະຕິບັດ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ກ່ອນໜ້ານີ້. ໃນປີ 2008, ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຖືກປະຕິບັດຢູ່ ແຕ່ລະສາມບ້ານນ້ອຍ ຂອງ ສະບອງກົກໄຮ. ຊາວບ້ານໄດ້ສະແດງຄວາມ ເປັນເຈົ້າຂອງຕໍ່ກັບແຜນທີ່ດັ່ງກ່າວ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ເຂດປູກໄມ້ແມ່ນເຊື່ອມໂຍງກັບກອງທຶນພັດທະນາບ້ານ, ຊຶ່ງໄດ້ມີການຕໍ່ອາຍຸທຸກໆເຈັດປີ ພາຍຫຼາຍການເກັບກ່ຽວສາມຄັ້ງ.

ແຜນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງ Stora Enso ສໍາລັບສະບອງກົກໄຮ ໄດ້ກໍານົດເນື້ອທີ່ບ້ານ 2550 ເຮັກຕາ ລວມທັງປ່າປົກປ້ອງ 441 ຮຕ.

ພາຍລຸນມາ, ອົງການ JICA ໄດ້ສະນັບສະໜູນໂຄງການພັດທະນາຄວາມສາມາດຂະແໜງການປ່າໄມ້ (FSCAP) ໄດ້ສ້າງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ອີກອັນໜຶ່ງ ໃນປະມານປີ 2014.

ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງ FSCAP ຢູ່ບ້ານສະບອງກົກໄຮ, ສະແດງເນື້ອທີ່ບ້ານ 2,738 ເຮັກຕາ ລວມທັງປ່າປົກປ້ອງ 601 ຮຕ.

ຊາວບ້ານທີ່ຢູ່ບ້ານນ້ອຍທີ່ໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມ ລະຫວ່າງການຄົ້ນຄວ້ານີ້ (ທັງໄຮ່) ບອກວ່າ ບໍ່ຮູ້ອັນໃດ ກ່ຽວກັບແຜນທີ່ຂອງ FSCAP, ຍ້ອນວ່າມັນໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນຢູ່ບ້ານໃຫຍ່ເທົ່ານັ້ນ (ຈຽງໄຮ່).

ໃນຂະນະທີ່ ແຜນທີ່ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ພຽງຢ່າງດຽວ ອາດຈະມີຄວາມໝາຍພຽງເລັກໜ້ອຍ, ຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງເພີ່ມຂຶ້ນກັບການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ, ເນື່ອງຈາກມີທັດສະນະຄະຕິກ່ຽວກັບຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສຫຼາຍຂຶ້ນ. ບັນຫານີ້ຈະກ່າວໃນພາກຕໍ່ໄປ.

4.4 ຄວາມໝັ້ນຄົງສິດຄອບຄອງ, ລວມທັງສິດຄອບຄອງຂອງຊຸມຊົນ ຫຼື ລວມໝູ່, ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ
ຊຸມຊົນຄິດວ່າ ສິດຄອບຄອງ ມີຄວາມໝັ້ນຄົງຢ່າງຂັ້ນ ເມື່ອ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຖືກນໍາໃຊ້ ໃນບ້ານເຂົາເຈົ້າບໍ່? ນີ້ ລວມທັງສິດຄອບຄອງຂອງຊຸມຊົນສໍາລັບທັງໝົດບ້ານ.

ໃຫ້ຍົກ ຕົວຢ່າງ ຂອງການປັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງສິດຄອບຄອງຂອງຊຸມຊົນ ຫຼື ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງສິດຄອບຄອງຂອງຊຸມຊົນເລີ່ມຕັ້ງແຕ່ນໍາໃຊ້ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ.

ຊຸມຊົນທີ່ຖືກລົງຢ້ຽມຢາມ ໄດ້ຍ້ອງຍໍວິທີການຂອງ ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ວ່າສາມາດກໍານົດເຂດແດນບ້ານ, ຍ້ອນວ່າສິ່ງນີ້ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າອ້າງສິດຕໍ່ຊັບພະຍາກອນພາຍໃນເຂດແດນເຫຼົ່ານີ້ ²² . ອັນນີ້ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ມູນທີ່ຄົ້ນພົບຈາກ GIZ (2015) ແລະ World Renew (2015) ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການອ້າງອີງໃນໝວດທີ2.

ໃນທາງທິດສະດີແລ້ວ ແຜນທີ່ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາເປັນຢ່າງດີ ຖືກຮັບຮູ້ໂດຍລັດຖະບານສາມາດຖືເປັນເອກະສານທາງກົດໝາຍ, ເຊິ່ງທີ່ດິນບ້ານ ໄດ້ຮັບການຈັດສັນແກ່ຊຸມຊົນ ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ແລະ ຈ່າຍເງິນຊົດເຊີຍ ໃນກໍລະນີທີ່ມີການເວນຄືນທີ່ດິນ. ຄູ່ມື ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ສະບັບປີ 2009 ໄດ້ຮັບການຮັບຮູ້ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ຄື:

ຄໍາແນະນຳວ່າແຂວງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຂັ້ນເມືອງຕ້ອງຮັບຮູ້ເຂດແດນບ້ານ, ສິດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນບ້ານ ແລະ ແຜນທີ່ໂຊນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເມື່ອພິຈາລະນາການຈັດສັນທີ່ດິນສໍາລັບນັກລົງທຶນພັດທະນາທາງດ້ານກະສິກໍາ (ໜ້າ 12).

ເຖິງແມ່ນມັນຖືກຮັບຮູ້ ແລະ ເກັບບັນທຶກໄວ້ເປັນຢ່າງດີໃນເອກະສານ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ນີ້ບໍ່ເກີດຂຶ້ນໃນການປະຕິບັດຕົວຈິງ. ສິ່ງນີ້ນຳໄປສູ່ບາງ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ມັກການນໍາໃຊ້ ‘ການປົວແປງ ການສ້າງເອກະສານຮັບຮູ້ສິດ’, ຂໍ້ຖືກຖຽງກ່າວຍົກຂຶ້ນໂດຍທ່ານ ດິວເຍີ (Dwyer) (2015:1), ການເປັນ “ຝ່າຍຄ້ານວ່າ ການອອກສິດຊັບສິນຢ່າງເປັນທາງການສ້າງແນວໜ້າປ້ອງກັນຕໍ່ຕ້ານ ການຍຶດຄອງທີ່ດິນຢ່າງເໝາະສົມ.” ໃນບົດສໍາຫຼວດອອນລາຍ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3), ຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມທ້າຄົນໃຫ້ຄະແນນ ‘ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຂອງທີ່ດິນຖືກເອົາໄປເປັນທີ່ດິນສໍາປະທານ’ ເປັນສິ່ງ ‘ສໍາຄັນຫຼາຍ’ ຕໍ່ເຫດຜົນໃນການປະຕິບັດ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ. ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນກໍາໄລທ້ອງຖິ່ນ ‘ແມ່ຍິງຮ່ວມໃຈພັດທະນາ (MHP)’, ຕົວຢ່າງ, ໄດ້ມີການສໍາຫຼວດປ່າໄມ້ຕົ້ນຊາທໍາມະຊາດໃນສາມບ້ານຢູ່ເມືອງເມິງ, ແຂວງບໍ່ແກ້ວ, ແລະ ເຮັດສັນຍາກັບບໍລິສັດຈີນ ແລະ ເມືອງວ່າ: ຂອບເຂດເຫຼົ່ານີ້ຈະໄດ້ຮັບການຈັດການໂດຍຊຸມຊົນ, ປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ທີ່ດິນຖືກມອບໃຫ້ເປັນສໍາປະທານ ແກ່ບໍລິສັດຂອງຈີນບໍລິສັດໜຶ່ງ.

ດິວເອີ ແລະ ເດວິງສາ (2017) ຖືເອົາ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນການເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສ ສົມທຽບໃສ່ຮູບການອື່ນໆຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ພວກເຂົາຍັງໄດ້ກ່າວວ່າ ການສ້າງລວມເນື້ອທີ່ ແລະ ການຄາດຄະເນວ່າ ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກການຈັດສັນໃຫ້ແຕ່ລະເຂດພື້ນທີ່ (ຮູບທີ 5), ໝາຍຄວາມວ່າ ເມືອງໃຫ້ການຮັບຮູ້ຫຼາຍຂຶ້ນ (ຫຼື ‘ຊື່ມາ’) ຍ້ອນບໍ່ມີໃບຕາດິນ. ຜົນປະໂຫຍດເພີ່ມເຕີມຂອງສິ່ງນີ້ແມ່ນ ‘ການຈັດລະບຽບ’

²² ນັກປະຫວັດສາດຂອງຝຣັ່ງໄດ້ລາຍງານຄາເຫັນກ່ຽວກັບຊາຍແດນບ້ານທີ່ກວມກັນເນື່ອງຈາກການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງບ້ານ, ມັນເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າສົນໃຈທີ່ຈະຄິດທົບທວນຄືນວ່າ ຄວາມຈໍາເປັນໃນການມີເຂດແດນບ້ານຢ່າງຈະແຈ້ງໃນປະຈຸບັນຕິດພັນກັບຄວາມກົດດັນຂອງລາຄາດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນໃນດິນທີ່ສູງຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່ ຄຽງຄູ່ກັບນະໂຍບາຍຈັດສັນໝູ່ບ້ານຄົງທີ່.

ຈາກມຸມມອງຂອງຂອບເຂດເມືອງແມ່ນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງ ການເກີດໄຟໄໝ້ລາມປ່າ (ຕັ້ງແຕ່ການຈຸດປ່າຢ່າງມີຈຸດສຸມໃນເຂດໜຶ່ງ) ແລະ ງ່າຍກວ່າໃນການຕິດຕາມການປູກຝັງແບບເຄື່ອນຍ້າຍ ນອກເຂດພື້ນທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ.

ຄໍາຕອບອື່ນໆ ໄດ້ຮັບຢັ້ງ ມີຄວາມລະແວງສົງໄສວ່າ:

ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເປັນພຽງຂະບວນການໜຶ່ງ – ທີ່ດິນຍັງອາດຈະຖືກ ເອົາໄປໃຊ້ໄດ້ຕາມຈຸດປະສົງຂອງລັດຖະບານເຖິງແມ່ນ ວ່າຈະຖືກນໍາເຂົ້າໃນແຜນການຂອງເມືອງແລ້ວກໍຕາມ (ວຽງຈັນ, ວັນທີ 6/12/17).

ພວກເຮົາຕ້ອງການມີໃບຕາດິນ ສໍາລັບດິນທຸກຕອນດິນໃນບ້ານຂອງພວກເຮົາ. ເຊິ່ງສິ່ງນີ້ ຈະເພີ່ມຄວາມໝັ້ນໃຈຂອງພວກເຮົາ ຕໍ່ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງດິນ. ມັນຍັງຈະຫຼຸດຜ່ອນຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂອງຄົວເຮືອນກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ງ່າຍສໍາລັບພວກເຮົາໃນການເກັບອາກອນບ້ານ (ຄະນະກຳມະການ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ນາມອນ, ວັນທີ2/2/17).

ໃນເມືອງຕາໂອຍ, ແຂວງສາລະວັນ, ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສ ອາດຈະໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ ໂດຍແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ (ບໍ່ວ່າຈະເປັນຈາກ Stora Enso ຫຼື FSCAP) ທີ່ຕື່ມເຂົ້າໃນຖານຂໍ້ມູນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແຫ່ງຊາດ. ຈາກທັດສະນະຂອງຊາວບ້ານ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນອາດຈະບໍ່ໄດ້ສ້າງຄວາມແຕກຕ່າງຫຍັງ. ປະສົບການໃນອະດີດ ຂອງການເວນຄືນທີ່ດິນ ແລະ ທີ່ດິນມີລາຄາສູງຂຶ້ນ ໝາຍຄວາມວ່າຊາວບ້ານມີຄວາມຟ້າວຟັງເພື່ອພະຍາຍາມ ແລະ ຮັບຮູ້ສິດຢ່າງເປັນທາງການ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງພວກເຂົາ ໂດຍການ 'ອ້າງ' ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງທີ່ດິນບ້ານ (ຄຳວ່າ *ດິນຈັບຈອງ*) ທີ່ໃຊ້ກ່ອນໜ້ານີ້ ໃນການເປັນເຈົ້າຂອງຊຸມຊົນ (ກ່ອງ 3).

ຫ້ອງທີ 3: ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ບໍ່ໄດ້ເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງໃຫ້ຊຸມຊົນທັງໝົດ ແຕ່ສາມາດ ແປໃຫ້ເປັນຮູບແບບ ທີ່ດິນລວມໝູ່ໄດ້ຈຳນວນໜຶ່ງ.

ບ້ານເຜົ່າຕາໂອຍ ຊື່ ລະເພິງ ຕັ້ງຢູ່ຫ່າງຈາກໃຈກາງເມືອງພຽງ 6 ກິໂລແມັດ ຢູ່ແຂວງສາລະວັນ. ເມື່ອ Stora Enso ເລີ່ມດຳເນີນການ ເທິງເນື້ອທີ 70 ເຮັກຕາໃນບ້ານເມື່ອປີ 2008 "ບໍ່ມີໃຜອ້າງສິດເທິງທີ່ດິນ ທຸກຄົນທຳການປູກຝັງຕາມແຮງງານເທົ່າທີ່ຕົນເອງຈະເຮັດໄດ້" ໃນໄລຍະບໍ່ເທົ່າໃດປີທີ່ຜ່ານມາ ແລະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນນັບແຕ່ມີການສ້າງເສັ້ນທາງເຖິງເມືອງຕະໂອຍ ໃນປີ 2012 ລາຄາດິນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຊາວບ້ານ 'ອ້າງສິດ' ເທິງທຸກພື້ນທີ່ກະສິກຳທີ່ມີຢູ່ໃນບ້ານ ເມື່ອຖາມວ່າ ເປັນກຍັງຊາວບ້ານຈຶ່ງຕ້ອງການອ້າງສິດທີ່ດິນ ກຳມະການອ້າງວ່າ "ພວກເຮົາຢ້ານວ່າຖ້າພວກເຮົາບໍ່ອ້າງສິດລັດຖະບານຈະຍຶດເອົາ ຂໍ້ຜູກພັນໃນການຈ່າຍອາກອນຈະເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານໃຫ້ການເປັນເຈົ້າຂອງເປັນໄປຢ່າງຖືກຕ້ອງ " ແຕ່ບໍ່ແມ່ນຊາວບ້ານໝົດທຸກຄົນອ້າງສິດທີ່ດິນ: " ມີສະເພາະແຕ່ຜູ້ສະຫຼາດ "(ຜູ້ມີປັນຍາ/ ວິໄສທັດ) ທີ່ເຮັດແບບນັ້ນ."

ທີ່ດິນອ້າງສິດຍັງບໍ່ໄດ້ປູກຝັງ ໝາຍຄວາມວ່າຜູ້ຖືກຮ້ອງຟ້ອງຕ້ອງຈ່າຍຄ່າປັບໃໝພາສີທີ່ດິນ 50,000 ກີບ / ເຮັກຕາ/ ປີ ທຽບກັບ 15,000 ກີບ / ເຮັກຕາ/ ປີ ສຳລັບທີ່ດິນທີ່ໃຊ້ໃນການກະສິກຳ ຄວາມເຕັມໃຈທີ່ຈະຈ່າຍນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ສຳລັບຊາວບ້ານຜູ້ມີຄວາມສະຫຼາດທີ່ຄາດຫວັງວ່າລາຄາທີ່ດິນຈະເພີ່ມຂຶ້ນໄວກວ່າຕົ້ນທຶນອາກອນ ຊາວບ້ານໄດ້ອະທິບາຍວ່າ "ຕອນນີ້ເປັນວິທີດຽວທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ແຜນດິນກາຍເປັນມໍລະດົກ" ດັ່ງນັ້ນ ຄວາມຄິດເຫັນ ກ່ຽວກັບການຮັບປະກັນການຄອງຄອງທີ່ດິນນັ້ນ ຍັງມີລັກສະນະປົນເປັນນັບແຕ່ເລີ່ມມີ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ - ໃນຂະນະທີ່ການອະນຸຍາດໃຫ້ອ້າງສິດເນື້ອທີ່ດິນຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຫຼາຍຂຶ້ນ ເລື້ອຍໆ ແຕ່ມັນຊ້ຳພັດເປັນການທຳລາຍຖານທີ່ດິນແບບລວມໝູ່ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງຫຼາຍຂຶ້ນສຳລັບປະຊາກອນໃນວົງກວ້າງ.

ສະຖານະການນີ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນທົ່ວປະເທດ ເຊິ່ງມີຜູ້ໃຫ້ສຳພາດໜຶ່ງຄົນໄດ້ໃຫ້ຄວາມເຫັນໃນແງ່ລົບກ່ຽວກັບຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງການອອກໃບຕາດິນລວມໝູ່ ໃນບໍລິເວນກວ້າງວ່າ:

ເມື່ອທີ່ດິນຂາດເຂີນ, ທຸກໆຄົນຈະຟ້າວຟັງສະແດງຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ. ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີເນື້ອທີ່ເຫຼືອສຳລັບການອອກຊື່ສ່ວນລວມ ເປັນດິນລວມໝູ່ (ວຽງຈັນ, 6/12/16).

ແຕ່ການທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຊາວບ້ານ 'ອ້າງສິດ' ທີ່ດິນ ຈະມີຜົນກະທົບທີ່ກວ້າງຂຶ້ນ, ເນື່ອງຈາກອາກອນທີ່ສູງຂຶ້ນເທິງ ທີ່ດິນອ້າງສິດ ອາດຈະເປັນສິ່ງສຳຄັນຫຼາຍຕໍ່ອົງປະກອບຂອງຖານອາກອນບ້ານ. ໃນການລວມບ້ານ ຂະມຸ/ລາວ ທີ່ບ້ານສົມໃນແຂວງຫຼວງພະບາງ 'ການອ້າງສິດ' ທີ່ດິນ ສ້າງລາຍຮັບລະຫວ່າງ 28 ແລະ 35 ລ້ານກີບ /ປີ ເຖິງແມ່ນວ່າອັດຕາສ່ວນນີ້ປະກອບສ່ວນໂດຍທີ່ດິນເຮື້ອຢູ່ໃນລະບົບການປູກຝັງແບບເຄື່ອນຍ້າຍກໍຕາມ (ດົວເອີ ແລະ ເດວິງສາ, 2017).

4.5 ການຮັບຮູ້ທີ່ດິນລວມໝູ່ ແລະ ດິນສືບທອດຕາມປະເພນີ ເນື່ອງຈາກ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ເພີ່ມການຮັບຮູ້ຂອງທີ່ດິນລວມໝູ່ ແລະ ການປະຕິບັດດິນສືບທອດຕາມປະເພນີບໍ່?

ການເຮັດກະສິກຳເຄື່ອນຍ້າຍ ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຫຼາຍທີ່ສຸດກັບການປະຕິບັດທີ່ດິນສືບທອດຕາມປະເພນີ ສຳລັບປະຊາຊົນພື້ນທີ່ສູງ ໃນ ສປປລາວ ເຊິ່ງມີການປະສົມປະສານກັນລະຫວ່າງດິນສ່ວນລວມ ແລະ ດິນສ່ວນຕົວ (Higashi, 2015). ຖານຂໍ້ມູນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ຈັດປະເພດການເຮັດກະສິກຳເຄື່ອນທີ່ເປັນຮູບການເຮັດກະສິກຳໜຶ່ງ, ແລະ

ອ້າງວ່າພື້ນທີ່ການເຮັດກະສິກໍາອັນກວ້າງຂວາງນີ້ມີທ່າອ່ຽງຊຸກຍູ້ໃຫ້ພະນັກງານຂັ້ນເມືອງຫັນເອົາທີ່ດິນບາງສ່ວນນີ້ກາຍເປັນປ່າໄມ້, ຄືຢູ່ໃນກົດ ຈະກໍາໃຫ້ຂໍ້ມູນເຂດແດນຢູ່ແຂວງຫຼວງພະບາງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນ (ຮູບທີ 2). ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ຈັດປະເພດການເຮັດກະສິກໍາເຄື່ອນທີ່ ເປັນກະສິກໍາໝູນວຽນພາຍໃຕ້ລະບົບ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ເຊິ່ງຮັບຮູ້ສອງຈຸດປະສົງຂອງທັງການເຮັດກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້.

ທີ່ດິນປູກຝັງແບບເຄື່ອນຍ້າຍລວມໝູ່ ທີ່ກໍານົດໃນແຜນທີ່ຢ່າງຖືກຕ້ອງໂດຍ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ (ຮູບທີ 4), ມັນເປັນຂັ້ນຕອນທີ່ຂ້ອນຂ້າງຍາຍດາຍໃນການຮັບຮູ້ສິດຢ່າງເປັນທາງການໃນຂົງເຂດນີ້ພາຍໃຕ້ການອອກຊື່ສ່ວນລວມໃດໜຶ່ງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໂຄງການ ຕາບີ (TABI) ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການຈັດບູລິມະສິດກົດຈະກຳນີ້ ດ້ວຍສອງເຫດຜົນ. ເຫດຜົນອັນທີໜຶ່ງແມ່ນ ໂຄງການຕາບີ ເຊື່ອວ່າ 'ສັນຍາທາງດ້ານສັງຄົມ' ເກີດຈາກການບໍລິຫານຈັດການ ການເຮັດກະສິກໍາເຄື່ອນທີ່ ລະຫວ່າງຊາວບ້ານ ແລະ ເມືອງ ເຊິ່ງເອີ້ນວ່າ "ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ທາງພຶດຕິໄນ ໃນຄວາມຄິດຂອງທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ" (TABI, ຜ່ານທາງອີເມວ, 19/2/17). ເຫດຜົນອັນທີສອງແມ່ນເມື່ອເຂດທົດລອງ ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ໄດ້ຮັບການທົດສອບໃນແຂວງຊຽງຂວາງ, ພິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ໃຊ້ເວລາຫຼາຍກວ່າແຜນການທີ່ວາງໄວ້, ເນື່ອງຈາກວ່າ ຄວາມສະຫຼັບຊັບຊ້ອນຂອງການແບ່ງເຂດທີ່ດິນທີ່ເປັນກຳມະສິດສ່ວນຕົວ (ລວມທັງທີ່ດິນ 'ຖືກອ້າງສິດ') ພາຍໃນເຂດທີ່ເປັນທີ່ດິນກຳມະສິດລວມໝູ່. ເນື່ອງຈາກວ່າ ຄວາມສຳຄັນຮີບດ່ວນ, ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຂະຫຍາຍໄປຮອດ ຂອບເຂດທີ່ກວ້າງອອກຕື່ມ (TABI, 4/1/17).

ສໍາລັບ ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ເຊິ່ງເປັນໂຄງການໜຶ່ງຂອງ GIZ ໄດ້ຖືວ່າ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແມ່ນເງື່ອນໄຂໜຶ່ງ ໃນການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນລວມໝູ່ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ ເຊິ່ງເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ລະບົບຂະບວນການການອອກໃບຕາດິນທີ່ສອດຄ່ອງກັບ ບົດແນະນຳເລກທີ 6036 ຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຈຳນວນຂອງການອອກໃບຕາດິນຂອງ ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນ ແລະ ສະຖິຕິການອອກໃບຕາດິນໃນແຂວງຫົວພັນ ຮອດທ້າຍປີ 2016 ແມ່ນຢູ່ໃນ ຕາຕະລາງ 3.

ຕາຕະລາງ4: ສະຖິຕິການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນ ຮອດທ້າຍປີ 2016, ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນ ແຂວງຫົວພັນ.

ເມືອງ	ກຸ່ມບ້ານ	ຈຳນວນບ້ານ	ຕອນດິນທີ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ.	ໃບຕາດິນທີ່ອອກ	ຕອນດິນເອກະຊົນ	ຕອນດິນຊຸມຊົນ/ລວມໝູ່
SN (ຊຳເໜືອ)	ການ	3	687	14	652	35
SN (ຊຳເໜືອ)	ຫົວຊຽງ	3	768	0	719	49
VX (ວຽງໄຊ)	ກາງ	2	588	0	542	44
VX (ວຽງໄຊ)	ຊຽງແມນ	6	599	116	499	90
VX (ວຽງໄຊ)	ໂສຍ	11	852	593	738	112
ທັງໝົດ		25	3,494	723	3,150	330

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນ ແຂວງຫົວພັນ, ໂດຍ ອີເມວ, 20/2/17.

ດິນຈຳນວນ 330 ຕອນຂອງທີ່ດິນ ສ່ວນລວມ/ລວມໝູ່ ໃນຕາຕະລາງ 3 ປະກອບມີ:

ດິນສ່ວນລວມທີ່ອອກຊື່: ໂຮງຮຽນ, ຫ້ອງປະຊຸມ, ໜອງປາ, ວັດ, ແລະ ປ່າຊ້າ / ປ່າສັກສິດທີ່ຈົງແລ້ວໄດ້ຮັບການຂຶ້ນທະບຽນເປັນທີ່ດິນສ່ວນລວມ ແຕ່ອອກຊື່ເປັນທີ່ດິນລວມໝູ່ໂດຍບໍ່ມີການອະນຸມັດ ແຕ່ການອອກຊື່ສ່ວນຮູບແບບລວມໝູ່ ໃນກະຊວງຊັບພະຍາກອນທະມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ລາວ ຢູ່ລະບົບຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ.

ການຂຶ້ນທະບຽນຕອນດິນສ່ວນລວມ ໂດຍບໍ່ອອກຊື່: ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນລວມໝູ່ (ແຕ່ ບໍ່ອອກຊື່) ລວມທັງປ່າໄມ້ນໍາໃຊ້ຂອງບ້ານ, ດິນຄັ່ງລ້ຽງສັດ, ແລະ ທົ່ງນາ – ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ມີຈຳນວນຫຼາຍ ບາງບ່ອນມີຮອດ 'ຫຼາຍຮ້ອຍເຮັກຕາ' ໃນຂະໜາດ (ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນ, ແຂວງຫົວພັນ, 1/2/17). ມີຄວາມຕັ້ງໃຈວ່າທີ່ດິນເຫຼົ່ານີ້ຈະຖືກຫັນເປັນທີ່ດິນອອກຊື່ເມື່ອລະບຽບການ/ກົດໝາຍ ທີ່ດິນສະບັບໃໝ່ໄດ້ຮັບຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງ.

ລະບຽບການ ສໍາລັບບ້ານເພື່ອນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ ໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ເຊິ່ງເປັນເງື່ອນໄຂສໍາລັບພວກເຂົາເຈົ້າໃນການຂຶ້ນທະບຽນດິນ ສ່ວນລວມພາຍໃຕ້ກົດໝາຍປ່າໄມ້ (2007). ການປົກປ້ອງປ່າໄມ້ ແລະ ການອະນຸລັກປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍັງຄົງ ຂຶ້ນທະບຽນກັບລັດ. ເປັນສິ່ງຈໍາເປັນທີ່ທຳມະຊາດຂອງຄວາມສະຫຼັບສັບຊ້ອນຂອງການເຮັດກະສິກໍາເຄື່ອນທີ່, ກັບການເຊື່ອມຕໍ່ຂອງຕອນດິນກັບເຈົ້າຂອງກໍາມະສິດສ່ວນບຸກຄົນຕາມທໍານຽມ ມັກຈະຂ້າມຜ່ານຈາກລຸ້ນນີ້ໄປຫາລຸ້ນອື່ນເຊິ່ງຍັງຄົງບໍ່ໄດ້ຮັບການຂຶ້ນທະບຽນ.

ພວກເຮົາ ບໍ່ສາມາດການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນປູກຝັງແບບເຄື່ອນຍ້າຍ ກັບການອອກຊື່ສ່ວນລວມ, ເນື່ອງຈາກມັນຈະບໍ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບໂດຍຊາວກະສິກອນ ແລະ ອາດຈະນໍາໄປສູ່ຄວາມຂັດແຍ່ງພາຍໃນ (ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນ, 22/2/17).

ການຄົ້ນພົບນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ວິທີການປະຈຸບັນ 'ໃນການຮັບຮູ້ສິດທາງການ' ການອອກຊື່ສ່ວນລວມ, ເຊິ່ງຂະຫຍາຍໄປຮອດການບໍລິຫານສິດທິຂອງຊຸມຊົນທັງໝົດ, ອາດຈະບໍ່ເໝາະສົມສໍາລັບທຸກ ຮູບການຂອງການເຄື່ອນຍ້າຍຕາມປະເພນີ, ລວມທັງບົດສຶກສາໂດຍທ່ານ Higashi (2015).

SUFORD (2015:3), ໃນເອກະສານສະບັບຮ່າງກ່ຽວກັບການບໍລິຫານຈັດການຂອງບ້ານໃນການນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ ພາຍໃນ ປ່າໄມ້ເພື່ອການຜະລິດແຫ່ງຊາດ, ໄດ້ອະທິບາຍຄວາມສໍາຄັນຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເປັນເຄົ້າຂອງການຂຶ້ນທະບຽນຂອງພວກເຂົາ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນລວມໝູ່:

ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ມີໜ້າທີ່ທາງດ້ານກົດໝາຍສອງສາມຢ່າງຄື: ອັນທີໜຶ່ງແມ່ນ ຮັບໃຊ້ເປັນເງື່ອນໄຂໃນການວາງແຜນ ການຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ໂດຍກົດໝາຍປ່າໄມ້ ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ. ອັນທີສອງແມ່ນ ມັນອີງໃສ່ຂໍ້ຕົກລົງການບໍລິຫານ ແລະ ແຜນການປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ. ອັນທີສາມແມ່ນ ມັນເປັນຂະບວນການເຊິ່ງບ້ານນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ຢ່າງຖືກກົດໝາຍໄດ້ຮັບການຈັດສັນໃຫ້ແກ່ບ້ານ. ສີ່, ມັນເປັນຖານເພື່ອການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນລວມໝູ່ຂອງປ່າໄມ້ທີ່ບ້ານນໍາໃຊ້.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເອກະສານດັ່ງກ່າວ ກໍບໍ່ມີຄວາມຄືບໜ້າຫຍັງນອກເໜືອຈາກຂັ້ນຕອນຂອງການຮ່າງ ແລະ ທີ່ແທ້ຈິງແລ້ວ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ“ ເນື່ອງຈາກລັດຖະບານບໍ່ມີແຜນກັບໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄືດັ່ງໃນອະດີດ” (SUFORD, 24/1/17). ດ້ວຍສິ່ງນີ້, ໝາຍຄວາມວ່າ ລັດຖະບານລາວ ບໍ່ມີຄວາມປາຖະໜາທີ່ຈະຊໍ້າຮອຍປະສົບການຂອງ FOMACOP²³, ເຊິ່ງການບໍລິຫານຈັດການປ່າໄມ້ໄດ້ສົ່ງມອບໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍຖືກຍົກເລີກເນື່ອງຈາກວ່າ ຄວາມເຫັນບໍ່ກົງກັນກ່ຽວກັບການແບ່ງປັນລາຍຮັບ.

²³ໂຄງການໃຫ້ທຶນໂດຍແຟຼລັງ/ທະນາຄານໂລກ FOMACOP (ແຜນງານການບໍລິຫານຈັດການປ່າໄມ້ ແລະ ການອະນຸລັກ) ດໍາເນີນແຕ່ປີ 1996 to 2000, ແລະຊຸກຍູ້ໃຫ້ເກີດການແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບປ່າໄມ້ໂດຍບ້ານ ເພື່ອແລກກັບລາຍຮັບອາກອນບ້ານ.

CIDSE ລາວ ຍັງຖືເອົາຂະບວນການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ໂຄງການດຳເນີນຢູ່ນັ້ນ ເປັນເງື່ອນໄຂໃນການໄດ້ຮັບການອອກໃບຕາດິນລວມຊຸມຊົນ ເປັນຈຳນວນ 41.6 ເຮັກຕາ ຂອງທີ່ດິນກະສິກຳ ໃນບ້ານທະລັກນະທິນ ນັບຕັ້ງແຕ່ເຂດແດນບ້ານໄດ້ຮັບການກຳນົດ, ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ແຈ້ງໃຫ້ຊາວບ້ານຮູ້ສິດທິຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ (ຮູບທີ6). ໃນກໍລະນີນີ້, ທີ່ດິນລວມໝູ່ ແມ່ນໄດ້ຮັບການບໍລິຫານຈັດການຕາມປະເພນີ : ບົດບາດການນຳພາຂອງ CIDSE-ລາວ ໃນຂະນະນັ້ນແມ່ນ ທຳການບັນທຶກ ແລະ ອອກເອກະສານທາງການນີ້ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຢູ່ອາໄສເດີມ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ແນະນຳໄວ້ໃນ VGGT (ໝວດ 9.8).

ຮູບທີ6: ຮູບແບບໃບຕາດິນລວມໝູ່ ສຳລັບ ບ້ານນ້ອຍຕະລັກ ໃນ ບ້ານຕະລັກນາຖິນ

ມູນຄ່າຂອງການການອອກໃບຕາດິນລວມໝູ່ໃນຂອບເຂດແຄບ ເຊັ່ນນີ້ ເປັນປະເດັນທີ່ຖືກຖືກຖຽງກັນ, “ປະເດັນທີ່ໜຶ່ງ ແມ່ນຍ້ອນວ່າຂົງເຂດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະຮັບປະກັນການດຳລົງຊີບຂອງບ້ານ, ແລະ ປະເດັນທີສອງແມ່ນຍ້ອນວ່າທີ່ດິນທີ່ຍັງເຫຼືອອາດຈະຖືວ່າເປັນພື້ນທີ່ຮັກສາໄວ້ເພື່ອການພັດທະນາ”(ວຽງຈັນ, 26/1/17).

ເຊັ່ນດຽວກັບ Rigg (2006), ບຸດຕະວິຊາ ພ້ອມດ້ວຍ ທິມງານ (2016), ແລະ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນ ຫ້ອງທີ 3, ການຊອກຫາຂົງເຂດທີ່ດິນ ຂອງທີ່ດິນລວມໝູ່ ໄດ້ກາຍເປັນບັນຫານັບມື້ນັບຫຍຸ້ງຍາກ ຍ້ອນຄວາມກົດດັນຂອງຕະຫຼາດ ເຂົ້າມາສູ່ເຂດຊົນນະບົດ. ບ້ານໄທແດງ, ບ້ານນາມອນ ແມ່ນໄດ້ລຶບລ້າງ ການປະຕິບັດດິນສືບທອດຕາມປະເພນີ ໄລຍະມຸ່ງມານີ້ ເຊິ່ງ ນາເຂົ້າທີ່ເປັນກຳມະສິດສ່ວນລວມ, ໄດ້ຮັບການຈັດສັນຄືນໃໝ່ ພາຍໃນຊຸມຊົນທຸກໆສາມ ປີ (ຫ້ອງ 4).

ຫ້ອງທີ 4: ການປ່ຽນແປງທາງກະສິກຳ ແລະ ຄວາມກົດກັນໃນການຫັນນາເຂົ້າສ່ວນລວມໄປເປັນຂອງສ່ວນຕົວ ຢູ່ບ້ານນາມອນ

ໃນປີ 2012, ຈຳນວນ 35 ຄອບຄົວ ທີ່ເປັນໄທແດງ ຢູ່ບ້ານ ໄດ້ປະຖິ້ມການປະຕິບັດຕາມທຳນຽມປະຕິບັດ ເຊິ່ງອີງການຈັດຕັ້ງບ້ານ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ໃຊ້ສິດທິດິນນາທີ່ເປັນກຳມະສິດສ່ວນລວມ (20.6 ເຮັກຕາ) ທຸກໆ 3ປີ. ການໝູນວຽນນີ້ ຊ່ວຍຮັບປະກັນວ່າດິນຈະຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບຕາມຄວາມພ້ອມຂອງແຮງງານໃນແຕ່ລະຄົວເຮືອນ ແລະ ແຕ່ລະຄອບຄົວມີໂອກາດທີ່ຈະໃຊ້ດິນທີ່ມີທີ່ຕັ້ງຂ້ອນຂ້າງດີ ຫຼື ມີການເຂົ້າເຖິງນ້ຳໄດ້ດີ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຊາວບ້ານຫຼາຍຄົນຮູ້ສຶກວ່າ ຫາກຜູ້ໃດທີ່ສາມາດຈັດການນາເຂົ້າຂອງຕົນເອງໄດ້ດີ (ເຊັ່ນ ການບຳລຸງຮັກສາຂຶ້ນນາ ແລະ ການໃຊ້ຝຸ່ນຄອກ) ຄວນໄດ້ຮັບການຕອບແທນດ້ວຍການໃຫ້ສິບຕໍ່ໃຊ້ງານໃນໄລຍະຕໍ່ໄປ ແທນທີ່ຈະກະຈາຍໃຫ້ຜູ້ອື່ນໃຊ້. ຊາວບ້ານຕ້ອງການຄວາມໝັ້ນຄົງຕໍ່ການຢູ່ອາໄສທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດຂາຍທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ (ເຊັ່ນດິນ ນາເຂົ້າ, ສວນ ແລະ ໄມ້ໄຜ່)- ເດັກນ້ອຍທີ່ມາຈາກຄອບຄົວທີ່ຂ້ອນຂ້າງຮັ່ງມີກຳລັງໜີປະທິດິນ, ພໍ່ແມ່ຕ້ອງການເງິນເພື່ອສົ່ງລູກເຂົ້າໂຮງຮຽນ ຫຼື ບາງຄົນກໍຢາກຍ້າຍອອກຈາກບ້ານເພື່ອໄປຢູ່ກັບລູກທີ່ຊຳເໜືອ ຫຼື ວຽງຈັນ. ການຫຼຸດລົງຂອງຕົວເລກປະຊາກອນດັ່ງກ່າວສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນໃນຕົວເລກການເຂົ້າຮຽນທີ່ໂຮງຮຽນປະຖົມທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີນັກຮຽນພຽງ 15 ຄົນ.

ການຫັນເປັນກຳມະສິດສ່ວນບຸກຄົນ(ຮັບຮູ້ໃນລະດັບບ້ານ)ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານການເຫັນດີເປັນເອກະພາບກັນຂອງຊາວບ້ານໃນກອງປະຊຸມຕົ້ນປີ 2016, ເຊິ່ງເປັນປີສິ້ນສຸດຮອບວຽນສາມປີທຸກຫຼັງຄາເຮືອນໄດ້ຮັບເນື້ອທີ່ນາບາງສ່ວນເຊິ່ງອີງຕາມຂະໜາດຂອງຄອບຄົວ. ຫຼັງຈາກມີການຫັນເປັນດິນສ່ວນຕົວແລ້ວ, ການເກັບກ່ຽວໃນປີ 2016 ກໍ່ດີຂຶ້ນຫຼາຍ, ແລະ ຄອບຄົວສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ຂາດເຂີນເຂົ້າກິນ 3-4 ເດືອນ ອີກຕໍ່ໄປ.” ປະຈຸບັນຊາວບ້ານຕ້ອງການໄດ້ຮັບໃບຕາດິນຖາວອນຈາກ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ເຊິ່ງຈະຄ້ຳປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງພວກເຂົາ.

4.6. ການເຊື່ອມໂຍງຂອງການບໍລິຫານ ແລະ ແຜນການທີ່ດິນຂອງບ້ານ ເຂົ້າໃນ ແຜນການບໍລິຫານຈັດການທີ່ດິນຂອງເມືອງ

ການບໍລິຫານທີ່ດິນ ແລະ ແຜນການຂອງບ້ານ ມີການເຊື່ອມ ເຂົ້າໃນ ແຜນການບໍລິຫານຈັດການທີ່ດິນຂອງເມືອງ ຄືແນວໃດ?

ຄຸນຄ່າຂອງການເຊື່ອມໂຍງການບໍລິຫານ ແລະ ແຜນການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ເຂົ້າໃນແຜນການຄຸ້ມຄອງຂອງເມືອງ ແມ່ນໄດ້ຮັບການຮັບຮູ້ໂດຍອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ.

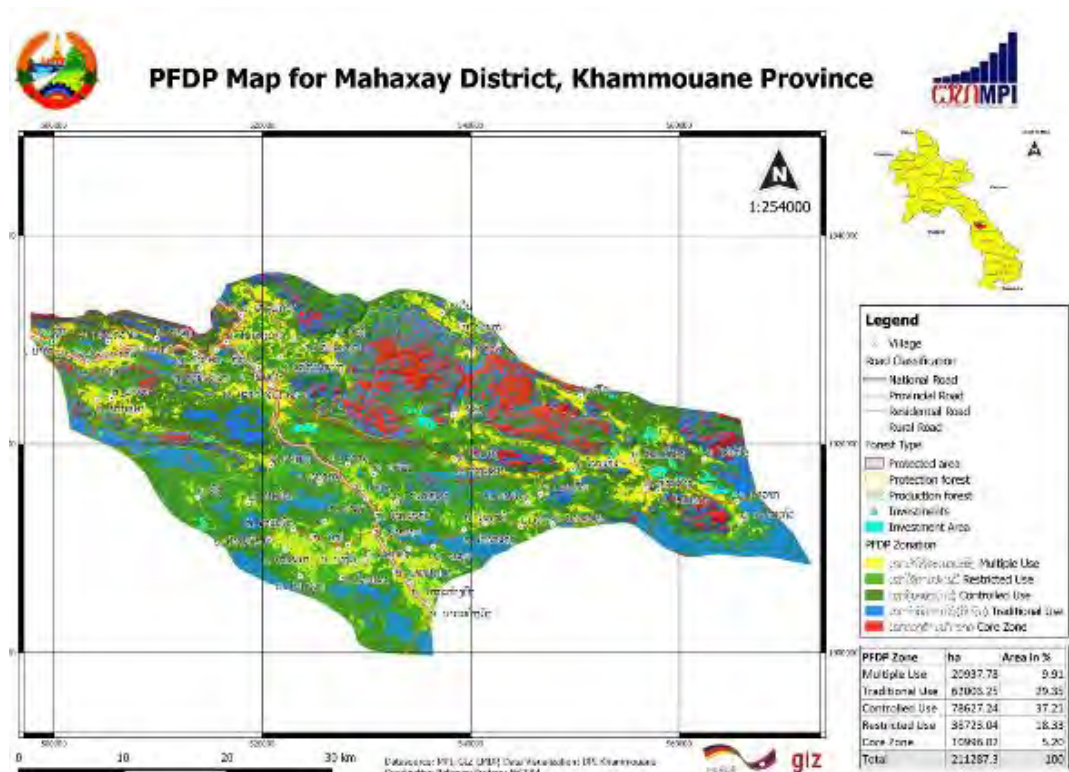
ອຳນາດໃນການຕໍ່ລອງຂອງຊຸມຊົນໃນຊົນນະບົດບໍ່ເຂັ້ມແຂງ. ສະນັ້ນ, ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຄວນຖືກເຊື່ອມເຂົ້າໃນແຜນການຂອງເມືອງເພື່ອການປົກປ້ອງທີ່ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ, ແຕ່ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ຈະເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຍອມຮັບ ໂດຍລັດຖະບານໃນລະດັບທີ່ສູງຂຶ້ນ. (ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ແຂວງຫົວພັນ, 1/2/17)

ເນື່ອງຈາກມີການປະກາດທິດຊີ້ນຳຂອງລັດຖະມົນຕີກ່ຽວກັບການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທະມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ/6036, 2014), ລັດຖະບານໄດ້ສົ່ງສັນຍານເຈດຈຳນົງຂອງດິນໃນ

ການນໍາໃຊ້ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອທໍາການບັນທຶກທີ່ດິນໃຫ້ສໍາເລັດທົ່ວປະເທດ ແລະ ການມີຂໍ້ມູນຂ່າວສານນີ້ ໃຫ້ແກ່ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນເພື່ອເຂົ້າເຖິງ. ຂໍ້ມູນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ ແຜນແມ່ບົດກ່ຽວກັບທີ່ດິນສໍາລັບສປປ ລາວ, ເຊິ່ງປະຈຸບັນສະບັບຮ່າງກຳລັງລໍຖ້າການອະນຸມັດຈາກລັດຖະບານ.

ໃນບັນດາຈຳນວນອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ທີ່ໄດ້ສໍາພາດໃນການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້, ໃນນີ້ລວມທັງ ຄຳຕອບບົດສຳຫຼວດອອນລາຍ, ມີພຽງແຕ່ໜຶ່ງອົງການເທົ່ານັ້ນ (ຄື CIDSE) ກໍ່ສາມາດຍັງຢືນໄດ້ວ່າ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີແມ່ນຄົບຖ້ວນຕາມມາດຖານ, ແລະ ໄດ້ປ້ອນເຂົ້າໃນ ຖານຂໍ້ມູນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ3). ແຜນທີ່ທີ່ຂອງທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍ Stora Enso, GRET ແລະ GAPE ບໍ່ພະຍາຍາມໃຫ້ຄົບມາດຖານດັ່ງກ່າວ, ເນື່ອງຈາກເປົ້າໝາຍຂອງເຂົາເຈົ້າບໍ່ແມ່ນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ສໍາລັບສະເພາະບຸກຄົນ ແຕ່ເພື່ອກຳນົດຂອບເຂດສໍາລັບການສ້າງປ່າປູກ, ປ່າໄມ້ໃຜ່ ແລະ ການອະນຸລັກ ຕາມລຳດັບ. ໃນຂະນະທີ່ການເຊື່ອມໂຍງຂອງແຜນທີ່ໂດຍ “ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້” ເຂົ້າໃນລະບົບ ແມ່ນຍັງຢູ່ຊ່ວງການປຶກສາຫາລື, ການຂະຫຍາຍຕົວການຄອບຄຸມຢ່າງກວ້າງຂວາງຂອງວິທີການນີ້ແມ່ນ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ວ່າ ວິທີການນີ້ (ວິທີການຂອງ FALUPAM) ແມ່ນຖືກກຳນົດໃນການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຂອງເມືອງ. ຍົກຕົວຢ່າງຄື ອໍານາດການປົກຄອງແຂວງຫຼວງພະບາງ ໄດ້ກ່າວວ່າ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ ນໍາໃຊ້ແຜນທີ່ ການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂອງເມືອງຈອມເພັດ ເພື່ອພິຈາລະນາ ທີ່ຕັ້ງຂອງເຂດເສດຖະກິດພິເສດໃໝ່ ທີ່ຢູ່ກົງກັນຂ້າມກັບຕົວເມືອງບູຮານ (TABI, ວຽງຈັນ, ວັນທີ 4/1/17).

ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ຂອງ GIZ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ ແມ່ນມີວັດຖຸປະສົງເພື່ອເຊື່ອມໂຍງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ກັບການວາງແຜນການພັດທະນາແບບກະຈາຍອໍານາດ ແລະ ການສົ່ງເສີມການລົງທຶນທີ່ມີຄຸນນະພາບໃນຕົວເມືອງໃນລະດັບເມືອງ. ແຜນທີ່ສ້າງຂຶ້ນທີ່ເອີ້ນວ່າ ແຜນທີ່ ແຜນພັດທະນາທາງກາຍະພາບ (PFDP) ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນຂອບເຂດການລົງທຶນ (ສີຟ້າອ່ອນ) ເຊິ່ງຈັດຢູ່ໃນປະເພດຂອງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຈັດລຽງລຳດັບ ຈາກການນໍາໃຊ້ຫຼາຍຈຸດປະສົງ (ສີເຫຼືອງ) ຫາ ເຂດພື້ນທີ່ກຳນົດຕົ້ນຕໍ (ສີແດງ) (ຮູບທີ 7).

ຮູບທີ7: ແຜນທີ່ PFDP ສໍາລັບ ເມືອງມະຫາໄຊ, ແຂວງຄຳມ່ວນ

ສິ່ງທີ່ມີສິ່ງຜິດພາດສະທ້ອນຕໍ່ການຫັນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເຂົ້າໃນການວາງແຜນການຂອງເມືອງ ແມ່ນຄໍາສັ່ງທີ່ປືນເປັນ ຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທະມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ (ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5). ໄລຍະມໍ່ໆມານີ້ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ມີການສ້າງຕັ້ງລະບົບຂອງເຂົາເຈົ້າເອງເຊິ່ງເປັນລະບົບໃນການຂຶ້ນທະບຽນ ທີ່ດິນກະສິກໍາ ດ້ວຍເຫດຜົນທີ່ວ່າ ການຮັບຮູ້ທີ່ດິນຢ່າງເປັນທາງການຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ມີຄວາມຊັກຊ້າ ສະນັ້ນ ຈຶ່ງເປັນ ການຈຳກັດການກຳນົດເຈົ້າຂອງຂອງທີ່ດິນເຊິ່ງ ສາມາດໄດ້ຮັບການຈັດສັນສໍາລັບການເຮັດກະສິກໍາເພື່ອການຄ້າ (ພະແນກ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ແຂວງຫົວພັນ, ວັນທີ1/2/17). ເຫັນວ່າ ການຊັບປ່ຽນພະນັກງານເລື້ອຍໆ ບວກກັບ ລະບົບ ການຈັດການຂໍ້ມູນບໍ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ການຂາດເຂີນດ້ານງົບປະມານ ແມ່ນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ຄວາມອາດສາມາດຂອງ ເມືອງໃນການນໍາໃຊ້ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຢ່າງເໝາະສົມ.

ເຫັນວ່າແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແມ່ນ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງຢ່າງເປັນລະບົບ ເນື່ອງຈາກວ່າມີຫຼາຍພະແນກເຂົ້າມາມີສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງຫລາຍເກີນໄປ ແລະ ພວກເຮົາເອງກໍ່ບໍ່ສາມາດປະສານງານໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ສິ່ງນີ້ມັນໄດ້ເປັນຄວາມ ສ່ຽງ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດມີຄວາມຜິດພາດຫຼາຍຢ່າງ ເຊິ່ງໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ ການຄອບຄອງໃນທີ່ດິນ (ຫ້ອງການກະສິ ກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ວຽງໄຊ, ວັນທີ 2/2/17).

ທາງເມືອງ ຕາໂອຍ ໄດ້ກ່າວວ່າ ອົງການບ້ານຈຸດສຸມ (VFI) ໄດ້ດໍາເນີນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນປີ 2005 ແລະ 2006 ໃນ 9 ບ້ານໃນເມືອງຂອງພວກເຮົາ. ແຕ່ຕັ້ງແຕ່ພວກເຂົາ ສົ່ງມອບໂຄງການ ໃຫ້ແກ່ພວກເຮົາ, ພວກເຮົາກໍ່ບໍ່ໄດ້ມີ ການກວດກາຕິດຕາມຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ (ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ເມືອງຕາໂອຍ, 6/2/17).

ວິທີການໂດຍອີງໃສ່ຂະແໜງການຂອງ ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ເຊິ່ງທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໄດ້ຮັບການ ຂຶ້ນທະບຽນແຍກກັນ ໂດຍໜ່ວຍງານທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ເຊິ່ງແຕກຕ່າງຈາກປະຈຸບັນທີ່ການຮັບຮູ້ ແມ່ນອີງໃສ່ເຂດແດນ) ເຊິ່ງ ອາດເຮັດໃຫ້ຫຼຸດຖານທີ່ດິນລວມໝູ່ລົງໄດ້.

4.7 ຜົນກະທົບຂອງການສໍາປະທານ ຕໍ່ກັບ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ

ການສໍາປະທານນັ້ນໄດ້ປະຕິບັດ ແຜນການບໍລິຫານຈັດການທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຜ່ານ ແຜນນໍາໃຊ້ ທີ່ດິນ ຫຼືບໍ່?

ການໂຈະອະນຸມັດສໍາປະທານ ຕັ້ງແຕ່ປີ 2012 ໃນຂະແໜງການປູກພືດອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ບໍ່ແຮ່ມີການຫຼຸດຜ່ອນ ໂອກາດ ໃນການທົດສອບຄໍາຖາມນີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນອາດຈະແຈ້ງວ່າ ການຮັບຮູ້ໂດຍທ້ອງຖິ່ນຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ ດິນ ມີຜົນກະທົບໜ້ອຍດຽວຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສ ສໍາລັບໂຄງການທີ່ມີສໍາຄັນລະດັບຊາດ, ເຊັ່ນ ໂຄງການເຂື່ອນ ໄຟຟ້າ ເຊປ່ຽນເຊນ້ານ້ອຍ, ໃນເມືອງປາກຊ່ອງ. ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ ທີ່ດິນຖືກເວນຄືນຈາກການສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃນ ບ້ານ ຫ້ວຍຈອດ ແລະ ໜອງຜານວນ ເຊິ່ງເປັນບ້ານທີ່ ອົງການ GAPE ມີການສະໜັບສະໜູນສ້າງເປັນ ເຂດອະນຸລັກຂອງຊຸມ ຊົນ. ໃນ ບ້ານສະບອງກິກໄຮ, ແຂວງສາລະວັນ, ຊາວບ້ານໄດ້ຮັບການສະໜອງແຜນທີ່ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນຜົນກະທົບຕໍ່ທີ່ ດິນປູກຝັງ ຂອງໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າຫ້ວຍສາລີ ເຊິ່ງເຈົ້າຂອງໂຄງການ ໄດ້ສັນຍາ ກັບປະຊາຊົນໃນບ້ານດັ່ງກ່າວວ່າ ຈະໄດ້ຮັບ ເງິນຊົດເຊີຍ ເຖິງແມ່ນວ່າ ທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາບໍ່ມີໃບຕາດິນກໍ່ຕາມ; ແຕ່ໃນຊ່ວງການສໍາພາດ ແມ່ນ ບໍ່ໄດ້ມີລາຍລະອຽດກ່ຽວ ກັບປະເດັນນີ້ເລີຍ.

ຢູ່ໃນບັນດາເມືອງຕ່າງໆ ແມ່ນຍັງຄົງເປີດໂອກາດໃຫ້ນັກລົງທຶນເຂົ້າມາລົງທຶນດ້ານທີ່ດິນເປັນຢ່າງດີ. ອີງໃສ່ການລົງ ຢ້ຽມຢາມໄລຍະມໍ່ໆນີ້ ຂອງບໍລິສັດນໍ້າມັນປາມຂອງ ສສ ຫວຽດນາມ, ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ໃນ ເມືອງຕາໂອຍ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

ເມື່ອ ນັກລົງທຶນຜູ້ໜຶ່ງ ມາຫາເມືອງຂອງພວກເຮົາ ແລະ ຕ້ອງການທີ່ດິນ, ພວກເຮົາມີການອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສໍາ ຫຼວດ ເຊິ່ງສິ່ງນີ້ແມ່ນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງ 'ນະໂຍບາຍເປີດປະຕູ' ຂອງລັດຖະບານ. (8/2/17)

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນການພັດທະນາໃນທາງບວກ, ບໍລິສັດຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດຂໍ້ຕົກລົງກັບຊາວກະສິກອນໃນການຈັດຊື້ທີ່ດິນ (ຄືທີ່ Stora Enso ໄດ້ເຮັດຜ່ານມາ), ໃນຊ່ວງທີ່ມີການໂຈະກ່ອນປີ 2012 ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວອາດຈະໄດ້ຮັບການຈັດສັນທີ່ດິນສໍາປະທານເປັນຈຳນວນຫຼາຍພັນເຮັກຕາ ເຊິ່ງອາດຈະສະໜອງໃຫ້ໂດຍອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ສະທ້ອນບົດບາດອັນສໍາຄັນ ວ່ານະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານມີບົດບາດໃນການກໍານົດວ່າ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຮັບຄວາມນັບຖືຫຼື ບໍ່.

ການສໍາປະທານອາດຈະມີຜົນກະທົບນອກທີ່ດິນ ທີ່ພວກເຂົາເວນຄືນ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໃນ ໝວດ 4.3, ໂຮງງານຊີມັງແຫ່ງໜຶ່ງແມ່ນໄດ້ຮັບການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນ ໃນພື້ນທີ່ໜຶ່ງເຮັກຕາຂອງໃນມຸ່ງມານີ້ ໃນທີ່ດິນຂອງບ້ານນາມອນ ຕັ້ງແຕ່ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດ. ທີ່ດັ່ງ ຂອງບ່ອນຊຸດຄົ້ນຫີນປູນເພື່ອປ້ອນໃຫ້ແກ່ໂຮງງານ ບໍ່ທັນໄດ້ກໍານົດຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ຍັງຄົງຢູ່ພາຍໃຕ້ການເຈລະຈາ, ແຕ່ຄາດວ່າຈະຕ້ອງຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຫີນປູນເຊິ່ງ ບໍ່ໄດ້ມີການນໍາໃຊ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວາມກັງວົນຂອງຊາວກະສິກອນທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຂອງມົນລະພິດທາງນໍ້າ, ຂີ້ຝຸ່ນ ແລະ ມົນລະພິດທາງສຽງ ຕໍ່ການດໍາລົງຊີບຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ – ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນຕົວຂອງມັນເອງ ແມ່ນບໍ່ສາມາດຈັດການກັບຜົນກະທົບຕໍ່ລຸ່ມນ້ຳໄດ້, ເຊິ່ງມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

4.8 ຜົນກະທົບຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດໍາລົງຊີບ

ມີການດໍາລົງຊີບເພີ່ມຂຶ້ນຄືແນວໃດຕັ້ງແຕ່ມີ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ?

ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຫຼື ບໍ່?

ຍ້ອນມີຫຼາຍຕົວປ່ຽນກ່ຽວກັບການມີສ່ວນຮ່ວມກັບຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການດໍາລົງຊີບ ເຮັດໃຫ້ຄໍາຖາມນີ້ກາຍເປັນຄໍາຖາມທີ່ຕອບຍາກ. ແຕ່ຍັງມີສິ່ງທີ່ເຫັນກົງກັນໂດຍທົ່ວໄປວ່າ ຜົນສໍາເລັດຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຄວນເປັນຊ່ອງທາງ ເຊິ່ງສາມາດ ຊ່ວຍເຫຼືອຊາວກະສິກອນ ໃນການຫັນປ່ຽນທີ່ດິນນໍາໃຊ້ຈາກປະຈຸບັນໄປສູ່ອານາຄົດ.

ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ເປັນແຜນທີ່ ພຽງຢ່າງດຽວ ບໍ່ໄດ້ມີຄວາມໝາຍຫຍັງເລີຍ – ເຊິ່ງມັນຕ້ອງມີຜົນໄດ້ຮັບໃນລະດັບສູງຂຶ້ນກວ່ານີ້ (CIFOR, ວຽງຈັນ, 4/1/17).

ຜົນໄດ້ຮັບຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ສູງຂຶ້ນສັງເກດໄດ້ໃນລະຫວ່າງການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ ເຊິ່ງໄດ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການປັບປຸງ ການດໍາລົງຊີບ ໃນນີ້ລວມທັງການບໍລິຫານໄມ້ໄຜ່ ແລະ ການປູກສໍາລັບໂຄງການຂອງ GRET, ການພັດທະນາການລ້ຽງສັດ ແລະ ການຜະລິດພືດຜັກ ສໍາລັບ ລະບົບເລັ່ງສ້າງລະບົບນິເວດ ແລະ ການກະສິກໍາທີ່ທຶນຕໍ່ສະພາບອາກາດ ແລະ ການຈ້າງງານໃນປ່າປູກຢູ່ຄາລິບຕັດສ ສໍາລັບບໍລິສັດ Stora Enso.

ສໍາລັບ Stora Enso ແລ້ວ ການສະແຫວງຫາການຢັ້ງຢືນຜະລິດຕະພັນສຸດທ້າຍຂອງຕົນເອງ ເປັນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ບໍ່ຖືກຫຼຸດລົງໃນລະຫວ່າງຂະບວນການຈັດຊື້ທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາ ເຊິ່ງໃນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ໄຈ້ແຍກວ່າມັນເປັນການດໍາເນີນຕາມຂະບວນການດັ່ງກ່າວຫຼືບໍ່.

ເຂດຈັດສັນພື້ນທີ່ສໍາລັບຂອງບໍລິສັດ Stora Enso ໄດ້ສໍາຫຼວດການແບ່ງເຂດແດນບ້ານ ແລະ ຂົງເຂດຂອງການເຮັດກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການປູກຝັງແບບເຄື່ອນຍ້າຍໂດຍການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມື GPS. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ພວກເຮົາຈຳເປັນຈະຕ້ອງຄຳນວນທີ່ດິນວ່າຍັງເຫຼືອຫຼາຍປານໃດ ຫຼັງຈາກອັນຕາຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດພື້ນທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜອງຢ່າງພຽງພໍ, ເຊິ່ງ ສາມາດນໍາໃຊ້ພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວສໍາລັບປ່າປູກຕໍ່ໄດ້. (ພະນັກງານພາກສະໜາມຂອງບໍລິສັດ Stora Enso, ເມືອງຕາໂອຍ, ວັນທີ 6/2/17)

ເມື່ອບ້ານນໍາໃຊ້ ຂະບວນການນໍາໃຊ້ໂດຍ Stora Enso, ແລະ ການດໍາລົງຊີບຂອງເຂົາເຈົ້າປ່ຽນໄປແນວໃດ ມີການປ່ຽນແປງໃນແຕ່ລະໄລຍະຄືແນວໃດ?.

20 ປີກ່ອນ ພວກເຮົາຂາດເຂີນເຂົ້າກິນ ແລະ ເອື້ອຍອີງໃສ່ປ່າໄມ້ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າອາຫານພຽງພໍ. ຈາກ 2001 ເຖິງ 2005 ໂຄງການ ການຊ່ວຍເຫຼືອຊຸມຊົນໃນຕ່າງປະເທດຂອງ ອັອກຟາມ ອັອດສະເຕເລຍ ໄດ້ສະໜອງການຝຶກອົບຮົມ, ຄຽງຄູ່ກັບກອງທຶນທະນາຄານເຂົ້າ ແລະ ສັດລ້ຽງ, ແລະ ບັນດາສິ່ງດັ່ງກ່າວນັ້ນຍັງຄົງ ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາເຖິງທຸກວັນນີ້. ຄະນະກຳມະການບໍລິຫານບ້ານ ໄດ້ໃຫ້ສຳພາດວ່າ ພວກເຮົາ ໄດ້ມີການບຸກເບີກດິນນາບາງບ່ອນເຊິ່ງຈະມີຊົນລະປະທານສະໜອງນ້ຳໃນລະດູແລ້ງໄດ້. ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານໃນບ້ານເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາສາມາດມອບດິນຈຳນວນ 70 ເຮັກຕາ ຂອງເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ 'ທີ່ເສື່ອມຄຸນນະພາບ' ໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດ Stora Enso ໃນປີ 2008 ຈາກເນື້ອທີ່ບ້ານທັງໝົດຈຳນວນ 1,500 ເຮັກຕາ (ຄະນະກຳມະການບໍລິຫານບ້ານ, ບ້ານລະເພີງ, 7/2/17).

ເມື່ອຖາມວ່າ ພວກເຂົາມອບທີ່ດິນໃຫ້ຫຼາຍເກີນໄປບໍ່?, ຊາວບ້ານ ຕອບວ່າ ຈຳນວນແມ່ນເໝາະສົມແລ້ວ, ແຕ່ພວກເຂົາບໍ່ມີທີ່ດິນເພີ່ມເຕີມທີ່ຈະມອບໃຫ້ Stora Enso ເພື່ອຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ປ່າປູກຢູ່ໃນໄລຍະນີ້, ນັບຕັ້ງແຕ່ເນື້ອທີ່ດິນ ໄດ້ມີການອ້າງສິດໄປໝົດແລ້ວ (ຫ້ອງທີ 3). ມັນເປັນສິ່ງທີ່ນຳສັງເກດວ່າ ໃນຈຳນວນ 21 ບ້ານໃນເມືອງຕາໂອຍ ບໍ່ໄດ້ຮັບການກະກຽມສະໜອງທີ່ດິນເພີ່ມໃຫ້ແກ່ ບໍລິສັດ Stora Enso ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ ປັດຈຸບັນບໍລິສັດໄດ້ກຳລັງຈັດຊອກຫາດິນເພີ່ມເຕີມໃນເມືອງສະມ້ວຍ ເພື່ອຂະຫຍາຍປ່າປູກ.

ທີ່ດິນເດີມທີ່ກະແຈກກະຈາຍ ເນື່ອງຈາກວ່າ ເສັ້ນທາງບໍ່ດີ ແລະ ພື້ນທີ່ຄ້ອຍຊັນ ຍັງມີທ່າອຽງເພີ່ມຂຶ້ນຍ້ອນການເກງກຳໄລທີ່ດິນ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ມັນບໍ່ຄຸ້ມຄ່າ ສຳລັບບໍລິສັດຢ່າງ Stora Enso ທີ່ຈະລົງທຶນໃສ່ພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ. ເຊິ່ງນີ້ ໄດ້ຈຳກັດທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ. (ທີ່ປຶກສາ, ວຽງຈັນ, ວັນທີ 26/1/17).

ຜົນກະທົບຂອງ **ດິນຈັບຈອງ** ຕໍ່ການລົງທຶນໃນກະສິກຳໄດ້ຖືກຍົກຂຶ້ນໃນທຸກແຂວງທີ່ໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມ, ນັບແຕ່ຜູ້ລົງທຶນທີ່ເຮັດແທ້ທຳຈິງ ເຊິ່ງປະຕິບັດຕາມຂະບວນການ ແມ່ນຖືກເອົາຊະນະໂດຍຜູ້ເກງກຳໄລ. ລັດຖະບານມີບຸລິມະສິດໃນການປະຕິຮູບ, ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອາກອນທີ່ດິນທີ່ບໍ່ຖືກໃຊ້ປະໂຫຍດ (ດິນເປົ່າຫວ່າງ) (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທະມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ວຽງຈັນ, 9/3/17). ພະນັກງານພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແຂວງ ໄດ້ຖືກສອບຖາມເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນຂົງເຂດເປົ້າໝາຍ, ແລະ ຈະພິຈາລະນາຈັດສັນທີ່ດິນປະຈຳປີຢ່າງມີເປົ້າໝາຍ.

ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີເງື່ອນໄຂໜຶ່ງສຳລັບ ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນສ່ວນລວມ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ ໃນບ້ານ ລາວ/ໄຕ ບ້ານ ໂສຍ (ແຂວງຫົວພັນ) ແລະ ຕາລະກັນຖິ່ນ (ແຂວງຄຳມ່ວນ), ເຊິ່ງ ຄວນເປັນຜົນປະໂຫຍດແກ່ຜູ້ທຸກຍາກທີ່ສຸດໃນຊຸມຊົນໂດຍຮັບປະກັນວ່າ ທີ່ດິນມີໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໃນອານາຄົດ. ໃນຕາລະກັນຖິ່ນ, ແມ່ຍິງ ຍັງໄດ້ລາຍງານ ຜົນປະໂຫຍດຂອງທີ່ດິນລວມໝູ່ວ່າ:

ທີ່ດິນລວມໝູ່ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ພວກເຮົາ, ຍ້ອນວ່າພວກເຮົາສາມາດຢ່າງໄປບ່ອນນັ້ນຢ່າງວ່ອງໄວ, ເຮັດໃຫ້ເຮົາມີເວລາເຮັດວຽກເຮືອນອື່ນໆ ແລະ ວຽກຄອບຄົວ. ພວກເຮົາລອງປູກຝັກຢູ່ໃກ້ກັບກໍ່ເຮືອນຂອງພວກເຮົາ, ແຕ່ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວ ສວນ ຝັກມັກຈະຖືກທຳລາຍໂດຍສັດລ້ຽງ. (ຕົວແທນຂອງສະຫະພັນແມ່ຍິງ, ຕາລະກັນຖິ່ນ, ວັນທີ 24/11/16).

ເຖິງແມ່ນວ່າ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີທ່າອ່ຽງວ່າຈະມີຜົນຫຼາຍ ຂຶ້ນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃນບ້ານທີ່ຢູ່ພື້ນທຸລູງທີ່ເຮັດການຜະລິດກະສິກຳ , ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ຈະຕ້ອງການເນື້ອທີ່ດິນກວ້າງຂວາງເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານ

ສະບຽງອາຫານ²⁴. ສຳລັບບ້ານ ທີ່ທາງ World Renew ໄດ້ລົງປະຕິບັດງານຂອງ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນ ແຂວງຊຽງຂວາງທີ່ນຳໃຊ້ວິທີການ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າມີພື້ນທີ່ພຽງພໍໄດ້ຮັບການຈັດສັນ ໃຫ້ແກ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ (ຫ້ອງທີ 5).

ເຫດຜົນໜຶ່ງແມ່ນຂາດຫາຍໄປຂອງ “ຄວາມຖືກຕ້ອງຂໍ້ມູນທີ່ດິນ” ເຊິ່ງໃນໃນ ຫ້ອງທີ 5 ແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປັດໄຈອັນ ໜຶ່ງ ແມ່ນເກີດມາຈາກຄວາມຢ້ານກົວຕໍ່ການເສຍອາ ກອນທີ່ດິນ.

ຊາວບ້ານບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງແກ່ພວກເຮົາ ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາຢ້ານກົວຕໍ່ການຈ່າຍອາກອນທີ່ດິນ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຊາວກະສິກອນປູກເຂົ້າພື້ນທີ່ສູງ ຄວນຈະຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍອາກອນສຳລັບປີປະຈຸບັນເທົ່ານັ້ນ. (ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ, ວຽງໄຊ, 2/2/17).

ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ໃນທີ່ນີ້ແມ່ນວ່າ: ການດຳເນີນງານຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາຈາກການ ລາຍງານຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວບ້ານຫຼາຍກວ່າ ຄວາມຈຳເປັນທີ່ແທ້ຈິງ, ຄວາມສ່ຽງການຈັດສັນດິນເຮັດກະສິກຳທີ່ບໍ່ພຽງພໍ, ແລະ ທຳລາຍຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ.

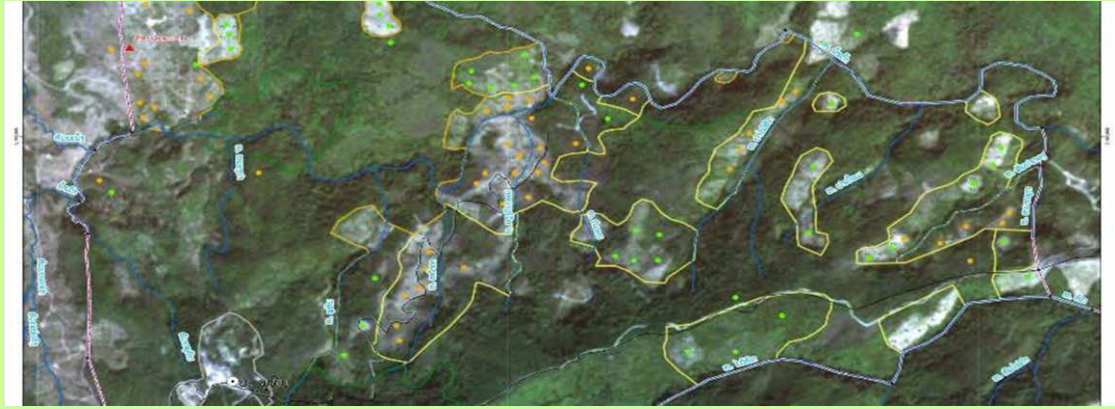
ວິທີການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (ນຳໃຊ້ໂດຍ NUDP, CIDSE) ມີຄຳໃຊ້ຈ່າຍຕ່ຳກວ່າແບບ ຂະບວນ ການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ຍ້ອນວ່າໄດ້ມອບຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ແກ່ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ຫຼາຍກວ່າ, ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຕິດຕາມປະຈຳປີ ການນຳໃຊ້ພາບຖ່າຍດາວທຽມ. ການແບ່ງຂັ້ນຄຸ້ມຄອງ, ໃນຂະນະທີ່ ສ້າງ ຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຄວາມອາດສາມາດໃນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ນຳໄປສູ່ການຕີລາຄາທີ່ແຕກຕ່າງກັນວ່າ ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ການດຳລົງຊີບ:

ຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິຫານກາຍເປັນປັດໃຈໜຶ່ງໃນຜົນສຳເລັດຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ບາງຕົວ ເມືອງຍັງຄົງມີຄວາມປາຖະໜາຫຼຸດຜ່ອນການປູກຝັງແບບເຄື່ອນຍ້າຍ, ແລະ ແຜນທີ່ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນ ຮ່ວມ ຂອງເຂົາເຈົ້າສະທ້ອນບັນຫານີ້. ເຖິງແມ່ນອຸປະນິໄສຂອງບຸກຄົນສາມາດທຳຮ້າຍຂະບວນການທີ່ດີ, ເປັນຜົນ ໃຫ້ເກີດຄວາມບໍ່ພຽງພໍຂອງທີ່ດິນສຳລັບຊາວກະສິກອນ. ໂຄງການ TABI ຈະບໍ່ເອົາຄວາມສ່ຽງເຫຼົ່ານີ້ແນ່ນອນ ເພາະ ພວກເຂົາ ມີການເຮັດວຽກໃຫ້ໄດ້ຕາມມາດຖານຂອງເຂົາ – ໃນນັ້ນພວກເຂົາໄດ້ເກັບກຳເອົາຂໍ້ມູນ ແຕ່ຫຼັງຈາກນັ້ນພະ ນັກງານຂັ້ນເມືອງເອງ ບໍ່ເຂົ້າໃຈໃນຂະບວນການດັ່ງກ່າວ. (ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນ, ວຽງ ຈັນ, 5/1/17).

²⁴ ຂໍ້ຄວາມນີ້ມີລັກສະນະທົ່ວໄປ, ດັ່ງທີ່ GIZ (2015a) ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນບາງເຂດທີ່ມີການຫຼຸດລົງຂອງການຫັນປ່ຽນການປູກຝັງ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ກົດຈະກຳການດຳລົງຊີບ ເຊັ່ນ: ການມີລາຍໄດ້ສູງຂຶ້ນຈາກຜົນຜະລິດ ຫຼື ການລ້ຽງສັດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສຳລັບຊາວນາທຸກຍາກທີ່ຂາດທຶນ ແລະ ຄວາມຊຳນານງານ ການຫັນປ່ຽນດັ່ງກ່າວຍັງຫຍຸ້ງຍາກຢູ່

ຫ້ອງທີ 5: ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ (FALUPAM) ແມ່ນຮັບປະກັນ ເນື້ອທີ່ການເຮັດກະສິກໍາພື້ນທີ່ເນີນສູງພຽງພໍສໍາລັບຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ

ວິທີການຂອງ FALUPAM ແມ່ນ ໃຊ້ຮູບຖ່າຍດາວທຽມໃນການກໍານົດຢ່າງຖືກຕ້ອງວ່າ ເຂົ້າ ແລະ ພືດທາງການຄ້າ ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃສໃນອະດີດ, ແລະ ໃຊ້ຄິດໄລ່ເນື້ອທີ່ປະຈຸບັນເພື່ອຮັບປະກັນການຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການດໍາລົງຊີວິດເມື່ອສ້າງ ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃນປະຈຸບັນ. ໃນນີ້ ທາງ ອົງການ World Renew ກໍ່ໄດ້ນໍາໃຊ້ ວິທີການຂອງ ຂະບວນການ ບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ໃນ 6 ບ້ານຢູ່ເມືອງຄໍາ, ແຂວງຊຽງຂວາງ, ເຊິ່ງໃນນີ້ລວມເອົາ ບ້ານພູຫີນ (ດັ່ງຮູບພາບລຸ່ມນີ້).

ແຜນທີ່ດາວທຽມສະແດງໃຫ້ເຫັນເຂດພື້ນທີ່ປູກສາລິໃນເຂດເນີນສູງ(ຈຸດສີເຫຼືອງ) ແລະ ການປູກເຂົ້າ (ຈຸດສີຂຽວ) 2014

ບ້ານພູຫີນ ເຊິ່ງເປັນບ້ານຊົນເຜົ່າມົ້ງ ທີ່ຊາວກະສິກອນລາຍງານໃນຊ່ວງການສໍາພາດວ່າເນື້ອທີ່ກະສິກໍາລວມແມ່ນມີ 104 ເຮັກຕາ, ແຕ່ເມື່ອເບິ່ງນໍາຮູບຖ່າຍຜ່ານດາວທຽມ ແລ້ວຄໍານວນເຫັນວ່າ ເນື້ອທີ່ດັ່ງກ່າວແທ້ຈິງແລ້ວແມ່ນມີ 841 ເຮັກຕາ ເຊິ່ງໄດ້ນັບເອົາ ທັງພື້ນທີ່ການເຮັດໄຮ່ເຂົ້າ, ປູກສາລິ ແລະ ພື້ນທີ່ປູກພືດໝູນວຽນຊະນິດອື່ນໆໃນເຂດພື້ນທີ່ສູງ. ອີງຕາມ ທັດສະນະຂອງຜູ້ໃຫ້ສໍາພາດຄັ້ງນີ້ ຈາກຂໍ້ມູນ ບົດລາຍງານການປະຕິບັດງານ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນ ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ (FALUPAM) ຂອງບ້ານພູຫີນ ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນບອກວ່າ ຊາວບ້ານອາດຈະບໍ່ ຢາກບອກຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງກ່ຽວກັບເນື້ອທີ່ດິນ (World Renew, 2015b:5).

ທ່ານ ດົວເຢີ (Dwyer) ແລະ ທ່ານ ເດວິງສາ (2017) ສຶກສາຂໍ້ມູນຈາກບ້ານ ທີ່ດໍາເນີນວິທີການຂອງ FALUPAM ຈໍານວນ 26 ບ້ານ ແລະ ສັງເກດເຫັນວ່າຄວາມແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງພື້ນທີ່ປະຈຸບັນເຊິ່ງເປັນພື້ນທີ່ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ຄົງທີ່. ນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ, ໂຄງການຂອງ ຕາບີ (TABI) ເວົ້າຖືກທີ່ວ່າ ວິທີການຂອງ FALUPAM ບໍ່ໄດ້ຖືກ ປະຕິບັດຕາມສູດຄິດໄລ່ທີ່ກໍານົດໄວ້ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ແຕ່ອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານອາຫານທີ່ແທ້ຈິງຂອງຊາວບ້ານ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການໝູນວຽນເນື້ອທີ່ປູກຝັງເຄື່ອນຍ້າຍຢູ່ໃນລະຫວ່າງ ຫ້າ ຫາ ແປດປີ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ໃນຂໍ້ 4.4, ຂໍ້ມູນ ດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນເປັນຍ້ອນການສະຫຼັບກັນຂອງພື້ນທີ່ກະສິກໍາ ໄປເປັນເຂດທີ່ຖືກ ‘ຈັດລະບຽບ’, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ງ່າຍຕໍ່ການ ຕິດຕາມກວດກາຂອງພະນັກງານເມືອງ.

ໂດຍລວມແລ້ວ, ວິທີການຂອງ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ມີປະສິດທິຜົນ ໃນການສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນເຄື່ອນທີ່ ເຊິ່ງເປັນກຸ່ມປະຊາກອນທຸກຍາກ ແລະ ເປັນພາກສ່ວນ ທີ່ມີຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານຫຼາຍທີ່ສຸດ. ແຕ່ ວິທີການຂອງ FALUPAM ພັດ ຍັງຖືກວິພາກວິຈານ ກ່ຽວກັບລາຍຈ່າຍຕິດພັນ ແລະ ບໍ່ສະມາດຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ໄປທົ່ວປະເທດໄດ້. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ທ່ານ ດົວເຢີ (Dwyer) ແລະ ທ່ານ ເດວິງສາ ຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າ, ວິທີການຂອງ FALUPAM “ເປັນການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ພື້ນທີ່ ທີ່ມີຄຸນຄ່າສູງ” ເຊິ່ງ “ເປັນວິທີການທີ່ມີຄຸນນະພາບ ອັນເຮັດໃຫ້ມີລາຍຈ່າຍສູງ, ແຕ່ກໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍກວ່າ.” (ໜ້າ.12)

4.9 ຜົນກະທົບຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕໍ່ການຜະລິດຜົນໃນທີ່ດິນພື້ນທີ່ສູງ

ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີການສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ການຜະລິດຜົນຜະລິດໃນທີ່ດິນພື້ນທີ່ສູງຄືແນວໃດ (ການບໍລິຫານທີ່ດິນ ທີ່ດີກວ່າເກົ່າ, ຜົນຜະລິດດີກວ່າເກົ່າ, ສິ່ງຜົນກະທົບທາງບວກ ການຈັດການກັບແມງໄມ້)?

ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງວ່າ, ພື້ນທີ່ສູງກັບລະບົບເຄື່ອນຍ້າຍໄລຍະຍາວຈະມີປະສິດທິພາບຫຼາຍກວ່າ ການເຄື່ອນຍ້າຍໄລຍະສັ້ນ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ ວິທີການຂອງຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ມີຜົນປະໂຫຍດເໝືອນມາດຖານຂອງ ວິທີການຂອງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (ຫ້ອງທີ 5). ວິທີການຂອງ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ແມ່ນຍັງ ຖືກຍອມຮັບວ່າ ເປັນວິທີການໃນການ ການບໍລິຫານປັບປຸງພື້ນທີ່ເນີນສູງ:

ສົມທຽບໃສ່ ລະບົບກະແຈກກະຈາຍ, ການຈັດກຸ່ມພື້ນທີ່ກະສິກຳເຄື່ອນຍ້າຍ ພາຍໃນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຮັດໃຫ້ງ່າຍຕໍ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງໄຟໄໝ້ລາມປ່າ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລະບາດຂອງແມງໄມ້ (ໂຄງການ ຕາບີ, ວຽງຈັນ, 4/1/17).

ເມື່ອຂາດເຂົນທີ່ດິນ ຫຼື ພື້ນທີ່ດິນເປັນເຂດພື້ນພູເຂົາ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການເຄື່ອນຍ້າຍໄລຍະຍາວ ແລະ ການປົກປ້ອງຂອງ ຜາຊັນ ແມ່ນ ບໍ່ສາມາດປະສົບຜົນສໍາເລັດ ບໍ່ວ່າຈະນຳໃຊ້ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນລະບົບໃດກໍຕາມ.

ພວກເຮົາພະຍາຍາມປະຕິບັດຕາມລະບຽບການໃນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອຮັບປະກັນການດໍາລົງຊີບຂອງຊຸມຊົນ. ຕົວຢ່າງ, ແຕ່ລະແຮງງານຂອງຄົວເຮືອນໜຶ່ງອາດມີສິດກໍານົດເອົາເນື້ອທີ່ດິນໄດ້ເຖິງ ສາມ ເຮັກຕາ, ແຕ່ວິທີການນີ້ ແມ່ນຈະບໍ່ເປັນໄປໄດ້ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການທໍາລາຍປ່າໄມ້. ຫຼື ພວກເຮົາສາມາດສະໜອງຂອບເຂດເຫຼົ່ານີ້ເທິງແຜນທີ່, ແຕ່ຖ້າທີ່ດິນບໍ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ ຊາວກະສິກອນຈະບໍ່ຕ້ອງການນຳໃຊ້ພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ, ແລະ ພວກເຂົາກໍ່ໄປຕັດໄມ້ບ່ອນອື່ນເພື່ອດໍາເນີນການຜະລິດອີກ. ພວກເຮົາຍັງບໍ່ສາມາດບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບກ່ຽວກັບ ການບຸກເບີກທີ່ດິນທີ່ມີຄວາມຊັນ 35 ອົງສາ, ເນື່ອງຈາກທີ່ດິນສ່ວນໃຫຍ່ເປັນພູເຂົາ (ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ວຽງໄຊ, 2/2/17).

ທາງເລືອກຂອງກົດຈະກຳການດໍາລົງຊີບ ສາມາດສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ໃນບ້ານສະມ້ວຍໄດ້, ເຊິ່ງຊາວບ້ານ ໄດ້ກ່າວວ່າ ການທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ດິນປູກສາລີພື້ນທີ່ສູງນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນຍ້ອນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ເຊິ່ງ ໄດ້ພະຍາຍາມ ຈຳກັດການປູກຝັງເທິງຜາຊັນ), ແຕ່ ຍ້ອນວ່າມີລາຍຮັບທີ່ດີກວ່າຈາກການຂາຍໝາກແຕງ (ພາຍໃຕ້ສັນຍາກັບຜູ້ຊື້ຊາວຫວຽດນາມ) ແລະ ໄມ້ໄຜ່ (ອົງການ GRET).

ການບໍລິຫານທີ່ດິນ ແລະ ຜົນຜະລິດທີ່ດີຂອງພື້ນທີ່ສູງ ຈະເຮັດມີຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສຫຼາຍກວ່າ, ເພາະເຮັດຈະໃຫ້ ຊາວກະສິກອນຈະມີຄວາມໝັ້ນໃຈໃນການລົງທຶນໃສ່ທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ເຊິ່ງ ລວມທັງພຶດໄລຍະຍາວ ເຊັ່ນ ໄມ້ໄຜ່. ດັ່ງທີ່ໄດ້ເວົ້າ ໃນ ຫ້ອງທີ 3 ວ່າຊາວກະສິກອນ ທີ່ຖືກສາພາດນັ້ນ ບໍ່ເຊື່ອວ່າ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ພຽງຢ່າງດຽວຈະສາມາດສະໜອງຄວາມໝັ້ນຄົງຕໍ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ໄດ້, ສະນັ້ນ ພວກເຂົາຈຶ່ງພະຍາຍາມຫາຄວາມສອດຄ່ອງທາງດ້ານກົດໝາຍຜ່ານຂະບວນການ 'ອ້າງສິດ' ທີ່ດິນ (ທີ່ດິນຈັບຈອງ). ໃນແຂວງຫົວພັນ ແລະ ແຂວງຄຳມ່ວນ, ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນໄດ້ຮັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນສູງທີ່ສຸດ, ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຳຫຼວດຂອງ ອົງການ GIZ (2015a).

ໂດຍລວມແລ້ວ, ການປະເມີນ ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງລະຫວ່າງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ລະບົບການປັບປຸງຜົນຜະລິດໃນພື້ນທີ່ສູງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະເຫັນຜົນ ດ້ວຍວິທີການສຶກສາໃນໄລຍະສັ້ນ. ຊາວກະສິກອນຜູ້ທຸກຍາກຍັງສືບຕໍ່ຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບການດໍາລົງຊີບຂອງພວກເຂົາເຈົ້າໂດຍອີງໃສ່ຫຼັກການງ່າຍດາຍ ຂອງການເສີມຂະຫຍາຍຜົນກໍາໄລຢູ່ໃນເສດຖະກິດຕະຫຼາດທີ່ກໍາລັງຂະຫຍາຍຕົວ. ເມື່ອເວລາໃດທີ່ສັດລ້ຽງຂະໜາດໃຫຍ່ມີລາຄາສູງ, ເມື່ອນັ້ນບ້ານກໍ່ຈະຈັດສັນພື້ນທີ່ເປັນເຂດລ້ຽງສັດຫຼາຍກວ່າເກົ່າ. ເມື່ອໃດສາລີມີລາຄາສູງ, ຊາວກະສິກອນ ຈະຫັນປ່ຽນຈາກການປູກເຂົ້າໄປປູກສາລີແທນ. ເມື່ອພຶດ

ພື້ນເມືອງມີລາຄາຖືກ, ພື້ນທີ່ຂອງການປູກພືດທາງການຄ້າຈະເພີ່ມຂຶ້ນ. ບ່ອນທີ່ມີການຕິດຕາມຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ (ໂດຍ ລັດຖະບານ ຫຼື ເກີດຂຶ້ນຍ້ອນຄວາມກົດດັນທາງສັງຄົມໃນລະດັບບ້ານ), ແລະ ມີຄວາມຍ້ານກົວຕໍ່ການກັກຕົວ, ເມື່ອນັ້ນ ຊາວບ້ານ ກໍ່ຈະເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ ລະບຽບຂອງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ). ດ້ວຍເຫດຜົນນີ້, ລະບົບ ຂະບວນການ ບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ເຊິ່ງເປັນລະບົບທີ່ໄດ້ລວມເອົາການຕິດຕາມເປັນປົກກະຕິ ແມ່ນຈະ ກະຕຸ້ນຊຸກຍູ້ພຶດຕິກຳທາງບວກ ແລະ ຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ມີການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງພື້ນທີ່ສູງໄດ້.

4.10 ການອະນຸລັກ ແລະ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ)

ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ປ່າໄມ້, ແມ່ນ້ຳ, ແຫຼ່ງນ້ຳ) ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ຜ່ານ ວິທີການຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນດີແນວໃດ?

ການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນໄດ້ທົດສອບສິ່ງທ້າທາຍທີ່ ການດຳເນີນຂະບວນການແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ປະເຊີນໜ້າຢູ່ ໃນ ການເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສົມດຸນກັນ ລະຫວ່າງການອະນຸລັກ ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳ, ດັ່ງທີ່ກ່າວໂດຍ Broegaard et al. (2016). ກິດຈະກຳເຜີຍແຜ່ເບື້ອງຕົ້ນຢູ່ແຂວງຫຼວງພະບາງສະແດງໃຫ້ເຫັນ ວ່າ(ຮູບທີ 2) ແຜນທີ່ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຈັດສັນທີ່ ດິນໃຫ້ແກ່ປ່າໄມ້ຫຼາຍເກີນໄປ, ເຊິ່ງ ໝາຍຄວາມວ່າ ມັນຈະບໍ່ຄຳນຶງເຖິງ ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງ ຊາວບ້ານ, ເຊິ່ງມັນເປັນລະບົບທີ່ມັກຈະມີຄວາມເຂົ້າໃຈເປັນຢ່າງດີຈາກພະນັກງານທ້ອງຖິ່ນ. ສິ່ງນີ້ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມ ບໍ່ມີປະສິດທິຜົນ, ເຊິ່ງຈາກຈຸດນີ້ມັນເປັນໄດ້ກາຍເປັນການງ່າຍສຳລັບ ແຜນທີ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການຕີລາຄາ ໂດຍ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ຜູ້ມີສ່ວນໄດ້, ສ່ວນເສຍ) ເຊິ່ງມັນໄດ້ເປັນການເປີດໂອກາດໃຫ້ແກ່ການເກາະກຳໄລທີ່ດິນ, ການເຊື່ອມ ໂຊມຂອງພື້ນທີ່ດິນ ແລະ ການສູນເສຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

ການປົກປ້ອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຍັງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການແລກໄດ້-ເສຍ, ລະຫວ່າງ ລະດັບຂອງຄວາມເປັນ ເຈົ້າຂອງຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຜົນສຳເລັດຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກລວມຂອງປະເທດ. ຊຸມຊົນຄວນມີສິດທິໃນການທົບ ທວນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຄືນບໍ່, ເຖິງແມ່ນວ່າ ມີຜົນກະທົບທີ່ຕາມມາຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຕໍ່ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍອື່ນໆກໍ່ ຕາມ?:

ມັນບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ຂຶ້ນກັບຊາວບ້ານໃນການຕັດສິນໃຈວ່າພວກເຂົາມີຄວາມປາຖະໜາຢາກຈະເຮັດຫຍັງກັບ ທີ່ດິນ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ. ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊິ່ງຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີການປະກອບສ່ວນສຳລັບການປົກປ້ອງສິ່ງແວດ ລ້ອມດີແນວໃດ, ແລະ ບາງຄັ້ງອາດຈະຕ້ອງມີການແລກປ່ຽນເກີດຂຶ້ນ. ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ຫຼື ເຂດອະນຸລັກ ສັດປ່າ, ອາດຈະມີມູນຄ່າສູງກວ່າການເຮັດກະສິກຳເພື່ອການຄ້າ. (ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ ດິນ, ວຽງຈັນ, ວັນທີ 5/1/17).

ຍ້ອນການສ້າງເສັ້ນທາງ ແລະ ໂອກາດທາງການຄ້າ ມີສ່ວນເພີ່ມຄວາມດຸ່ນດ່ຽງໃຫ້ອ່ຽງໄປທາງ ການເຮັດກະສິກຳເພື່ອ ການຄ້າ, ການບໍລິຫານຈັດການ ການເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແບບຍືນຍົງຖືເປັນກົນໄກອັນໜຶ່ງໃນການກະຕຸ້ນທັງສອງຢ່າງຄື: ລາຍຮັບ ແລະ ການອະນຸລັກປ່າໄມ້. ບົດສຳຫຼວດອອນລາຍ ຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ລາວອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ 'ການປົກປ້ອງແຫຼ່ງນ້ຳ ຫຼື ສັດປ່າ' ແລະ 'ຊຸກຍູ້ການບໍລິຫານແບບແບບຍືນຍົງ ຂອງ ການເກັບເຄື່ອງປ່າ ຂອງດົງ ໂດຍ ຊາວບ້ານ' ແມ່ນສອງໃນສາມວັດຖຸປະສົງຫຼັກສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ຕາຕະລາງ 1). ໃນ ແຂວງຫົວພັນ, ອົງການ GRET ໄດ້ມີການພັດທະນາແຜນການບໍລິຫານຈັດການໄມ້ໃໝ່ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການເກັບກ່ຽວ ແບບຍືນຍົງ (ຫ້ອງທີ6).

ຫ້ອງທີ 6: ຄວາມຕ້ອງການໄມ້ໄຜ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ໄດ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ມີການເກັບກ່ຽວແບບຄວາມຍືນຍົງ

ການວາງແຜນບໍລິຫານຈັດການປ່າໄມ້ໃນບ້ານພູນໃໝ່ (ຈາກ: GRET)

ໃນອະດີດ, ທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີຕະຫຼາດສັລບການຄ້າໄມ້ໄຜ່, ຊາວບ້ານຈະຕັດໄມ້ໄຜ່ຕາມຈຳນວນ ແລະຕັດ ເມື່ອພວກເຂົາຕ້ອງການ. ເມື່ອການພັດທະນາເສດຖະກິດເຂົ້າຮອດໝູ່ບ້ານ ຕ້ອງໄດ້ມູນຄ່າຂອງໄມ້ໄຜ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາສູງຂຶ້ນ ຜູ້ຄ້າຊາວຫວຽດນາມຕ້ອງການຊື້ຈຳນວນຫຼາຍ ເຊິ່ງເປັນການເພີ່ມລາຍຮັບຂອງຊາວບ້ານ ແຕ່ກໍໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດການເກັບກ່ຽວຫຼາຍເກີນໄປ. ເພື່ອຮັບປະກັນການເກັບກ່ຽວແບບຍືນຍົງ ອົງການGRET ໄດ້ສະເໜີແຜນການຈັດການນຳໃຊ້ໄມ້ໄຜ່ ແລະ ຝຶກອົບຮົມຕົວແທນຊາວກະສິກອນເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເກັບກຳຕົວເລກກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການເກັບກ່ຽວປະຈຳປີ. ແຜນການບໍລິຫານໄມ້ໄຜ່ ລວມມີຂໍ້ຫ້າມປະຈຳລະດູ ເພື່ອໃຫ້ເວລາພຽງພໍແກ່ໄມ້ໄຜ່ຢູ່ຂຶ້ນໃໝ່. ຕົວຢ່າງໄມ້ໄຜ່ ‘**ກົວຣີ**, ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເກັບກ່ຽວໃນລະຫວ່າງເດືອນມິຖຸນາ ຫາເດືອນ ແລະ ເດືອນຕຸລາ. ການເຂັ້ມງວດໃນການການເກັບກ່ຽວໄມ້ໄຜ່ ເປັນການແຊກແຊງການດຳເນີນທຸລະກິດຂອງຊາວຫວຽດນາມເນື່ອງຈາກເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການວັດຖຸດິບປ້ອນໂຮງງານຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີຕະຫຼອດປີ. ດັ່ງນັ້ນພວກເຂົາຈຶ່ງຂໍສຳປະທານປ່າໄມ້ຈາກແຂວງ ແຕ່ມາຮອດປະຈຸບັນຍັງຖືກປະຕິເສດໂດຍອົງໃສ່ຄຳສັ່ງເລກທີ 15 /ນຍ ທີ່ເກືອດຫ້າມການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນໄມ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການແປຮູບ.

ຂໍ້ຄວາມໃນຫ້ອງທີ 6 ແມ່ນຍັງມີຄວາມສຳຄັນເພື່ອການສັງເກດຕີລາຄາກ່ຽວກັບການເຊື່ອມໂຍງ ລະຫວ່າງລັດຖະບານ ນະໂຍ ບາຍ ແລະ ການອະນຸລັກ. ບໍ່ມີກອບວຽກນະໂຍບາຍ ທີ່ຊຸກຍູ້ຊາວກະສິກອນຈັດການທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ແລະ ຊັບພະຍາກອນແບບຍືນຍົງ, ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນບໍ່ມີປະສິດທິຜົນ.

ຢູ່ແຂວງສາລະວັນ, Stora Enso ຮັບປະກັນວ່າ ພຽງແຕ່ປ່າເຊື່ອມໂຊມ(ດັ່ງທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ ປີ 2007²⁵) ຫຼື ຂົງເຂດກະສິກໍາສາມາດຈັດໂຊນສໍາລັບການປູກຕົ້ນໄມ້, ສະນັ້ນຈຶ່ງປົກປ້ອງປ່າໄມ້ທໍາມະຊາດ. ນະໂຍບາຍນີ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບການນັບຖືຢ່າງດີ ໂດຍ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ:

ພວກເຮົາ ມີຕອນດິນຫ້າຕອນທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນບ້ານຂອງພວກເຮົາ, ຍ້ອນວ່າລໍາທານຢູ່ພາຍໃນຂອບເຂດປ່າປູກທີ່ໄດ້ ຮັບການປົກປ້ອງ ໂດຍເກີດຂຶ້ນຂອງພືດຜັກທໍາມະຊາດ, ກັບເນື້ອທີ່ 50 ແມັດສໍາລັບລໍາທານຖາ ວອນຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ລະຫວ່າງ 10 ແລະ 30 ແມັດ ສໍາລັບຂະໜາດນ້ອຍ. Stora Enso ຈຶ່ງມີພຽງແຕ່ການນໍາໃຊ້ປູປ່າປູກ. ບໍ່ມີ ການນໍາໃຊ້ສະເປເຄມີ, ແລະ ສະນັ້ນນໍ້າຂອງພວກເຮົາ ຈຶ່ງຍັງຄົງສະອາດ. (ຄະນະບ້ານ, ບ້ານລະເພີງ, 7/2/17)

ແມ່ນ້ຳ ແລະ ລໍາທານຢູ່ທົ່ວປະເທດລາວ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຢ່າງພຽງພໍໂດຍ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ເນື່ອງຈາກຕາຝັ່ງ ແມ່ນ້ຳ ປົກກະຕິແລ້ວຕົກຢູ່ພາຍໃຕ້ກາມະສິດສ່ວນບຸກຄົນ. ສັດນ້ຳຖືກທໍາລາຍໂດຍການຊະລ້າງຂອງສານເຄມີ ຈາກຜົນ ຜະລິດທາງການຄ້າ. ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນດໍາເນີນໂດຍ ບໍລິສັດ Stora Enso ສະໜອງ ຕົວຢ່າງທາງບວກ ກ່ຽວກັບກໍລະນີນີ້ວ່າ ສາມາດໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຄືແນວໃດ.

ໃນ ແຂວງຫົວພັນ, ບ້ານນາມອນ ຊາວບ້ານເຊື່ອວ່າ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ກໍາລັງແກ້ໄຂບັນຫາກ່ຽວກັບການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າໂດຍບ້ານໄກ້ຄຽງ ບ້ານາຂາວ, ເນື່ອງຈາກການຕິດຕາມປະຈຳປີຕໍ່ ຂະບວນການ ໄດ້ສະໜອງກົນໄກເພື່ອນໍາເອົາບັນຫາດັ່ງກ່າວຂຶ້ນສູ່ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ. ນີ້ໄດ້ຮັບການຍິ່ງຍືນ ໂດຍ ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ໃນແຂວງຫົວພັນ.

ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນມີຢູ່ ກ້າວໄປສູ່ການຫຼຸດລົງຂອງການຕັດໄມ້ຜິດກົດໝາຍ. ມັນເປັນການງ່າຍທີ່ຈະຕິດຕາມໃນ ບັນດາບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງອົງການTABI, ແຕ່ຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍກວ່າໃນບັນດາບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງອົງການGIZ (1/2/17).

ມີການລາຍງານວ່າ ເນື່ອງຈາກຂາດເຂີນງົບປະມານ, ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ແຂວງຫົວພັນບໍ່ໄດ້ຕິດຕາມ ຫຼື ການເຮັດກະສິກໍາເຄື່ອນຍ້າຍໃນບັນດາບ້ານພາຍໃຕ້ໂຄງການ NUDP ຂອງ GIZ. ໃນທາງທິດສະດີ, ພວກເຂົາມີເຄື່ອງມື ໃນການປະຕິບັດຄືດັ່ງກ່າວ, ເນື່ອງຈາກ ພວກເຂົາຍັງສາມາດດາວໂຫຼດພາບຖ່າຍດາວທຽມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ວາງແຜນທີ່ ດັ່ງກ່າວໃສ່ເທິງແຜນທີ່ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຄືກັນກັບທີ່ພວກເຂົາເຮັດກັບ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດ ສັນແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້.

5. ພາກສະຫຼຸບ

ການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ ມີໄດ້ຖືກນໍາພາໂດຍຄະນະເຮັດວຽກຂໍ້ມູນທີ່ດິນເພື່ອໃຈແຍກໃຫ້ເຫັນ ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ ດິນມີການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງສິດທິຂອງ, ຊຸມຊົນໃນຊຸມນະບົດ ໃນ ສປປ ລາວ, ຄືແນວໃດ ແຕ່ ແລະ ຜົນກະທົບທາງບວກສາມາດໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍຄືແນວໃດ. ການທົບທວນເອກະສານ, ບົດສໍາຫຼວດອອນ ໄລນ໌, ການສໍາພາດ ແລະ ການລົງຢ້ຽມຢາມພາກສະໜາມກວດກາບັນດາຄໍາຖາມ ຕາມສີ່ເນື້ອໃນສໍາຄັນຂອງການມີສ່ວນ ຮ່ວມເຫຼົ່າ, ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ອາຫານ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການ ດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ການອະນຸລັກ.

ຜົນກະທົບທາງບວກ ຂອງ ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນໃນຊຸມນະບົດຕາມ ສີ່ເນື້ອໃນສໍາຄັນ

ການມີສ່ວນຮ່ວມ

ລະດັບຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມພາຍໃນຊຸມຊົນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ພົບວ່າມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຕາມຂະໜາດ ແລະ ການປະສົມປະສານກັນຂອງພື້ນລະເມືອງຢູ່ໃນບ້ານ (ໃນເລື່ອງຂອງສະພາບເສດຖະກິດ, ສະພາບສັງຄົມ), ຄຸນນະພາບຂອງ

²⁵ ປ່າເຊື່ອມໂຊມແມ່ນເນື້ອທີ່ປ່າທີ່ໄດ້ຮັບການທໍາລາຍຢ່າງໜັກໜ່ວງ ເຊັ່ນເນື້ອທີ່ດິນທີ່ບໍ່ມີປ່າ ເຊິ່ງໄດ້ຈັດສັນໃຫ້ປູກປ່າ, ການຜະລິດກະສິກໍາ-ຕົ້ນໄມ້ ເນື້ອທີ່ລ້ຽງສັດ, ຫຼື ເນື້ອທີ່ສາມາດນໍາໃຊ້ໃນຈຸດປະສົງອື່ນ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ.

ການອຳນວຍຄວາມສະດວກ, ແລະ ລະດັບຂອງກິດຈະກຳຕິດຕາມຜົນ ແລະ ການຕິດຕາມ. ການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ຢ່າງດີ, ເຊິ່ງຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຊາວບ້ານທຸກກຸ່ມ (ຜູ້ທຸກຍາກທີ່ສຸດ, ແມ່ ຍິງ), ໂດຍສະເພາະແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນບ້ານຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ມີຫຼາຍຊົນເຜົ່າ, ດັ່ງນັ້ນ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນມັກຈະເກີດຂຶ້ນ. ມີການແລກປ່ຽນລະຫວ່າງການສ້າງຄວາມພະຍາຍາມຢ່າງເຂັ້ມຊັ້ນໃຫ້ແກ່ການ ຊຸກຍູ້ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນສອງສາມບ້ານ (ເຊັ່ນ CIDSE-ລາວ) ຫຼື ແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ການຄອບຄຸມມີຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນລະດັບຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ (GRET). ສຳລັບຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ ໂດຍການມີເຈົ້າຂອງພາສາເປັນຜູ້ຊ່ວຍ (Stora Enso, GAPE) ແລະ ໂດຍມີການນຳໃຊ້ວິທີການທົບທວນຫຼາຍຄັ້ງ.

ສຳລັບຊຸມຊົນແລ້ວ, ການເຮັດຊຳເກົ່າ ແລະ ສົ່ງເສີມ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຄວາມຮູ້ສຶກຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງຫຼາຍກວ່າເກົ່າ, ດັ່ງນັ້ນ ກິດຈະກຳຕິດຕາມຜົນ (e.g. ເພີ່ມເຕີມ, ການອອກໃບຕາດິນ) ແລະ ການຕິດຕາມກາຍເປັນສິ່ງຈຳເປັນຕໍ່ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນຜົນສຳເລັດ. ວິທີການຂອງ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ເຊິ່ງໄດ້ມີການສ້າງແຜນການປະຊຸມຕິດຕາມຜົນປະຈຳປີເພື່ອທົບທວນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ, ໄດ້ຮັບຄວາມເຂົ້າໃຈ ໂດຍ ຊຸມຊົນຫຼາຍກວ່າ ວິທີການແບບມາຄັ້ງດຽວ (ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈຸນລະພາກ ແລະ NUDP).

ຄວາມໝັ້ນຄົງສິດການຄອບຄອງ

ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ພົບວ່າມີບົດບາດພຽງແຕ່ໜ້ອຍດຽວໃນການປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ຄວາມໝັ້ນຄົງສິດການຄອບຄອງ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ປະສິບການໃນອະດີດ ເຊິ່ງທີ່ດິນຖືກເວນຄືນ, ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນຕົກຢູ່ໃນເງື່ອນໄຂທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຜູ້ຢູ່ອາໄສທີ່ເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ(ທີ່ດິນອອກຊື່) ກ່ອນທີ່ພວກເຂົາສາມາດພິຈາລະນາຕົນເອງວ່າມີສິດການຄອບຄອງທີ່ໝັ້ນຄົງ. ເພື່ອຟ້າວພັງເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ມີການນຳໄປສູ່ການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາຂອງ*ທີ່ດິນຈັບຈອງ*, ເຊິ່ງຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນກໍ່ມີທີ່ດິນ ຮຽກຮ້ອງສິດສຳລັບການເຮັດກະສິກຳເພື່ອການຄ້າ, ມີຜົນເຮັດໃຫ້ເກີດການຫຼຸດລົງຂອງພື້ນທີ່ທີ່ດິນລວມໝູ່ ເຊິ່ງ ອາດຈະສາມາດໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງພາຍໃຕ້ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຄວາມຄິດນີ້ ແມ່ນຫຍຸ້ງຍາກທີ່ສຸດທີ່ຈະຍອມຮັບໄດ້. ເນື້ອທີ່ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນລວມໝູ່ ຕາມ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ໂດຍ CIDSE, ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນ) ແມ່ນລະດັບນ້ອຍ ແລະ ບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ເຊິ່ງຈະບໍ່ມີໄພຂົ່ມຂູ່ໃດໆຕໍ່ໂຄງສ້າງອຳນາດເດີມ ຫຼື ແຜນພັດທະນາ.

ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ສຸດແມ່ນ, ຊາວກະສິກອນພື້ນທີ່ສູງ, ມັນເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ສາມາດຮັບໄດ້ພາຍໃຕ້ການຕີລາຄາປະຈຸບັນຂອງ ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ຄຸ້ມຄອງດິນສືບທອດຕາມປະເພນີ ຜູ້ຢູ່ອາໄສສ່ວນບຸກຄົນ ຕອນດິນຂອງການເຮັດກະສິກຳເຄື່ອນທີ່ ກັບການອອກເອກະສານສິດໃຫ້ແກ່ສ່ວນລວມ, ເຊິ່ງ ເສີມຂະຫຍາຍສິດທິຂອງຊຸມຊົນທັງໝົດ²⁶. ທາງເລືອກຊົ່ວຄາວແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງສະໜອງຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສບໍ່ມີໃບຕາດິນ. ແຜນທີ່ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ກັບບໍລິຫານຈັດການການປູກຝັງແບບເຄື່ອນຍ້າຍໂຊນ (ເຖິງແມ່ນມັນຈະບໍ່ປະຕິບັດຕາມພວກເຮົາໃນທຸກກໍລະນີ) ສາມາດເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສອດຄ່ອງທາງດ້ານກົດໝາຍໂດຍ ພະນັກງານທ້ອງຖິ່ນ, ຜູ້ເຊິ່ງຢູ່ພາຍໃຕ້ຄວາມກົດດັນໃຫ້ຫຼຸດຜ່ອນມັນລົງ. ໃນຂະນະທີ່ ມີສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າໃນຂໍ້ຕົກລົງຊົ່ວຄາວກັບເມືອງ ຫັນຈາກຊັບພະຍາກອນ (MHP, GAPE) ອາດຈະເປັນປະໂຫຍດໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ໃຫ້ມີຄວາມປອດໄພຍິ່ງຂຶ້ນ ທາງເລືອກໜຶ່ງແມ່ນການປ້ອນຂໍ້ມູນເຂົ້າໃນຖານຂໍ້ມູນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແຫ່ງຊາດ, ເນື່ອງຈາກຜູ້ມີອຳນາດຕັດສິນລັດຖະບານໃຈບໍ່ສາມາດເອື້ອຍອີງໃສ່ພະນັກງານວິຊາການຂອງພວກເຂົາໃນການຊອກຫາ ແລະ ວິເຄາະແຜນທີ່.

²⁶ ໃນທາງທິດສະດີແລ້ວ, ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ທາງການສາມາດອະນຸຍາດໃຫ້ ຕົວແບບການບໍລິຫານຈັດການ ເຊິ່ງຈະສືບຕໍ່ນຳໃຊ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນເດີມ ແລະ ຂອງກຸ່ມ ດັ່ງທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ໃນ ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ. ມັນປາກົດວ່າຕ້ອງການບົດຄົ້ນຄວ້າເພີ່ມເຕີມເພື່ອຊອກຫາວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບ ແລະ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ແກ່ຊາວກະສິກອນ.

ເມື່ອ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ສະໜອງຄວາມຮູ້ທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ພຽງພໍ ເຊິ່ງເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ສິດທິຜູ້ຢູ່ອາໄສຂອງຊຸມຊົນໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍບາງສ່ວນ, ເຖິງແມ່ນວ່ານີ້ອາດຈະບໍ່ຊັດເຈນປານໃດກໍຕາມ. ຊັດເຈນວ່າ ມັນເກີດຂຶ້ນເປັນເລື່ອງປົກກະຕິ, ໃນຂະນະທີ່ລັດຖະທຳມະນູນລາວມີນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບສິດທິທີ່ດິນຢ່າງຈະແຈ້ງ, ມີພຽງແຕ່ຜູ້ເຊິ່ງສາມາດອ່ານອອກ, ເຂົ້າໃຈ ແລະ ສະໜັບສະໜູນບັນດາສິດເຫຼົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງຈະສາມາດໄດ້ຮັບສິດດັ່ງກ່າວ. ລັດຖະບານຄວນເປັນຜູ້ໃຫ້ສິດດັ່ງກ່າວຢ່າງທົ່ວເຖິງ.

ການດຳລົງຊີບ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ

ການດຳລົງຊີບ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແມ່ນໄດ້ຮັບເສີມຂະຫຍາຍໂດຍການຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງດິນກະສິກຳຢ່າງພຽງພໍໃນລະຫວ່າງຂະບວນການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ເຊິ່ງແຜນທີ່ ແລະ ການຢັ້ງຢືນຄວາມຈຳເປັນທາງດ້ານທີ່ດິນທີ່ແທ້ຈິງກ່ອນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ມີໂອກາດສູງກວ່າທີ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຊາວກະສິກອນພື້ນທີ່ສູງ ຍ້ອນວ່າອານາຄົດ ການທີ່ດິນເຮັດກະສິກຳເຄື່ອນທີ່ ໄດ້ຮັບການຂຶ້ນທະບຽນ ເຂົ້າໃນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ຮູບທີ 5). ທ່າວຽວຄວາມຕ້ອງການທີ່ດິນທີ່ບໍ່ຖືກລາຍງານເພື່ອປະຢັດລາຍຈ່າຍພາສີ ໝາຍຄວາມວ່າ ມີຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງວິທີການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໜ້ອຍ, ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະປະຊາວກະສິກອນຂາດເຂີນທີ່ດິນກະສິກຳ ຫຼື ການມີ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ບໍ່ມີຄວາມໝາຍຫຍັງໝົດ ຍ້ອນພວກເຂົາສືບຕໍ່ພຶດຕິກຳການປູກຝັງຄືດັ່ງສະໄໝກ່ອນ.

ການດຳລົງຊີບຍັງໄດ້ຮັບເສີມຂະຫຍາຍ ຜ່ານກົດຈະກຳເປົ້າໝາຍໃນການຕິດຕາມ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍບັນດາໂຄງການຕ່າງໆ, ແຕ່ຄວາມຍືນຍົງໃນການຕິດຕາມໃນໄລຍະສິ້ນສຸດຂອງໂຄງການຍັງຄົງເປັນປະເດັນ. ທີ່ດິນກະສິກຳລວມໝູ່, ເຊິ່ງ ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການດຳລົງຊີບສຳລັບຄົວເຮືອນຜູ້ທຸກຍາກທີ່ສຸດ, ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຢ່າງສະໜ້າສະເໝີພາຍໃຕ້ການສົ່ງຜົນສະທ້ອນແບບປະສົມປະສານຂອງການເຮັດກະສິກຳເພື່ອການຄ້າ (ນັບຕັ້ງແຕ່ ອຳນາດ, ກຳລັງແຮງງານ ແລະ ທຶນສາມາດຫັນກາຍເປັນການສິດທິດິນອອກຊື້ບຸກຄົນ) ແລະ ການເກງກຳໄລທີ່ດິນ. ໃນເສດຖະກິດຕະຫຼາດທີ່ມີການຂະຫຍາຍ ຕົວ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສັງຄົມຂອງການລົງທຶນສາມາດເສີມຂະຫຍາຍການດຳລົງຊີບ (ດ້ວຍ ຕະຫຼາດ, ການຈ້າງງານ) ແຕ່ ອີກເທື່ອໜຶ່ງ ການເກງກຳໄລທີ່ດິນຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ.

ການອະນຸລັກ

ໃນຂະນະທີ່ ຜູ້ວາງແຜນການທີ່ດິນນຳໃຊ້ ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວຈະພະຍາຍາມ ປົກປ້ອງປ່າໄມ້ໃນ, ນີ້ ອາດຈະພິສູດຄຸນນະພາບຂອງການຫັນປ່ຽນຖ້ຳອາຫານຂອງຊາວກະສິກອນມາຄວາມໝັ້ນຄົງ, ແລະ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ບໍ່ມີຄວາມໝາຍຫຍັງເລີຍ. ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈະຕ້ອງສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຄວາມຈຳເປັນການດຳລົງຊີບທີ່ແທ້ຈິງກ່ອນທີ່ຈະພິຈາລະນາການອະນຸລັກ. ການ ດຸ່ນດ່ຽງນີ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ, ແລະ ດັ່ງທີ່ໄດ້ເກັບບັນທຶກໄວ້ເປັນຢ່າງດີໃນເອກະສານ, ມີຄວາມຕຶງຄຽດເກີດຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງລະຫວ່າງການເຮັດກະສິກຳເພື່ອການຄ້າ ແລະ ການອະນຸລັກ, ເຊິ່ງອາດຈະນຳໄປສູ່ການຫຼຸດລົງຂອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ຕົວຢ່າງ ຂອງ GRET (ເຊິ່ງ ເພີ່ມມູນຄ່າໃຫ້ແກ່ຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້) ແລະ Stora Enso (ເຊິ່ງ ນຳໃຊ້ບັບເຟີປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ແຫຼ່ງນ້ຳເຊື່ອມໂຊມ) ແມ່ນມີຜົນທາງບວກ ຕົວຢ່າງ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນການປ້ອງກັນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

ການເຊື່ອມໂຍງ ລະຫວ່າງລັດຖະບານ ນະໂຍບາຍ ແລະ ຜົນສຳເລັດຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ສັງລວມແລ້ວ, ໃນຂະນະທີ່ອົງການພັດທະນາມີຄວາມສາມາດໃນການສ້າງການມີສ່ວນຮ່ວມ (ໃນເງື່ອນໄຂເຊິ່ງພວກເຂົາມີການຄວບຄຸມຢ່າງເຕັມສ່ວນ), ພວກເຂົາມີຜົນສຳເລັດພຽງເລັກໜ້ອຍໃນການສ້າງຄວາມໝັ້ນຄົງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການດຳລົງຊີບ. ນີ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງວິທີການ ເຊິ່ງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຖືເປັນເຄື່ອງມືສຳລັບ ການບໍລິຫານທີ່ດິນ ແລະ ບັນດາລະບຽບການ, ຫຼາຍກວ່າເປັນເຄື່ອງມືໃຫ້ແກ່ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງຊຸມຊົນ. ຈົນກວ່າ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຈະໃຫ້ສິດພວກເຮົາເພີ່ມເຕີມ ຕໍ່ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ມີຄວາມບໍ່ເປັນໄປໄດ້ທີ່ວ່າ ແຜນ

ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈະສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍຜູ້ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການດຳລົງຊີບຍ້ອນການຂາດເຂີນງົບປະມານ ແລະ ກອບເວລາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ຂ້ອນຂ້າງສັ້ນ ຂອງວຽກງານ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ. ປະກົດການນີ້ບໍ່ແມ່ນເລື່ອງໃໝ່ ແລະ ປະເດັນໄດ້ຮັບການຍົກຂຶ້ນໂດຍການທົບທວນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼາຍຄັ້ງໃນ ສປປ ລາວ.

ມີ ສອງນະໂຍບາຍພື້ນຖານທີ່ຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍລັດຖະບານລາວ ເຊິ່ງຈະສົ່ງຜົນກະທົບເຖິງອານາຄົດຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທຳອິດແມ່ນ ສິດທິຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ການຢູ່ອາໄສຈະຖືກເສີມຂະຫຍາຍໄປຮອດຂັ້ນໃດ ໃນຂອບເຂດທີ່ກວ້າງອອກ ແລະ ຫຼີກລ່ຽງເວລາ ແລະ ລາຍຈ່າຍໃນການປົກປັກຮັກສາຜູ້ຢູ່ອາໄສ ໜຶ່ງ ໃນໜຶ່ງຕອນຕໍ່ຄັ້ງ. ທິສອງແມ່ນ ມັນຈະສາມາດສືບຕໍ່ຖືກບັງຄັບໃຊ້ໃນສອງຄຳເຫັນ ວ່າຈະມີການເສີມຂະຫຍາຍຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງຜູ້ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການດຳລົງຊີບຂອງຊຸມຊົນໃນຊົນນະບົດ ຄືແນວໃດ. ການໂຈະປ່າປູກ ແລະ ສຳປະທານຊຸດຄົ້ນ, ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນການຕັດໄມ້ຜິດກົດໝາຍຄຳສັ່ງເລກທີ 15 ນຍ, ຈະຊຸກຍູ້ເຂົ້າເຈົ້າຈັດການ ແລະ ຫັນປ່ຽນທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ. ເວົ້າສັ້ນໆກໍຄື, ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ດີບໍ່ສາມາດສືບຕໍ່ໃນສະພາບນະໂຍບາຍທີ່ບໍ່ດີ.

ບັນດາຄຳແນະນຳທີ່ ເຊິ່ງກ່າວມານີ້, ເຊິ່ງມີເປົ້າໝາຍສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຜົນກະທົບທາງບວກ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ໃນເງື່ອນໄຂທີ່ວ່າ ນະໂຍບາຍສະພາບແວດລ້ອມແມ່ນຍັງຢູ່ໃນທາງບວກ. ແຕ່ຖ້າຫາກບໍ່ເປັນຄືແນວນັ້ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາອື່ນໆ ຈະມີຄວາມເພິ່ງພໍໃຈກັບເປົ້າໝາຍທີ່ໜ້ອຍກວ່າ ເຊິ່ງຈະລວມທັງການໃຫ້ບຸລິມະສິດແກ່ຊຸມຊົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຕໍ່ການເອົາປຽບໃນປະເດັນນີ້ ແລະ ສືບຕໍ່ວຽກງານການຮັບຮູ້ສິດທິດິນຢ່າງເປັນທາງການ ເພື່ອເປັນ ມາດຕະການໃນການລົງໂທດ ເພື່ອປ້ອງກັນຕໍ່ການເວນຄືນທີ່ດິນໂດຍບໍ່ຊອບຕາມກົດໝາຍ.

6. ພາກຄຳແນະນຳ

ໝວດນີ້ ຖືກແບ່ງຕາມການຄາດຄະເນຜົນໄດ້ຮັບສອງຢ່າງຂອງການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ (ໝວດ 1).

6.1 ຄຳແນະນຳທີ່ຕິດພັນກັບທົບທວນຄືນກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້

ຄຳແນະນຳທີ 1: ຮັບຮູ້ສິດທິທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍໃຫ້ເປັນວັດຖຸປະສົງຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ

ຈຸດປະສົງທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງນິຕິກຳແມ່ນເພື່ອໃຫ້ຄຳແນະນຳແກ່ປະຊາຊົນກ່ຽວກັບສິດທິຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ແລະ ພັນທະ. ວັດຖຸປະສົງຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນສະບັບປີ 2003 ບໍ່ໄດ້ກ່າວເຖິງບັນດາສິດ ແລະ ພັນທະ ແຕ່ສຸມໃສ່ການພັດທະນາພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດເທົ່ານັ້ນ, ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປົກປ້ອງອື່ນໃນລັກສະນະລວມໆ²⁷ ແລະ ເມື່ອເປັນເຊັ່ນນັ້ນສິດທິຂອງປະຊາຊົນໄດ້ຮັບການຄາດເຖິງໂດຍຜູ້ທີ່ຢູ່ແຖວໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ.

ຍ້ອນລັດຖະທຳມະນູນຂອງລາວສະບັບປັບປຸງໄດ້ເວົ້າຢ່າງຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບ, ບົດບາດຂອງລັດແມ່ນການປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມທຸກຮູບການຂອງສິດທິກ່ຽວກັບທີ່ຢູ່ອາໄສ (ມາດຕາ 16 ແລະ 17). ນີ້ ຄວນ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ໃນ ວັດຖຸປະສົງ (ມາດຕາ 1) ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນສະບັບປັບປຸງ, ເຊິ່ງຈະໃຫ້ຄຳແນະນຳແກ່ປະຊາຊົນໃນ ອ້າງ ສິດທິຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ, ແລະ ເຕືອນລັດຖະບານໃນທຸກລະດັບ ກ່ຽວກັບພັນທະຂອງພວກເຂົາໃນການໃຫ້ບັນດາສິດເຫຼົ່ານັ້ນ.

²⁷ ເນື້ອໃນພາສາອັງກິດຂອງມາດຕາ 1 ກົດໝາຍທີ່ດິນສະບັບປີ 2003 ແມ່ນ:

“ຈຸດປະສົງຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນແມ່ນເພື່ອກຳນົດລະບອບການບໍລິຫານ, ປ້ອງກັນ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ເພື່ອຮັບປະກັນປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມເປັນເອກະພາບກັນກັບຈຸດປະສົງຂອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແລະ ສອດຄ່ອງກັບລະບຽບກົດໝາຍ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ, ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ພ້ອມທັງຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊາຍແດນຂອງ ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ.

ມາດຕາ 16: ລັດປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມທຸກຮູບການຂອງສິດທິກ່ຽວກັບທີ່ຢູ່ອາໄສ: ລັດ, ລວມໝູ່, ເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ການລົງທຶນ ໃນ ສປປ ລາວ.

ມາດຕາ 17: ລັດປົກປ້ອງ ສິດທິກ່ຽວກັບທີ່ຢູ່ອາໄສ (ເຊັ່ນ ສິດ ຂອງການຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ສິດຊື້ຂາດ ແລະ ໄດ້ຮັບ ໝາກຜົນ) ແລະ ສິດໃນການສືບທອດຂອງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ບຸກຄົນ. ທີ່ດິນ ແມ່ນຊັບສົມບັດຂອງຊາດ, ແລະ ລັດ ຮັບປະກັນສິດທິໃນການ ນຳໃຊ້, ໂອນ ແລະ ສືບທອດໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ.

ຄຳແນະນຳທີ 2a: ເຊື່ອມໂຍງການຈັດໂຊນທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສລວມກັນ ຂະບວນການໜຶ່ງ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ເປັນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນຂໍ້ຕຸກພັນທາງດ້ານກົດໝາຍ

ໃນປະຈຸບັນ, ຄູ່ມື ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສອງຂັ້ນຕອນດິນ, ດ້ວຍການຈັດໂຊນທີ່ດິນກາຍເປັນ ເງື່ອນໄຂ ໃນການສ້າງຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສ (ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການ ອອກໃບຕາດິນ).²⁸ ເຖິງແມ່ນວ່າການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຈະສຳເລັດແລ້ວກໍຕາມ, ແຕ່ມັນກໍ່ສຳເລັດສອງສາມປີພາຍຫຼັງ, ເຊິ່ງ ເງື່ອນໄຂສະພາບແວດລ້ອມມັກຈະປ່ຽນໄປແລ້ວ ແລະ ທີ່ດິນມັກຈະຖືກວັດແທກຄືນໃໝ່ ນຳໄປສູ່ການຊໍ້າຊ້ອນ ແລະ ບໍ່ມີປະ ສິດທິຜົນ. ໃນປະຈຸບັນນີ້, ການຈັດໂຊນທີ່ດິນພຽງຢ່າງດຽວບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສ (ບໍ່ວ່າໃນຕົວ ຈິງຫຼືທາງທິດສະດີກໍຕາມ) ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີລາຍເຊັນຂອງເມືອງ, ແຕ່ດິນກໍ່ຍັງຖືກມອບໃຫ້ແກ່ນັກລົງທຶນ, ທີ່ນຳມາຢ່າງຜິດ ກົດໝາຍໂດຍ ຄົນພາຍນອກ, ຫຼື ຕິດພັນກັບ 'ທີ່ດິນອ້າງສິດ' (*ທີ່ດິນຈັບຈອງ*) ໂດຍປະຊາຊົນພາຍໃນຂົງເຂດນັ້ນເອງ.

ການຈັດເຂດທີ່ດິນ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໃຫ້ຜູ້ຢູ່ອາໄສມີຂໍ້ຕຸກພັນທາງດ້ານກົດໝາຍ, ສະນັ້ນຈຶ່ງສາມາດຫຼີກເວັ້ນການໃຊ້ ເວລາ ແລະ ລາຍຈ່າຍເພີ່ມເຕີມໃນການສ້າງເອກະສານຮັບຮູ້ຜູ້ຢູ່ອາໄສຢູ່ດິນ ເທື່ອລະຕອນ (ຍ້ອນມັນຖືກ ປະຈຸບັນເງື່ອນໄຂ ດັ່ງກ່າວຢູ່ ພາຍໃຕ້ ມາດຕາ 18 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນປີ 2003). ໂຊນເຮັດກະສິກຳ, ຕົວຢ່າງ, ອາດຈະມີທີ່ດິນບຸກຄົນ, ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ຫຼື ທີ່ດິນລວມໝູ່, ທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຂັ້ນພື້ນຖານທາງດ້ານກົດໝາຍ (ຄຳແນະນຳທີ 1). ຄຳແນະນຳທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ໃນຄູ່ມື ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ 2009.

ຄຳແນະນຳ ວ່າ ລັດຖະບານລາວ ດຳເນີນມາດຕະການ ເພື່ອຮັບຮູ້ເປັນທາງການ ແລະ ລະບຽບບ້ານໃນການການເຮັດ ກະສິກຳ ແລະ ນຳໃຊ້ໂຊນທີ່ດິນປ່າໄມ້, ແລະ ການເຮັດກະສິກຳ ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງການບໍລິຫານຈັດການທີ່ດິນປ່າໄມ້ຈາກ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ເພື່ອປົກປ້ອງປ່າໄມ້ ແລະ ສິດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງຊາວບ້ານຢູ່ຊົນນະບົດ. ຄຳ ແນະນຳວ່າ ແຂວງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຂັ້ນເມືອງຈະຕ້ອງຮັບຮູ້ເຂດແດນລະຫວ່າງບ້ານ, ສິດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນບ້ານ ແລະ ແຜນທີ່ໂຊນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເມື່ອ ພິຈາລະນາ ການຈັດສັນທີ່ດິນເພື່ອການພັດທະນາທາງດ້ານກະສິກຳ (ໜ້າ 12).

ຄຳແນະນຳທີ 2b: ຮັບຮູ້ວ່າທີ່ດິນທີ່ບໍ່ແມ່ນບຸກຄົນ ຫຼື ລັດເປັນເຈົ້າຂອງ, ໃນບ້ານ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນດິນລວມໝູ່, ແທນທີ່ ທີ່ດິນບໍ່ມີເຈົ້າຂອງ, ຈົນເຖິງ ການອອກໃບຕາດິນທາງການ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ສຳເລັດ.

ຄຳແນະນຳທີ 2b ຍັງ ສະທ້ອນ ຄຳທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ, ໃນນັ້ນມີເປົ້າໝາຍ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ບັນດາບ້ານ, ພາຍໃຕ້ ການຊີ້ນຳຂອງເມືອງ, ມີສິດທິຈັດການດິນບໍ່ອອກຊື່ ພາຍໃນຂອບເຂດບ້ານ (ຫຼື ອານາເຂດ) ໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ²⁹. ມັນບໍ່ສອດຄ່ອງກັບຄວາມເປັນຈິງທີ່ຈະຖືວ່າ ທີ່ດິນບໍ່ມີເຈົ້າຂອງ ຈົນກວ່າການອອກໃບຕາດິນທາງການ ສຳເລັດ ໃນຈຸດຂອງ ອານາຄົດອັນຍາວໄກ (ມາດຕາ 18 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ). ການແບ່ງຂັ້ນຄຸ້ມຄອງ ຈະເຮັດໃຫ້ບ້ານຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ເກັບ ອາກອນຕາມກຳລັງແຮງງານ ແລະ ກຳມະສິດລວມໝູ່ (ເຊິ່ງລົບລ້າງ ຄວາມຈຳເປັນ ສຳລັບທີ່ດິນທີ່ຈຳກັດພາຍໃຕ້ໝວດ 17 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ).

²⁸ ຕົວຢ່າງ, ມີພຽງ LMDP ທີ່ໄດ້ສຳເລັດການຂຶ້ນທະບຽນເມື່ອແຜນທີ່ ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ ຖືກສ້າງສຳເລັດເທົ່ານັ້ນ.

²⁹ ບໍ່ສາມາດຂາຍໃຫ້ບຸກຄົນທີສາມໄດ້, ຫຼືໃຫ້ເຊົ່າໂດຍນັກລົງທຶນທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ.

ວິທີການອີງໃສ່ສິດທິຂອງບ້ານຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສ, ແທນທີ່ວິທີການອີງໃສ່ການອອກໃບຕາດິນ, ສະໜອງການປົກປ້ອງເພີ່ມເຕີມຕໍ່ທີ່ດິນລວມໝູ່, ເຊິ່ງກໍາລັງມີການແບ່ງແຍກຈັບຈອງເອົາໂດຍ ກຸ່ມຄົນມີອຳນາດໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຄົນພາຍນອກ ເຊິ່ງຈະເອົາປຽບດິນທີ່ມີຖານະ 'ທີ່ດິນບໍ່ມີເຈົ້າຂອງ'. ການນໍາໃຊ້ນິຍາມລວມວ່າ 'ດິນລວມໝູ່' ໃຫ້ທີ່ດິນບ້ານເປັນທາງເບື້ອງຕົ້ນຕໍໃນແຜນທີ່, ແທນທີ່ ທີ່ດິນລວມໝູ່³⁰ ສາມາດແກ້ໄຂບາງຂໍ້ຈາກັດໃນອະດີດຂອງການເກັບກາຕົວເລກການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນລວມໝູ່, ເຊິ່ງ ລວມທັງ:

- ການເຮັດກະສິກໍາເຄື່ອນທີ່ ຊາວກະສິກອນຍ້ອມຮັບໂມເດວ ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ເທິງດິນສ່ວນຕົວທີ່ສືບທອດຕາມປະເພນີ ທີ່ດິນເຊິ່ງໃຫ້ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງເພີ່ມເຕີມສິດທິບ້ານເປັນດິນເປົ້າໝາຍ
- ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ເວລາໃນການ 'ວັດແທກ' ທີ່ດິນສ່ວນບຸກຄົນ
- ການສູນເສຍ ລາຍຮັບອາກອນ ຖ້າການອອກຊື້ສ່ວນລວມ ຖືກຍົກເວັ້ນອາກອນ
- ຄ່າຊົດເຊີຍ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານລັງເລທີ່ຈະເພີ່ມເນື້ອທີ່ດັ່ງກ່າວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃຫ້ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນກ່ຽວກັບທີ່ຕັ້ງຂອງ ໂຄງການການພັດທະນາອານາຄົດ (ລວມທັງລົດໄຟ ແລະ ທາງຫຼວງ).

ຄໍາແນະນຳທີ່ ຄວນ ຖືວ່າເປັນວິທີການລວມເລີ່ມແຕ່ການປົກປ້ອງທີ່ດິນບ້ານ ຈົນເຖິງ ການຂຶ້ນທະບຽນທາງການ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ (ເຊັ່ນ ປະຈຸບັນໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ ໂຄງການແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ) ສໍາເລັດແລ້ວ.

ຄໍາແນະນຳທີ 3: ລົບລ້າງເງື່ອນໄຂ ສໍາລັບ ການຈັດໂຊນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກ່ອນການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ສ່ວນລວມ/ລວມໝູ່ ສໍາເລັດ

ເນື່ອງຈາກວ່າ ບຸລິມະສິດການພັດທະນາຂອງພວກເຂົາ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ' ສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດເງື່ອນໄຂຂັ້ນຕົ້ນໄດ້ຢ່າງຄົບຖ້ວນເພື່ອໃຫ້ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ສອດຄ່ອງກັບຄູ່ມືປີ 2009. ໂຊນປ່າໄມ້ສ່ວນລວມໄດ້ຮັບການພັດທະນາໂດຍ GRET, MHP ແລະ GAPE ຕົວຢ່າງ, ໃນຂະນະທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຮູ້ໃນລະດັບເມືອງ, ແຕ່ບໍ່ໄດ້ປ້ອນຂໍ້ມູນເຂົ້າໃນ ຖານຂໍ້ມູນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແຫ່ງຊາດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ຫຼຸດຜ່ອນ ລະດັບຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສ.

ໃນກໍລະນີໃດໆກໍຕາມ, ມັນບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນທີ່ວ່າຊຸມຊົນບໍ່ມີສິດຄືກັນກັບຜູ້ອື່ນ ໃນການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກຊື້ທີ່ດິນລວມໝູ່ຕາມຄວາມຕ້ອງການ ຄືກັນກັບບຸກຄົນ. ກອບກົດໝາຍໃໝ່ຄວນຮັບຮູ້ວ່າ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຢ່າງເຕັມສ່ວນອາດຈະສາມາດຫຼີກເວັ້ນການເປັນເງື່ອນໄຂໃນການຂຶ້ນທະບຽນ /ການອອກໃບຕາດິນ ໃນສະຖານະການເຊິ່ງເຂດດິນທີ່ສະເໝີມານັ້ນບໍ່ຖືກອ້າງສິດໂດຍບ້ານຂ້າງຄຽງ,³¹ ຖືກຮັບຮູ້ໂດຍອົງການຈັດຕັ້ງບ້ານ, ແລະ ເມືອງສາມາດຢັ້ງຢືນວ່າດິນສືບທອດຕາມປະເພນີ ຜູ້ຢູ່ອາໄສຍັງຄົງຖືກຮັບຮູ້ຢ່າງແຂງແຮງໂດຍຄົນໃນບ້ານເອງ.

ຄໍາແນະນຳທີ 4: ລວມທັງ ໄລຍະທົບທວນຄືນພາກບັງຄັບເພື່ອການຕິດຕາມ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງປີ ກ່ອນສໍາເລັດໂຄງການ

³⁰ ຍ້ອນມີການສະໜັບສະໜູນໂດຍ NAFRI ໃນເມືອງວຽງຄໍາ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ (2012:34) ແລະຮັບຮອງໂດຍ LIWG (2012b).

³¹ ການກຳນົດເຂດແດນບ້ານໄລຍະທີ 3 ຂອງຄູ່ມື P ແຜນຈັດສັນທີ່ດິນ (2009).

ໃນໄລຍະທົດລອງ, ເຊິ່ງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສ້າງຂຶ້ນສາມາດຖືກທົບທວນໃນປີຕໍ່ມາ, ຖືກພົບວ່າມີປະສິດທິຜົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຕໍ່ຊຸມຊົນພື້ນທີ່ສູງທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ, ເຊິ່ງເງື່ອນໄຂທາງດ້ານທີ່ດິນກະສິກຳແມ່ນສອດຄ່ອງກັນ ພາຍໃຕ້ໄດ້ລາຍງານໂດຍຊາວບ້ານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈ່າຍອາກອນທີ່ດິນ.³²

ໄລຍະທົດລອງ ຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງປີ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງກາຍເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ເຊິ່ງທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສາມາດ ເຈລະຈາຄືນໃໝ່ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກ່ອນທີ່ມັນຈະກາຍເປັນເອກະສານຂໍ້ຜູກພັນທາງດ້ານກົດໝາຍ. ການຕິດຕາມໃນໄລຍະນີ້ ມີຄວາມຈຳເປັນທາງດ້ານການຕື່ມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ໄດ້ຮັບການຮັບຮູ້ໂດຍ ເຊິ່ງເປັນໜຶ່ງໃນຫຼັກການລວມຂອງການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນປະຈຸບັນພາຍໃຕ້ການພັດທະນາ.³³

ຄຳແນະນຳທີ 5: ສະເໜີນຳໃຊ້ການຈັດປະເພດທີ່ດິນແບບໃໝ່ໃນຖານຂໍ້ມູນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຮັບຮູ້ ດິນປ່າເຮື້ອ, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າທີ່ດິນຖືກເສຍອາກອນໃນລະດັບຕໍ່າ

ປະຈຸບັນປະເພດທີ່ດິນໃນຖານຂໍ້ມູນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຮັບຮູ້ທີ່ດິນເປັນທັງສອງປະເພດຄື: ທີ່ດິນການເຮັດກະສິກຳ ຫຼື ປ່າໄມ້, ເຊິ່ງ ມັນຈຳແນກຕໍ່ການເຮັດກະສິກຳເຄື່ອນທີ່ ທີ່ຊາວກະສິກອນເຊິ່ງອີງໃສ່ການພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວຂອງທັງຫຍ້າ ແລະ ປ່າໄມ້ໃນການດຳລົງຊີວິດ. ພວກເຂົາສາມາດຈ່າຍອາກອນທີ່ດິນເພີ່ມເຕີມ (ຕັ້ງແຕ່ ພວກເຂົາມີຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີຖານພາສີທີ່ດິນທີ່ກວ້າງຂຶ້ນກວ່າເກົ່າເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຈ່າຍພາສີດັ່ງກ່າວ) ຫຼື ອາກອນຕໍ່ການຜະລິດປ່າໄມ້ທີ່ບໍ່ເປັນໄມ້ທ່ອນ ເຊິ່ງປະກອບມີດິນເຮື້ອ. ເຊັ່ນກັນກັບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ດິນປ່າເຮື້ອ ສ້າງການບໍລິການໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນອີກ ເຊັ່ນ ຊີວະນານາພັນ ແລະ ກາກບອນເຊິ່ງຄວນໄດ້ຮັບລາງວັນ ຫຼາຍກວ່າການລົງໂທດ.

ການຈັດປະເພດໃໝ່ຂອງທີ່ດິນ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງຮັບຮູ້ເນື້ອທີ່ປ່າດິນເຮື້ອ, ເຊິ່ງຈຳເປັນຈະຕ້ອງຖືກກຳນົດພາຍໃນກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ສະບັບປັບປຸງ. ດິວເຢີ ແລະ ເດວິງສາ (2017:27) ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ວ່າອັດຕາອາກອນທີ່ຕ່ຳຂອງ (ແມ່ນດີກວ່າບໍ່ມີອາກອນເລີຍ) ເທິງເນື້ອທີ່ດິນປ່າເຮື້ອ ທີ່ດິນຈະ “ໃຫ້ສິດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ກົດໝາຍບົນທີ່ດິນຂອງຕົນເອງ, ຫຼາຍກວ່າ ການເປັນເລື່ອງຂອງສິລະທຳ ແລະ ວັດທະນະທຳ.”

ຄຳແນະນຳທີ 6: ເພີ່ມອາກອນທີ່ດິນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ ເພື່ອລົງໂທດຜູ້ເກງກຳໄລທີ່ດິນ ແລະ ຜູ້ລົງທຶນຫາຜົນປະໂຫຍດຈາກທີ່ດິນ

ພື້ນທີ່ຍັງເຫຼືອ ເຊິ່ງສາມາດຂຶ້ນທະບຽນເປັນດິນສ່ວນລວມພາຍໃນບ້ານ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຍັງສືບຕໍ່ຫຼຸດລົງຕາມສະພາບການພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ເມື່ອຊາວກະສິກອນ, ມັກຈະສົມຮູ້ຮ່ວມຄິດ ຫາຜົນປະໂຫຍດກັບພາຍນອກໂດຍການ, ‘ອ້າງສິດ’ ທີ່ດິນເພື່ອຈຸດປະສົງຂອງການເກງກຳໄລ. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ ການປະຕິເສດຊາວກະສິກອນຜູ້ທຸກຍາກຕໍ່ໂອກາດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວມັນພົວພັນເຖິງການປະຕິເສດການໃຈແຍກເອົາຜູ້ລົງທຶນທີ່ແທ້ຈິງ, ເຊັ່ນ Stora Enso, ສິດທິໃຫ້ເຊົ່າ ທີ່ດິນນີ້ຢູ່ບົນພື້ນຖານຜົນປະໂຫຍດຂອງຊຸມຊົນ.

ລະບົບອາກອນທີ່ດິນມີຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງສະກັດກັ້ນ ແລະ ນຳໄປສູ່ການຈຳກັດການກະຈາຍຕົວຂອງ *ທີ່ດິນຈັບຈອງ* ແລະ ປົກປ້ອງທີ່ດິນລວມໝູ່³⁴. ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຍຸດຕິທຳ, ປະຈຸບັນເປັນລະບົບອັດຕາດຽວ (ຕົວຢ່າງ 50,000

³² ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃຫ້ໄລຍະການຕິດຕາມແລະ ໄລຍະທົບທວນຄືນກ່ອນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈະສຳເລັດເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ.

³³ ຫົວຂໍ້ເຕັມແມ່ນ “ຫຼັກການລວມເປັນບົດແນະນຳກອບວຽກສຳລັບການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ຊຸມນະບົດ.”

³⁴ ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ວ່າ ການເຮັດໃຫ້ຂໍ້ແນະນຳດັ່ງກ່າວກາຍເປັນສິ່ງທ້າທາຍລະຫວ່າງການອ້າງສິດທີ່ດິນເພື່ອຄືນຮຸ່ນຫຼັງ ແລະ ການອ້າງສິດໃນທີ່ດິນເພື່ອຈຸດປະສົງເກງກຳໄລໂດຍສະເພາະ.

ກົບ/ເຮັກຕາ ຢູ່ໃນເມືອງຕາໂອຍ) ຈຳເປັນຈະຕ້ອງຖືກທົດແທນດ້ວຍ ລະບົບອາກອນແບບກ້າວໜ້າ, ເຊິ່ງ ຈຳນວນ ຂອງອາກອນທີ່ໄດ້ຈ່າຍແມ່ນຄິດໄລ່ຕາມມູນຄ່າຂອງທີ່ດິນ.

6.2 ບົດແນະນຳໃຫ້ແກ່ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເພື່ອສ້າງຍຸດທະສາດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃຫ້ເປັນປະໂຫຍດຂັ້ນແກ່ ຊຸມຊົນໃນຊຸມນະບົດ

1. ພິຈາລະນາຢ່າງຖີ່ຖ້ວນກ່ຽວກັບຄວາມຈຳເປັນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບເຕັມສ່ວນ

ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມັກຈະຖືກຮຽກຮ້ອງໂດຍໂຄງການທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃຕ້ກົດຈະກຳຂອງ ການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ໂດຍລັດຖະບານ, ແຕ່ ຍົກວເວັ້ນວ່າມັນປະກອບດ້ວຍກົດຈະກຳເສີມ, ແລະ ການຕິດຕາມຢ່າງເໝາະສົມ, ມັນອາດຈະບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດດ້ານວັດຖຸປະສົງຕິດພັນກັບຜູ້ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການດຳລົງຊີບດັ່ງທີ່ຕັ້ງໃຈໄວ້—ໂດຍສະເພາະແມ່ນພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂ ສະຖານະການປະຈຸບັນ ເຊິ່ງການຈັດໂຊນມີສາຍສຳພັນເລັກໜ້ອຍກັບຜູ້ຢູ່ອາໄສ (ຫວັງຢາງຍິ່ງວ່າຈະໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໃນຄຳແນະນຳທີ 2). ການຂາດປະສົບການກ່ຽວກັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການເອື້ອອຸືງຂອງພະນັກງານຂັ້ນເມືອງ ອາດຈະນຳໄປສູ່ການບໍ່ພຽງພໍຂອງທີ່ດິນທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດສັນສຳລັບການເຮັດກະສິກຳ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຢູ່ນ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ຄຸນນະພາບຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທາງການເງິນ – ເຊິ່ງອາດຈະເປັນວິທີການທີ່ຖືກກວ່າຍັງຄົງ ສະໜັບສະໜູນສິດຂອງຊຸມຊົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ເຊິ່ງເປັນເປົ້າໝາຍໂດຍ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ.

ຜົນກະທົບຂອງ GRET, ເຊິ່ງສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ໄດ້ຮັບການຂໍ້ຕົກລົງລົງທະບຽນທາງພຶດຕິໄນ ໃນຂອບເຂດນ້ອຍຕາມບ້ານຕ່າງໆ, ແມ່ນມີປະສິດທິຜົນທາງດ້ານລາຍຈ່າຍຫຼາຍກວ່າ ບັນດາວິທີການຂອງ ໂຄງການເຫຼົ່ານັ້ນເຊິ່ງ ທີ່ລົງທຶນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃສ່ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອໃຫ້ສຳເລັດຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແຕ່ພາຍຫຼັງທີ່ບໍ່ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ກົດຈະກຳຂອງກົດຈະກຳຕິດຕາມຜົນ ເຊິ່ງເປັນສິ່ງຈຳເປັນໃຫ້ແກ່ຜົນສຳເລັດຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

2. ປະຕິບັດຕາມຫຼັກການລວມໃນປະຈຸບັນ ເພື່ອສາມາດພັດທະນາເອົາມາດຖານຄຸນນະພາບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ຫຼາຍ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ's ໃນປະເທດລາວ ຂາດປະສົບການສະເພາະໃນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ເນື່ອງຈາກວ່າລະດັບຂອງຄວາມຊ່ຽວຊານທາງດ້ານເຕັກນິກມີຄວາມຈຳເປັນໃນການສ້າງແຜນທີ່ ແລະ ຍ້ອນວ່າ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນບາດກ້າວທີ່ສຳຄັນໃນການກ້າວໄປເຖິງວັດຖຸປະສົງທີ່ສູງກວ່າເກົ່າ. ປະຈຸບັນຫຼັກການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກຳລັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາໂດຍ ກຸ່ມເຮັດວຽກຂະແໜງຍ່ອຍທີ່ດິນ (LSSWG) ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາໄດ້ສ້າງຕັ້ງມາດຖານຂັ້ນຕ່ຳສຸດສຳລັບອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເພື່ອວາງເປົ້າໝາຍໄປສູ່, ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ's ເລືອກທີ່ຈະປະຕິບັດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນອາດຈະຈຳເປັນຈະຕ້ອງຢຶກລະດັບທັກສະຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ຫຼື ຈ້າງພາຍນອກເຮັດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ວຽກງານດັ່ງກ່າວມີຄວາມເປັນມືອາຊີບ ເພື່ອຮັບປະກັນຜົນທີ່ໄດ້ຮັບມີປະສິດທິພາບ.

ຍ້ອນຜົນປະໂຫຍດສະເພາະແມ່ນຄວາມພະຍາຍາມ ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຊຸກຍູ້ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍຜ່ານການນຳໃຊ້ພາສາທ້ອງຖິ່ນ. ລັດຖະບານຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຂອງລັດຖະບານສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຜູ້ຊາຍ ແລະ ຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າລາວລຸ່ມ, ເຊິ່ງຈຳເປັນຈະຕ້ອງແກ້ໄຂບັນຫາຖ້າ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕິດພັນກັບຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ.

3. ຂົນຂວາຍໃນການຂຶ້ນທະບຽນ (ແລະ ອອກຊື່) ຕອນດິນຂອງທີ່ດິນລວມໝູ່ທີ່ບໍ່ຄົບເງື່ອນໄຂຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ຊັບພະຍາກອນທີ່ດິນສ່ວນລວມ ແລະ ລວມໝູ່ ໄດ້ຄ່ອຍໆຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງເມື່ອເສດຖະກິດມີການພັດທະນາ ເຊິ່ງໄດ້ນຳເອົາການຫັນເປັນກຳມະສິດທີ່ດິນທີ່ດິນສ່ວນບຸກຄົນ (ການສູນເສຍ ‘ທີ່ດິນລວມໝູ່’). ເພື່ອຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສເພີ່ມເຕີມ, ຊຸມຊົນຄວນມີສິດທິໃນການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກຊື່ທີ່ດິນລວມໝູ່ໃນລັກສະນະດຽວກັນກັບ ທີ່ດິນກຳມະສິດສ່ວນບຸກຄົນ (ຄຳແນະນຳທີ 8).

ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເປັນເຈົ້າການແຈ້ງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນຊາບສິດທິຂອງດິນ-ການອອກໃບຕາດິນລວມໝູ່/ການອອກໃບຕາດິນລວມໝູ່, ລວມທັງ ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນການໄດ້ສິດດັ່ງກ່າວ ດັ່ງນັ້ນ ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ຍັງແມ່ນ “ການຂັບເຄື່ອນຂອງອຸປະສົງ” ບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ “ການຂັບເຄື່ອນຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນ”.

4. ຂົນຂວາຍຫາການອອກຊື່ສ່ວນລວມ ປົກປ້ອງທີ່ດິນທໍາການຜະລິດ ໄກ້ກັບບ້ານ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງນໍ້າ

ດິນທີ່ມີນໍ້າອຸດົມສົມບູນ, ໄກ້ບ້ານ ທີ່ກ່ອນໜ້ານີ້ ເປັນຊັບພະຍາກອນລວມໝູ່ເພື່ອການຜະລິດອາຫານ, ດິດຕໍ່ການເຮັດກະສິກໍາເພື່ອການຄ້າ. ກຸ່ມຄົນມີອໍານາດໃນທ້ອງຖິ່ນ, ຜ່ານການແຊກແຊງຄະນະບ້ານ, ມັກຈະຕັດສິນໃຈປ່ອຍດິນດັ່ງກ່າວໃຫ້ນັກລົງທຶນໂດຍບໍ່ມີການປຶກສາຫາລືຈາກຊຸມຊົນຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນແມ່ຍິງ, ມັນສົ່ງຜົນກະທົບເຖິງ, ຍ້ອນພວກເຂົາຮັບຜິດຊອບຫຼາຍກວ່າໃນການຫາອາຫານທີ່ມີຄຸນຄ່າໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ແລະ ເບິ່ງແຍງ ເບິ່ງແຍງ ເດັກນ້ອຍ.

ພາຍໃນເຂດເຮັດກະສິກໍາໜຶ່ງ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ຄວນສະແຫວງຫາຄວາມຍຸຕິທໍາທາງສັງຄົມສໍາລັບປະຊາຊົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ສຸດ, ໂດຍກໍານົດຂົງເຂດກະສິກໍາເໝາະສົມ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ສໍາລັບລວມໝູ່ ຫຼື ການອອກໃບຕາດິນລວມໝູ່ ເພື່ອເປັນການຄ້າປະກັນຄວາມປອດໄພໃຫ້ແກ່ຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກກວ່າ ແລະ ພັດທະນາສ້າງລະບຽບການສໍາລັບສະມາຊິກຂອງຕົນ. ໃນຮູບລຸ່ມນີ້ ແມ່ນ ຕົວຢ່າງໜຶ່ງຂອງການເຮັດສວນຜັກສ່ວນລວມ ເຊິ່ງ ເຂດພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວໄດ້ມີການແບ່ງອອກເປັນ ຕອນໆ ແລ້ວມອບໃຫ້ແຕ່ລະບຸກຄົນບໍລິຫານຕອນດິນທີ່ມອບໃຫ້ຕາມທີ່ໄດ້ຈັດສັນ ແລະ ພ້ອມກັນເຮັດຮົ່ວທີ່ມີຄຸນນະພາບອ້ອມສວນຮ່ວມກັນ ເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງການຖືກສັດທໍາລາຍ (ຮູບທີ8).

ຮູບທີ8: ສວນຜັກສ່ວນລວມ, ເຊິ່ງ ໃນຕອນດິນນີ້ແມ່ນໄດ້ຮັບການຈັດສັນ ຕາມຄວາມຈໍາເປັນຂອງແຕ່ລະຄົວເຮືອນ

5: ການໄຈ້ແຍກລໍາທານທີ່ສໍາຄັນເພື່ອການປ້ອງກັນ ແລະ ການສ້າງຄືນໃໝ່.

ຊັບພະຍາກອນທີ່ດິນ ແມ່ນນໍ້າ ແລະ ລໍາທານ ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຢ່າງພຽງພໍ, ຍ້ອນວ່າແຄມຝັ່ງແມ່ນໍ້າ ປົກກະຕິແລ້ວ ຕົກຢູ່ພາຍໃຕ້ກໍາມະສິດສ່ວນບຸກຄົນ, ແລະ ການເຮັດກະສິກໍາເພື່ອການຄ້າ ໄດ້ນໍາເອົາສານເຄມີອັນຕະລາຍ ມາທໍາລາຍສັດນໍ້າ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານໂພຊະນາການ. ການເກີດຂຶ້ນຂອງໄພທໍາມະຊາດເຊັ່ນ ນໍ້າຖ້ວມເພີ່ມຂຶ້ນກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ໃນຊ່ວງເວລາດໍາເນີນ ຂະບວນການຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນມັນມີຄວາມເໝາະສົມທີ່ຈະລະບຸ ຄວາມສໍາຄັນການເຂດກັນຊົນຢູ່ຕາມສາຍລໍາທານ ເຂົ້າໃນແຜນທີ່ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ທີ່ມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັນກັບ

ການປະຕິບັດກ່ຽວກັບແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງ Stora Enso. ເຂດກັນຊິນເຫຼົ່ານີ້ ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີການແບ່ງເຂດ ແລະ ບໍລິຫານຈັດການ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກຊື່ ເພື່ອຮັບປະກັນການປົກປ້ອງໄລຍະຍາວ.

6. ຄື້ນຄ້ວາພິຈາລະນາການຮ່ວມມື ກັບບໍລິສັດເອກະຊົນ

ວຽກງານທີ່ດຳເນີນໂດຍ ອົງການ VFI ແລະ ບໍລິສັດ Stora Enso ແມ່ນເພື່ອແຈ້ງໃຫ້ຊຸມຊົນຮັບຮູ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ກ່ຽວກັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ມີຜົນສຳເລັດ ໃນການມີສ່ວນຮ່ວມກັບຊຸມຊົນ, ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມເຂົ້າໃຈເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ກ່ຽວກັບບົດບາດທີ່ບໍລິສັດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມສາມາດດຳເນີນໄປດ້ວຍກັນໃນການພັດທະນາຊຸມນະບົດ.

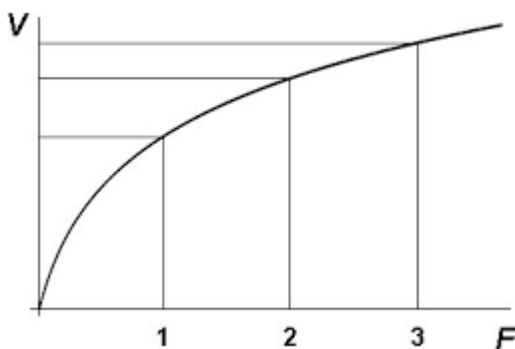
ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກການຮ່ວມພັດທະນານີ້ ສາມາດນຳໄປຂະຫຍາຍຕໍ່ໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການອື່ນເຊິ່ງກຳລັງ ລົງທຶນໃສ່ພາກຊຸມນະບົດຢູ່ ສປປ ລາວ. ສິ່ງນີ້ອາດຈະເບິ່ງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ ສຳລັບບາງ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມທີ່ ເຫັນ ວ່າການເຮັດທຸລະກິດເປັນການຫາກຳໄລຫຼາຍກວ່າ ຄວາມຈຳເປັນຂອງຊາວກະສິກອນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ມັນຍັງຄົງຈິງທີ່ວ່າ ບໍ່ມີບໍລິສັດໃດທີ່ຈະປາຖະໜາໄປຕໍ່ສູ້ກັບຊາວບ້ານ –ແນ່ນອນວ່າ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວແມ່ນ ເອື້ອຍອີງໃສ່ເຂົາເຈົ້າໃນການສະໜອງ ວັດຖຸດິບທີ່ບໍລິສັດຕ້ອງການ.

7. ຍອມຮັບຫຼັກການຂອງການສູນເສຍລາຍຮັບເວົ້າເຖິງການມີສ່ວນຮ່ວມ

ເມື່ອຕະຫຼາດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ, ຊາວກະສິກອນມັກຈະຊຶ້ງຊາຜົນປະໂຫຍດຂອງການເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ປະກອບ ສ່ວນໃນກອງປະຊຸມ, ຫຼື ໃນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ກິດຈະກຳອື່ນໆຂອງບ້ານ. ພວກເຂົາເອົາຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຂອງຕົນ ເຂົ້າໃນການເລືອກຕົວແທນ. ມັນຈະບໍ່ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຄາດຫວັງເອົາການມີສ່ວນຮ່ວມໂດຍ ສະມາຊິກທັງໝົດຊຸມຊົນໃນໄລ ຍະຍາວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ເມື່ອມີໄພຂົ່ມຂູ່ສະເພາະໜ້າຕໍ່ທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ – ມີການສະຫຼຸບໃດໜຶ່ງວ່າມີຂົນ ຂວາຍ ຫາການລົງທຶນ ເຖິງແມ່ນຄວາມພະຍາຍາມຫຼາຍຂຶ້ນ ການມີສ່ວນຮ່ວມ (ເຊິ່ງບາງເອກະສານ ສະແດງໃຫ້ເຫັນ) ແດງໃຫ້ເຫັນ ຄວາມສ່ຽງໃນການຈັດສັນຊັບພະຍາກອນຜິດພາດວ່າ ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ຢູ່ໃສ (ເຊັ່ນ ການຂະຫຍາຍການຄວບຄຸມໂດຍລວມ ຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ). ນີ້ແມ່ນຫຼັກການການຫຼຸດລົງຂອງລາຍຮັບ (ຮູບທີ 9).

ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມ

ການລົງທຶນ

ຮູບທີ9: ຫຼັກການຫຼຸດລົງຂອງລາຍຮັບ

ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາ ຄວນໃຊ້ໃນການວັດແທກ ການມີສ່ວນຮ່ວມ. ມັນເປັນສິ່ງງ່າຍດາຍທີ່ຈະວັດແທກຈຳນວນຜູ້ເຂົ້າ ຮ່ວມແຕ່ກໍຍັງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກຄຸນນະພາບຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ. ພັນທະໄລຍະຍາວແມ່ນມີຄວາມຈຳ

ເປັນທີ່ຈະຕ້ອງຖືກວັດແທກການປ່ຽນແປງຜູ້ຢູ່ອາໄສ ຫຼື ການດຳລົງຊີບ ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກການມີສ່ວນຮ່ວມ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ. ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງກາຍເປັນປະເດັນຂໍ້ຖືກຖຽງ ທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນຂໍ້ທີ 1 – ຖ້າບໍ່ມີມີຊັບພະຍາກອນເພື່ອສະໜອງໃຫ້ໃນການສະໜັບສະໜູນໄລຍະຍາວ ແລະ ການຕິດຕາມ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງພິຈາລະນາ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເຕັມສ່ວນ.

8. ສິ່ງຈຳເປັນແມ່ນຕ້ອງວິເຄາະຈຸດປະສົງຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈາກທັດສະນະຂອງສິດທິມະນຸດ

ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການພິຈາລະນາບັນຫາທາງດ້ານຈັນຍາບັນເຊິ່ງອາດຈະນຳໄປສູ່ຄວາມຂັດແຍ່ງກັບວັດຖຸປະສົງທາງດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງລັດ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ. ຕົວຢ່າງ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ສະໜັບສະໜູນແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນ ບັງຄັບການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານບໍ່ ຕົວຢ່າງ, ມັນຈະແຈ້ງວ່າບໍ່ມີທີ່ດິນພຽງພໍສຳລັບຊຸມຊົນ? ຄຳແນະນຳແກ່ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ຕໍ່ກັບການປະເຊີນໃນການເຮັດວຽກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງບ້ານທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍກັບການຍົກຍ້າຍ ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນເອກະສານຂອງ ທ່ານ Baird ແລະ Shoemaker (2005), ເຊິ່ງ ຂຽນໄວ້ວ່າ:

ການປັບປຸງການຕອບໂຕ້ຂອງອົງການຊ່ວຍເຫຼືອບັນເທົາທຸກຕໍ່ບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີບົດສຶກສາທີ່ລະອຽດຂຶ້ນຕື່ມ ແລະ ການວິເຄາະ ທີ່ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາຊົນເຜົ່າ ແລະ ປະເດັນທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຂອງພະນັກງານ ແລະ ຄວາມເຕັມໃຈຂອງອົງການຈັດຕັ້ງໃນການເຮັດໃຫ້ຕົນເອງເປັນທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືແກ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ.

ມັນເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ທີ່ຈະວິເຄາະການເຮັດວຽກງານການພັດທະນາຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບກິດຈະກຳຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສໃນກຳປູເຈຍ, ເຊິ່ງ Biddulph (2010) ໄດ້ກຳນົດວ່າ ການເຂົ້າໄປມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຂອງພວກເຂົານັ້ນມັນຫ່ງໄກຫຼາຍ ກັບບັນຫາທີ່ພວກເຂົາຕັ້ງໃຈວ່າຈະແກ້ໄຂ. ຂໍສະຫຼຸບນີ້ປະໃຫ້ຜູ້ອ່ານມີຄວາມຄິດຕິດໃນໃຈວ່າ:

ມັນສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ ພາກການພັດທະນາອຸດສາຫະກຳນັ້ນ ແມ່ນອາດຈະມີຄວາມພະຍາມໜ້ອຍໜຶ່ງໃນການເພີ່ມການກຳນົດສິດຕ່າງໆ ໄປຫາປະເທດທີ່ ລັດຖະບານ ບໍ່ມີຄວາມພ້ອມຮັບມືທີ່ຈະບັງຄັບໃຊ້ບັນດາສິດທິດັ່ງກ່າວ(ໜ້າທີ iii).

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ຂອບເຂດໜ້າວຽກຂອງການດຳເນີນບົດສຶກສາ (ທັນວາ 2016)

ພັນທະກິດ: ການທົບທວນ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການລິເລີ່ມການປັບປຸງ.

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ບໍລິບົດຂອງ ການສຶກສາ

ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ (LIWG) ທີ່ເປັນເຄືອຂ່າຍຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມຕິດພັນກ່ຽວກັບປະເດັນທີ່ດິນໃນປະເທດລາວ. ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ ແມ່ນສະໜັບສະໜູນການ ເຮັດໃຫ້ມີການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈທີ່ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ (LIWG) ດຳເນີນງານພາຍໃຕ້ ເຄືອຂ່າຍອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ (ເຄືອຂ່າຍຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ NGOs ສາກົນໃນປະເທດລາວ) ແລະ ເກືອບ 40 ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເຊິ່ງລວມມີ ບັນດາ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລ ແມ່ນເປັນຕົວແທນຂອງບັນດາສະມາຊິກຕົ້ນຕໍ.

ການບໍລິຫານພື້ນທີ່ທີ່ມີຄວາມສະຫຼັບສັບຊ້ອນໃນ ປະເທດລາວມັກຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການແກ້ໄຂບັນຫາຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງ ວັດຖຸປະສົງ ແລະ ການໄດ້-ເສຍລະຫວ່າງການຮັກສາຊີວະນານາພັນ, ໜ້າທີ່ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ປັບປຸງການດຳລົງຊີບ. ບັນດາບ້ານຢູ່ຊົນນະບົດໃນປະເທດລາວເອື້ອຍອີງໃສ່ການເຮັດກະສິກຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດເພື່ອການຢູ່ລອດ ແລະ ລັດຖະບານ ຂອງປະເທດລາວ ໄດ້ນຳໃຊ້ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ) ເປັນນະໂຍບາຍຕົ້ນຕໍ ແລະ ເປັນເຄື່ອງມືໃນການວາງແຜນການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ປ້ອງກັນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫຼາຍລະດັບ ໂດຍຫຼາຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຫຼາຍ ວັດຖຸປະສົງໃນປະເທດລາວ ໃນລະຫວ່າງສອງທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ. ມັນສາມາດເປັນເຄື່ອງມືທີ່ມີພະລັງໃນການຊ່ວຍຊາວບ້ານໃຫ້ສາມາດບໍລິຫານຈັດການ ແລະ ວາງແຜນການໃສ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ ແລະ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຊາວບ້ານ’ ອຳນາດການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບປ່າໄມ້ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາ. ມັນສາມາດ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ ເມື່ອຊຸມຊົນໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງດີ ຜ່ານຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ເມື່ອຊຸມຊົນໄດ້ຮັບແຈ້ງກ່ຽວກັບສິດທິຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ. ນີ້ມີເປົ້າໝາຍຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ມັນຈະນຳໄປສູ່ການຫຼຸດລົງຂອງຄວາມຂັດແຍ່ງ. ຫຼາຍປີຜ່ານມາວິທີການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນລະດັບຕ່າງໆໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ແລະ ທົດສອບໃນປະເທດ. ວິທີການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແຕກຕ່າງສຳລັບພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ລັດຖະບານ, ພາກເອກະຊົນ ຫຼືແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ, ວ່າ “ການມີສ່ວນຮ່ວມ” ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ- (ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ) ຈະກາຍເປັນສັນຍານຈາກການສະໜັບສະໜູນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນໃນລາວໃນໄລຍະມຸ້ງມານີ້, ແຕ່ມັນກໍ່ຍັງຂຶ້ນຢູ່ກັບພຶດຕິກຳຕົວຈິງທີ່ອົງການໜຶ່ງມີຄວາມແຕກຕ່າງຈາກອົງການອື່ນ, ມີພຽງແຕ່ມາດຖານວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ຂາດຫາຍໄປ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການປະເມີນຢ່າງຖີ່ຖ້ວນຂອງຜົນໄດ້ ແລະ ຜົນເສຍຂອງວິທີ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ພາຍໃນເງື່ອນໄຂສະພາບແວດລ້ອມທ້ອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນຍັງບໍ່ທັນມີມາດຖານອັນດຽວກັນ.

ໃນໄລຍະມຸ້ງນີ້, ສະມາຊິກຂອງ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ ສະແດງຄຳເຫັນວ່າມັນຈຳເປັນຈະຕ້ອງດຳເນີນການສຶກສາເພື່ອທົບທວນຄືນສະພາບການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນໂຄງການປະຈຸບັນ ແລະ ອະດີດ ແລະ ກິດຈະກຳພາຍໃນປະເທດ. ມີປະຈຸບັນບາງຂໍ້ລິເລີ່ມ ລວມທັງ ການທົບທວນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຍັງສືບຕໍ່. ໂຄງການ TABI ຍັງຢູ່ພາຍໃຕ້ການທົບທວນຄືນ. ກຸ່ມໃຈກາງປະສານງານ ຂອງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ ກຸ່ມເຮັດວຽກຂະແໜງຍ່ອຍທີ່ດິນ (ເຊິ່ງປະກອບມີອົງການເພື່ອນມິດເຊັ່ນ CIRAD, GIZ, TABI, SUFORD) ກຳລັງສ້າງມາດຖານທາງດ້ານການພັດທະນາເພື່ອ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແນໃສ່ສະໜອງການແນະນຳທາງດ້ານເຕັກນິກບົນພື້ນຖານບັນດາເຕັກນິກວິທີການທີ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ. ການລິເລີ່ມບາງສ່ວນໂດຍ CIRAD ແລະ ສະຖາບັນບໍລິຫານນ້ຳສາກົນ ແນໃສ່ເພີ່ມການປຶກສາຫາລື ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງ

ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຊິ່ງຈະເລີ່ມຂຶ້ນໃນປີໜ້າເຊັ່ນກັນ. ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການພົວພັນກັນ ກັບ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນເປັນຂໍ້ແນະນຳໃຫ້ປະຕິບັດຢ່າງສູງ.

1. ວັດຖຸປະສົງຕົ້ນຕໍ ແລະ ຄຳຖາມສຳຄັນ

ເປົ້າໝາຍ: ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ສິດທິຂອງຊຸມຊົນໃນຊົນນະບົດ ສປປ ລາວ ຄືແນວໃດແດ່ ແລະ ສາມາດເຮັດຫຍັງໄດ້ແດ່ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຜົນກະທົບທາງດ້ານບວກ?

ໜຶ່ງ, ການສຶກສາ ຈະກຳນົດຄຳແນະນຳຕົ້ນຕໍທີ່ກ່ຽວພັນກັບການເຮັດວຽກສະໜັບສະໜູນວຽກງານທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ໃນປະເທດລາວ. ຂະບວນການນີ້ ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອເບິ່ງເຂົ້າໃນປະສິດທິຜົນຂອງການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈາກມຸມມອງຂອງສິດທິມະນຸດໂດຍສະເພາະແມ່ນສິດທິເພື່ອການຄອບຄອງໃນທີ່ດິນ (ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ) ແລະ ສິດ ເພື່ອການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນໃນຊົນນະບົດ ເຊິ່ງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ການສຶກສາຈະຍັງສືບຕໍ່ເບິ່ງຄືນການພົວພັນລະຫວ່າງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ກັບຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ຕໍ່ການດຳລົງຊີບເພື່ອຊຸມຊົນໃນຊົນນະບົດ.

ສອງ ການສຶກສາຈະວາງໂຄງຮ່າງບົດແນະນຳ ດັ່ງນັ້ນການເຮັດວຽກກ່ຽວກັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນອີງໃສ່ການສຶກສາຄວາມສຳພັນກັນລະຫວ່າງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ຕໍ່ການດຳລົງຊີບ ເພື່ອຊຸມຊົນໃນຊົນນະບົດ, ເພື່ອສ້າງຍຸດທະສາດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃຫ້ມີຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຂຶ້ນແກ່ຊຸມຊົນໃນຊົນນະບົດ.

ຕິດພັນກັບບັນຫານີ້, ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ການສຶກສາ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການດຳເນີນພາຍໃຕ້ ວັດຖຸປະສົງໃດໜຶ່ງ ເພື່ອເບິ່ງຄືນວ່າ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີປະໂຫຍດຕໍ່ຊຸມຊົນ ພາຍໃຕ້ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນເຂົ້າໃນຂະບວນການ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີບ ແລະ ໃນແງ່ຂອງການອະນຸລັກ.

○ ການມີສ່ວນຮ່ວມ:

- ທັດສະນະ/ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບ ວິທີການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ ມີຫຍັງແດ່?
- ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຮັບຄວາມເຂົ້າໃຈຈາກພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ຊຸມຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທ້ອງຖິ່ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ) ຄືແນວໃດ?
- ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນກ່ອນ ແລະ ຫຼັງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ໃນເລື່ອງຂອງ ການວາງແຜນການດຳລົງຊີບ, ການບໍລິຫານຈັດການທີ່ດິນການຜະລິດ, ການບໍລິຫານທີ່ດິນປ່າໄມ້, ການປົກປ້ອງແມ່ນ້ຳມີຫຍັງແດ່...) ມີຄືແນວໃດ?
- ທັດສະນະຂອງເຂົາເຈົ້າຕໍ່ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງຂະບວນການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີຫຍັງແດ່?

○ ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ:

- ຊຸມຊົນເຫັນວ່າຜູ້ຢູ່ອາໄສ ມີຄວາມປອດໄພຍິ່ງຂຶ້ນບໍ່ ເມື່ອແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຖືກນຳໃຊ້ບ້ານຂອງເຂົາເຈົ້າ? ນີ້ລວມທັງ ຜູ້ຢູ່ອາໄສດິນສ່ວນລວມທັງໝົດພາຍໃນບ້ານ.
- ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເພີ່ມການຮັບຮູ້ທີ່ດິນລວມໝູ່ & ດິນສືບທອດໂດຍປະຕິບັດຕາມປະເພນີ ຄືແນວໃດ?
- ແຜນການບໍລິຫານຈັດການທີ່ດິນໄດ້ເຊື່ອມ ເຂົ້າໃນແຜນການບໍລິຫານຈັດການທີ່ດິນຂອງເມືອງຄືແນວໃດ?
- ການສຳປະທານນັບຖືແຜນການບໍລິຫານຈັດການ ທີ່ດິນ & ປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນຜ່ານ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນບໍ່?
- ຈົ່ງໃຫ້ຕົວຢ່າງ ຂອງການປັບປຸງ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສ ຫຼື ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງຂອງຜູ້ຢູ່ອາໄສເລີ່ມ ແຕ່ມີ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ບໍ່?

- ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີບ
 - ການດຳລົງຊີບ ມີຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນບໍ່ ພາຍຫຼັງມີ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ?
 - ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີຜົນແນວໃດຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ?
 - ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີຜົນຕໍ່ຜົນຜະລິດຂອງການຜະລິດກະສິກຳພື້ນທີ່ສູງ ຫຼື ບໍ່ (ການບໍລິຫານຈັດການທີ່ດິນ ດີກວ່າເກົ່າ, ຜົນຜະລິດສູງຂຶ້ນ, ຜົນກະທົບທາງບວກຕໍ່ການຈັດການສັດຕູພືດ) ?
 - ສາມາດພວກເຮົາສາມາດເຮັດເຊື່ອມໂຍງ ລະຫວ່າງ ທັດສະນະກ່ຽວກັບຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ບໍ່?
- ການອະນຸລັກ
 - ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໄດ້ຮັບການ (ປ່າໄມ້, ແມ່ນ້ຳ, ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ) ປົກປ້ອງຜ່ານ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຄືແນວໃດ?

2. ຜົນທີ່ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບຈາກການສຶກສາ

ຜົນທີ່ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບຈາກການສຶກສາ ມີຄື:

- ປະສິດທິຜົນຂອງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນການບັນລຸຜົນ ເປົ້າໝາຍທີ່ຕັ້ງເຈດຈຳນົງໄວ້ແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການກວດສອບ ແລະ ປຶກສາຫາລື;
- ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ໄດ້ຮັບການປະກອບເຄື່ອງມືທີ່ດີ ເພື່ອປັບປຸງການສ້າງແຜນທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ໃຊ້ໃນການວາງແຜນການ;
- ກະຊວງຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການທົບທວນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທະມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້) ເຂົ້າໃຈ ແລະ ຍອມຮັບຄຳແນະນຳທີ່ ໃນລະຫວ່າງຂະບວນການທົບທວນກົດໝາຍ;
- “ຍຸດທະສາດ ຫຼັງ-ການສຶກສາ” ເຊັ່ນ ມີຫຼາຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຊ່ອງທາງໃນການນຳເອົາລັດຖະບານ/ມະຫາວິທະຍາໄລ/ພາກສ່ວນເອກະຊົນ ຫຼື ໄດ້ຮັບການອອກແບບແນໃສ່ສ້າງຊຸມຊົນຜູ້ ປະຕິບັດຕົວຈິງເທິງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກວດກາເບິ່ງວ່າບັນດາຄຳແນະນຳທີ່ ແລະ ຂໍ້ມູນຕົ້ນຕໍທີ່ຄົ້ນພົບສາມາດ ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມ ຄືແນວໃດແດ່.

3. ຂອບເຂດຂອງການສຶກສາ ແລະ ວິທີການ

ໄລຍະເວລາ: ໜ້າທີ່ຂອງມັນແມ່ນຄາດຄະເນບັນດາ ວາງແຜນການໜ້າວຽກ 28 ວັນເຊິ່ງເປັນການເຮັດວຽກເຕັມວັນສາລັບ ໄຕມາດທຳອິກ 2017. ຮ່າງທຳອິກຂອງລາຍງານຈະຕ້ອງຖືກນຳສົ່ງ 3 ວັນ ຫຼັງຈາກກອງປະຊຸມສຳມະນາເພື່ອແນໃສ່ນຳສະເໜີຜົນຂອງການວິເຄາະ ແລະ ປະເມີນພາກສະໜາມຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ເວັ້ນສຸດທ້າຍຂອງລາຍງານແມ່ນຈະຕ້ອງຖືກສົ່ງ 2 ວັນພາຍຫຼັງໄດ້ຮັບຄຳເຫັນຈາກຄະນະອະນຸກຳມະການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

ທີ່ຕັ້ງ: ກອງປະຊຸມກະກຽມຄວາມພ້ອມກັບຄະນະອະນຸກຳມະການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ລົງຢ້ຽມຢາມພາກສະໜາມຢູ່ທີ່ຕັ້ງເຊິ່ງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ ພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳລວມ:

ຄະນະກຳມະການອະນຸກຳມະການ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ - ປະກອບມີສະມາຊິກ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ ພ້ອມດ້ວຍບົດບາດການກຳນົດບົດບາດຢ່າງຈະແຈ້ງ ຈະສ້າງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າຂອງການສຶກສາ, ໃຫ້ຄຳແນະນຳໃນການດ້ານປຶກສາ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອແກ້.

ວິທີການວິເຄາະຂໍ້ມູນ:

1. ການວິເຄາະພາກສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມ: ທົບທວນເອກະສານ (ຕົວຢ່າງ ການປະເມີນກໍາລັງໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລ້ວ ແລະ ການສົມທົບການວິເຄາະ ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍຂອງວິທີການສຶກສາ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໄລຍະສັ້ນໃນແງ່ຂອງຄວາມ ມີປະສິດທິຜົນໃນການນໍາໄປສູ່ການເສີມຂະຫຍາຍ ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານ ສະບັງອາຫານ, ລະດັບລາຍຮັບ ແລະ ການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ. ນີ້ຈະໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການ ທົບທວນ ແລະ ອັບເດດການແຕ້ມແຜນທີ່ຂອງຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ
2. ການວິເຄາະເອກະສານທາງດ້ານນິຕິກໍາ (ຕົວຢ່າງ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້)
3. ການສໍາພາດບຸກຄົນ ແລະ ການສໍາພາດກຸ່ມສຶກສາຈະສາມາດໃຫ້ບົດຮຽນ, ລວມທັງ ກັບຜູ້ຄົນຄວ້າ ແລະ ພະນັກງານຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ຜູ້ທີ່ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສ້າງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເຊັ່ນກັນກັບ ກັບພະນັກງານຂອງ ລັດຖະບານ
4. ສໍາຫຼວດບັນດາ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ ເພື່ອທໍາຄວາມຮູ້ຈັດຜູ້ທີ່ກໍາລັງສ້າງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ດ້ວຍ ວັດຖຸປະສົງໃດໜຶ່ງ.
5. ລົງຢ້ຽມຢາມພາກສະໜາມບັນດາບ້ານ ທີ່ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແທ້ແມ່ນ (ຈະຖືກກໍານົດ ພາຍຫຼັງ ການຂຶ້ນແຜນທີ່ຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ).
6. ໃຈ້ແຍກບັນດາບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ແລະ ຄໍາແນະນໍາໃຫ້ແກ່ຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.
7. ກໍານົດຊ່ອງທາງພາຍໃນ ລັດຖະບານ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ເຮົາສາມາດເຂົ້າໄປມີບົດບາດນໍາໄດ້
8. ກໍານົດຄໍາແນະນໍາຕົ້ນຕໍ ສໍາລັບທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ (ອີງໃສ່ຜົນການທົບທວນເອກະສານ ແລະ ການສໍາ ພາດ).
9. ວາງແຜນການ ແລະ ດໍາເນີນກອງປະຊຸມສໍາມະນາກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນເພື່ອໃຫ້ຄໍາ ເຫັນ ແລະ ຕົກລົງເປັນເອກະພາບກ່ຽວກັບຄໍາແນະນໍາດັ່ງກ່າວ.
10. ການຂຽນລາຍງານ

4. ທີມທີ່ປຶກສາ

ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ປຶກສາໜຶ່ງທີມຄວນໄດ້ຮັບການມອບໝາຍໃຫ້ດໍາເນີນໜ້າທີ່ ເຊິ່ງ ບຸລິມະສິດແມ່ນມອບໃຫ້ຜູ້ປະເມີນ ທີ່ມີປະສົບການໃນການວາງແຜນທີ່ດິນ. ການວິເຄາະທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ທັກສະໃນການວາງແຜນຍຸດທະສາດການພັດທະນາ ຍັງເປັນສິ່ງຈໍາເປັນ. ທີ່ປຶກສາຈະຕ້ອງມີຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງ ສປປ ລາວ.

5. ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕົ້ນຕໍທີ່ຕ້ອງຕິດຕໍ່

- CIRAD: ທ່ານ Jean-Christophe Castella ແລະ ທ່ານ Guillaume Lestrellin
- GIZ: ທ່ານ Julian Derbridge
- FCPFRED+ ໂຄງການ Readiness : ທ່ານ Trithep L. Panich
- ໂຄງການ TABI : Mike Dwyer, Brice Xavier Pletsers, Chris Flint
- MAF DALAM (ທ່ານ ນາງວະນິດາ ໃຫ້ກວດຄືນ ກັບ ທ່ານ ຫົງທອງ)
- ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທະມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ: ກົມຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ (ຮີຊາດ ຮັກແມນ ຈະໃຫ້ລາຍ ລະອຽດຜູ້ຕິດຕໍ່)
- ບໍລິສັດ Stora Enso: ວະນິດາຈະໃຫ້ລາຍລະອຽດຜູ້ຕິດຕໍ່
- ສະມາຊິກ LIWG: ອົງການ Mekong Watch, VFI, World Renew, CIDSE, GAPE, JVC, CCL, CARE, HELVETAS
- ທ່ານ ຮີຊາດ ຮັກແມນ
- SUFORD: ທ່ານ Edwin Payun

- ອີໂກ ລາວ: ຣີຊາດ ຮັກແມນ
- ຄະນະວິທະຍາສາດປ່າໄມ້: ທ່ານ ປອ ທຸມທອນ

6. ການລາຍງານການສຶກສາ ແລະ ການຜະລິດອື່ນໆ

ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ເນື້ອໃນຂອງການປະເມີນຂັ້ນສຸດທ້າຍຢູ່ກັບຜູ້ປະເມີນ. ການລາຍງານຜົນການປະເມີນ ຈະເວົ້າໃນແງ່ຂອງຄຸນລັກສະນະຂອງການຕິດຕາມ:

- ໃຫ້ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບວິທີການນຳເອົາຜູ້ສະໜັບສະໜູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ເອກະສານທາງດ້ານນິຕິກຳ ຄຽງຄູ່ກັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີ ຕາມຊ່ອງທາງທີ່ເຮົາສາມາດເຂົ້າເຖິງ.
- ໃຫ້ຄຳແນະນຳແກ່ຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອຍົກລະດັບປະສິດທິຜົນຂອງວຽກງານກ່ຽວກັບ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນກ້າວໄປເຖິງການຍົກລະດັບສິດທິຂອງຊຸມຊົນໃນຊຸມນະບົດ.

ໂຄງຮ່າງຂອງບົດລາຍງານການສຶກສາ: ບົດລາຍງານ ບ່ອນຍາວເກີນ 30 ໜ້າ (ໃນນີ້ບໍ່ລວມເອົາ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ). ບົດລາຍງານຄວນບັນຈຸບັນດາອົງປະກອບຕ່າງໆລຸ່ມນີ້. ທຸກພາກຄວນໄດ້ຮັບການໃຈ້ແຍກອອກຈາກກັນຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ມີຄຸນນະພາບພຽງພໍ.

- ໜ້າປົກ
- ສາລະບານ
- ບົດຄັດຫຍໍ້ວ່າສາມາດຖືກນຳໃຊ້ເປັນເອກະສານດ້ວຍສິດຂອງມັນເອງ. ມັນຄວນລວມທັງຂໍ້ມູນຕົ້ນຕໍທີ່ຄົ້ນພົບກ່ຽວກັບການສຶກສາ ແລະ ການສັງລວມຂໍ້ສະຫຼຸບ ແລະ ຄຳແນະນຳ.
- ວັດຖຸປະສົງຂອງການສຶກສາ
- ຄຳຖາມຕົ້ນຕໍ ແລະ ຕັ້ງຄຳຖາມສຳຮອງ.
- ເຫດຜົນທີ່ນຳໃຊ້ວິທີການ ແລະ ເຕັກນິກທີ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ (ລວມທັງ ຄຸນຄ່າພື້ນຖານ ແລະ ການຄາດຄະເນ, ທິດສະດີ) ດ້ວຍເຫດຜົນຂອງການເລືອກທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ (ຂອງ ຜູ້ຖືກສຳພາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ສະຖານທີ່ ທີ່ໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມ).
- ຂໍ້ຈຳກັດທີ່ແທ້ຈິງຂອງການສຶກສາ.
- ການນຳສະເໜີຂໍ້ມູນທີ່ຄົ້ນພົບ ແລະ ການວິເຄາະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ລວມທັງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດໄວ້, ແຕ່ຕິດພັນກັບ ຂໍ້ມູນທີ່ຄົ້ນພົບ). ທຸກຄຳຖາມຄົ້ນຄວ້າຄວນໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ, ໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ບັນຫາກ່ຽວກັບຄວາມເທົ່າທຽມກັນທາງເພດ.
- ສະຫຼຸບ, ເຊິ່ງ ຈະວິເຄາະຄຳຖາມຕ່າງໆ. ພາກສະຫຼຸບຄວນໄດ້ມາຈາກຂໍ້ມູນທີ່ຄົ້ນພົບ ແລະ ການວິເຄາະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ຄຳແນະນຳທີ່ຄວນຄວນຕິດພັນກັບຂໍ້ສະຫຼຸບຢ່າງຈະແຈ້ງ ແຕ່ຖືກນຳສະເໜີແຍກອອກຕ່າງຫາກ. ຄຳແນະນຳຄວນສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ ແລະ ຖ້າມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ກໍ່ໃຫ້ແຍກສຳລັບຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫຼື ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍບົດລາຍງານ ເຊິ່ງລວມມີ:
 - ຂໍ້ກຳນົດອ້າງອີງ (Terms of Reference);
 - ເຕັກນິກທີ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອການເກັບຂໍ້ມູນ (ລວມທັງ ການສຳພາດປະຊາຊົນ ແລະ ທີ່ຕັ້ງທີ່ໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມ; ລາຍການຄຳຖາມ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ຫຼື 'ນຳພາການສຳພາດ' ຫຼື ລາຍຊື່ຫົວຂໍ້ (ຍັງ ນຳໃຊ້ເພື່ອການປຶກສາຫາລືເປັນກຸ່ມ);
 - ແຜນງານເພີ່ມເຕີມ (ຂໍ້ມູນ ແລະ ຄຸນລັກສະນະຕົ້ນຕໍຂອງກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ).
 - ແນວຄວາມຄິດ ແລະ ລາຍການຂອງຕົວອັກສອນຫຍໍ້.
 - ລາຍການເອກະສານ ແລະ ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອ້າງອີງ.

ຮູບແບບຂອງການລາຍງານຄວນຈະແຈ້ງ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ແລະ ຢູ່ໃນບົດຕ້ອງອ້າງອີງແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຂໍ້ມູນ ເຊັ່ນ ການສໍາພາດ, ເອກະສານ, ລາຍງານ, ອື່ນ. ຈະຕ້ອງໄດ້ສະໜອງໃຫ້.

7. ການອະທິບາຍຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ງົບປະມານ

ຖ້າທ່ານສົນໃຈໃນການດໍາເນີນການປະເມີນນີ້ ກະລຸນາສົ່ງ ຊີວະປະຫວັດ (Curriculum Vitae) ພ້ອມກັບເອກະສານທີ່ ກ່ຽວ ສາມ ຢ່າງຄື:

1. ບົດນໍາສະເໜີ ການປະເມີນ (ສູງສຸດບໍ່ເກີນ 3 ໜ້າ) ລວມທັງ ວິທີການທີ່ຈະປະເມີນ ເພື່ອໃຫ້ໂດຍສອດຄ່ອງກັບເງື່ອນໄຂ ຂອງການການເຮັດບົດປະເມີນຄັ້ງນີ້.
 2. ລາຍລະອຽດປະຕິທິນຂອງການດໍາເນີນການປະເມີນ (ໂດຍອີງໃສ່ແຜນວຽກ)
 3. ງົບປະມານທັງໝົດທີ່ຈະນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການເຮັດບົດສຶກສາຄັ້ງນີ້.
 4. ຊີວະປະຫວັດ ແລະ ເອກະສານທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ສາມ ຢ່າງນັ້ນ ຈະຕ້ອງສົ່ງທາງ ອີເມວ ກ່ອນວັນທີ 5 ກັນຍາ 2016 ຕາມ ທີ່ຢູ່ນີ້: phetdalay@laolandinfo.org
-

ອົງການຈັດຕັ້ງ:

ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ
ບ້ານໂພນທັນເໜືອ ເມືອງໄຊເຊດຖາ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ

ຜູ້ຕິດຕໍ່:

ທ່ານ ນາງ Violaine Fourile
ຜູ້ປະສານງານສາກົນ LIWG
ອີເມລ : info@laolandinfo.org

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2: ເອກະສານອ້າງອີງ

- Baird, I.G. ແລະ Shoemaker, B. (2005). ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຫຼື ການຍຸຍົງ? ການຍົກຍ້າຍພາຍໃນ ແລະ ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນຢູ່ ສປປ ລາວ. Probe International.
- Baird, I.G. (2011). ຫັນທີ່ດິນເປັນທຶນ, ຫັນຄົນເປັນແຮງງານ: ການສະສົມແຕ່ຕົກດຳບັນ ແລະ ການມາຮອດຂອງການສຳປະທານທີ່ດິນເສດຖະກິດຂະໜາດໃຫຍ່ ຢູ່ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ. ໃນ *ຂໍ້ສະເໜີໃໝ່: ຫຼັກສິດທິມາກຊິສ ແລະ ການຕັ້ງຄຳຖາມໃນຂະແໜງນີ້*, ແຫຼ້ມທີ 5, ເລກທີ 1 (ພະຈິກ 2011) ໜ້າທີ 10-26.
- Baird, I.G. (2013). ຊົນພື້ນເມືອງ ແລະ ທີ່ດິນ: ສົມທຽບການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ແລະ ຜົນສະທ້ອນຂອງມັນ ຢູ່ກຳປູເຈຍ ແລະ ລາວ. ໃນ: *ທັດສະນະຂອງອາຊີປາຊີຟິກ*, ແຫຼ້ມທີ 54, ເລກທີ 3, ທັນວາ 2013. ISSN 1360-7456, ໜ້າທີ 269–281.
- Boutthavong, S., Hyakumura, K., Ehara M ແລະ Fujiwara, T. (2016). ການປ່ຽນແປງທີ່ເປັນປະຫວັດສາດ ຂອງການຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໜຶ່ງ: ກໍລະນີສຶກສາ ໃນ ສປປ ລາວ. *ທີ່ດິນ*, 5, 11; doi:10.3390/ທີ່ດິນ5020011.
- Broegaard, R. B., Vongvisouk, T ແລະ Mertz, O (2016). ແຜນການນຳໃຊ້ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ດິນທີ່ຂັດແຍ່ງກັນຢູ່ ລາວ: ຄວາມໝັ້ນຄົງສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ຈະຖືກກົດກັນອອກ, *World Development*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.worlddev.2016.08.008>.
- Castella, J.-C., Lestrel, G., Hett, C., Bourgoin, J., Fitriana, Y. R., Heinemann, A., ແລະ Pfund, J.-L. (2012). ຜົນຂອງການແບ່ງພູມສັນຖານ ຕໍ່ກັບຄວາມບອບບາງຂອງການດຳລົງຊີວິດ: ຫັນຈາກການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໄປສູ່ການກະສິກຳແບບໝູນວຽນ ແລະ ປ່າທຳມະຊາດ ຢູ່ພາກເໜືອຂອງລາວ. *Human Ecology*, 41, 63–76.
- Daley, E., Osorio, M ແລະ Mi Young Park, C. (2013). *ບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ຜົນສະທ້ອນດ້ານຄວາມສະເໝີພາບຂອງການລົງທຶນກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ຕໍ່ກັບສິດເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ແລະ ແຮງງານ ແລະ ໂອກາດໃນການສ້າງລາຍໄດ້*. ກໍລະນີສຶກສາການລົງທຶນກະສິກຳແບບເລືອກເຟັ້ນ ຢູ່ ສປປ ລາວ, FAO, Rome.
- Dwyer, M. B. (2015). ການເຮັດໃຫ້ເປັນທາງການ? ການອອກໃບຕາດິນ, ການສຳປະທານທີ່ດິນ ແລະ ການເມືອງຂອງຄວາມໂປ່ງໃສດ້ານພື້ນທີ່ ຢູ່ປະເທດ ກຳປູເຈຍ. *ວາລະສານ Peasant Studies*, 42(5), 903–928. <https://doi.org/10.1080/03066150.2014.994510www.iss.nl/ldpi>
- Dwyer, M.B., ແລະ Ingalls, M. (2015). REDD+ ທາງຜ່ານ: ທາງເລືອກ ແລະ ຂໍ້ແລກປ່ຽນ ສຳລັບ 2015-2020 ຢູ່ລາວ. ເອກະສານຄົ້ນຄວ້າຂອງ CIFOR 179. CIFOR, Bogor, Indonesia.
- Dwyer, M.B. ແລະ Devongsa, V. (2017). ຮ່າງບົດລາຍງານການປະເມີນ ສຳລັບ ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ຈັດສັນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້. ເອກະສານພາຍໃນ ບໍ່ໃຫ້ເຜີຍແຜ່, ກຸ່ມພາ.
- Ducourtieux, O., Laffort, J. R. ແລະ Sacklokhham, S. (2005) ນະໂຍບາຍທີ່ດິນ ແລະ ການເຮັດຟາມ ຢູ່ລາວ, ການພັດທະນາ ແລະ ການປ່ຽນແປງ, ແຫຼ້ມທີ 36, ເລກທີ 3, ໜ້າທີ 499–526.
- FAO (2012). ບົດແນະນຳແບບສະໝັກໃຈ ວ່າດ້ວຍການບໍລິຫານຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນບໍລິບົດຂອງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານແຫ່ງຊາດ. FAO, Rome.

- Fujita, Y., Phengsopha, K. (2008). ຊ່ອງຫວ່າງລະຫວ່າງ ນະໂຍບາຍ ແລະ ພາກປະຕິບັດ ໃນ ສປປ ລາວ. ໃນ Carol J. Pierce Colfer, Ganga Ram Dahal, Doris Capistrano (Eds.), *ບົດຮຽນຈາກການແບ່ງຂັ້ນ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້: ເງິນ, ຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ການສະແຫວງຫາການບໍລິຫານທີ່ດິນ ໃນອາຊີປາຊີຟິກ*, (ໜ້າທີ 117-132). United Kingdom: Earthscan.
- GIZ (2015a). *ການປະເມີນຜົນການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ຢູ່ພາກເໜືອຂອງລາວ: ສັງລວມທ່າອ່ຽງການມີສ່ວນຮ່ວມ, ຄວາມພໍໃຈ, ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ແລະ ຜົນກະທົບ ສໍາລັບ ການພັດທະນາຊຸມນະບົດຄົບວົງຈອນ ໃນເຂດ ທຸກຍາກຂອງລາວ (NU-IRDP)*. ພິມໂດຍ GIZ ຮ່ວມມືກັບ NUDP.
- GIZ (2015b). *ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນເປັນລະບົບ ໃນເຂດຊຸມນະບົດ ຂອງ ສປປ ລາວ: ເອກະສານແນວຄວາມຄິດ ສໍາລັບໃຊ້ທົ່ວປະເທດ*. ພິມໂດຍ GIZ.
- ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ (GoL), (2015). *ບົດລາຍງານຂອງກອງປະຊຸມໂຕະມືນຄັ້ງທີ 12 – 27 ພະຈິກ 2015, ສູນຝຶກອົບຮົມຮ່ວມມືສາກົນ, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ*. ຈັດພິມໂດຍ ກົມຮ່ວມມືສາກົນ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.
- Heinimann A, Flint C, Bernhard R, Hett C (ໃນຂ່າວ). ນໍາເອົາການກະສິກໍາພູດອຍເຂົ້າໃນແຜນທີ່: ປະສົບການຂອງ TABI ໃນລາວ. ໃນ: Crains M, ຜູ້ບັນນາທິການ. *ນະໂຍບາຍການເຮັດໄຮ່ແບບເຄື່ອນທີ່: ສ້າງສົມມະດຸນ ຄວາມຍືນຍົງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ*. ໜ້າທີ 873-890, ຂ່າວ CABI.
- Higashi, S. (2015). ວິທີທາງເລືອກໃນການບໍລິຫານທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ຢູ່ພາກເໜືອ ສປປ ລາວ. ໃນ: *ການເຮັດໄຮ່ແບບເຄື່ອນທີ່, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດໍາລົງຊີວິດ: ສິ່ງທ້າທາຍເກົ່າ ແລະ ໃໝ່ສໍາລັບຊຸມພື້ນເມືອງໃນອາຊີ*. ບັນນາທິການໂດຍ Christian Erni. ພິມໂດຍ ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສປຊ ແລະ ກຸ່ມເຮັດວຽກສາກົນສໍາລັບ ພັນທະວຽກງານຊຸມພື້ນເມືອງ ແລະ ປະຊາຊົນພື້ນເມືອງຂອງອາຊີ, ບາງກອກ.
- Kenney-Lazar, M. (2016). *ການເຊື່ອມໂຍງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ກັບສິດຄອບຄອງ ໃນ ສປປ ລາວ*. ວຽງຈັນ: ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນທີ່ດິນ (LIWG), ສະມາຄົມໂລກເພື່ອດິນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (GAPE), ແລະ ຈຸດສຸມບ້ານສາກົນ (VFI).
- Lestrelin, G., Bourgoïn, J., Bouahom, B., & Castella, J.-C. (2011). ວັດແທກການມີສ່ວນຮ່ວມ: ກໍລະນີສຶກສາການວາງແຜນນໍາໃຊ້ ທີ່ດິນບ້ານ ຢູ່ພາກເໜືອ ສປປ ລາວ. *ພູມມິສາດນໍາໃຊ້*, 31, 950–958.
- Lestrelin, G., Castella, J.-C., & Bourgoïn, J. (2012). ການກໍານົດເຂດແດນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ: ການເມືອງຂອງການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ ລາວ. *ວາລະສານ Contemporary Asia*, 45, 581–602.
- Liu, M., ແລະ Sigaty, T. (2009) *ທີ່ດິນຊຸມຊົນ (ຫຼື ລວມໝູ່) ແລະ ໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ໃນ ສປປ ລາວ*. ໂຄງການ Rights-LINK.
- ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ (2012a). *ນະໂຍບາຍການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ*. ຄໍາແນະນໍາ, *ບົດຮຽນຈາກພາກສະໜາມ*. ບົດລາຍງານພາຍໃນ.
- ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ (2012b). *ຮ່າງບົດລາຍງານ ກ່ຽວກັບພາບລວມດ້ານນະໂຍບາຍ ຕໍ່ ການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ (CLRT)*. ພິມໂດຍ ກົມທີ່ດິນ, ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ແລະ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ.
- ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ (2012c). *ການບໍລິຫານ ທີ່ດິນ, ປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ. ຂະຫຍາຍຕົວໃນຄວາມສະເໝີພາບ ຫຼື ໃນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ?*

- ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ (2013). ຄໍາແນະນຳເພື່ອນະໂຍບາຍທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ. ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນທີ່ດິນ (ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ).
- McDowell, D., Mann, E., ແລະ Talbot, L. (2016). ບົດລາຍງານຄັ້ງທີຊາວທ້າ ຂອງຄະນະຊ່ຽວຊານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມສາກົນ, ໂຄງການພະຫຸປະສິງນ້ຳເທີນ 2, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ
- NAFRI 2012. ຄູ່ມືວ່າດ້ວຍ ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ. ວິທີ ແລະ ເຄື່ອງມືທີ່ໄດ້ສ້າງ ແລະ ທົດສອບ ຢູ່ເມືອງວຽງຄໍາ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ. NAFRI-IRD-CIFOR, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ.
- Rigg, J. (2006). ປ່າໄມ້, ການຫັນໄປສູ່ຕະຫຼາດ, ການດຳລົງຊີບ ແລະ ຜູ້ທຸກຍາກ ໃນ ສປປ ລາວ, *Land Degrad. Develop.* 17: 123–133.
- Royal Swedish Academy of Sciences (2009). ລາງວັນໃນສາຂາວິທະຍາສາດເສດຖະກິດ 2009, ຂໍ້ມູນສໍາ ລັບສາທາລະນະຊົນ, ສະຕອກໂຮມ, ສະວີເດັນ.
- Schneider, T. (2013). ໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ຫຼື ລວມໝູ່ ໃນ ສປປ ລາວ: ບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຈາກໂຄງການລິເລີ່ມທົດລອງ. ພິມໂດຍ: ການປົກປ້ອງພູມິອາກາດຜ່ານການຫຼີກລ່ຽງການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ (CLIPAD), ກົມ ປ່າໄມ້, ວຽງຈັນ, ແລະ ອົງການຮ່ວມມືສາກົນແຫ່ງປະເທດເຢຍລະມັນ (GIZ) GmbH, ເຢຍລະມັນ.
- Schönweger, O., Heinimann, A., Epp recht, M., Lu, J., ແລະ Thalongseengchanh, P. (2012). ການສໍາປະທານ ແລະ ການເຊົ່າ ໃນ ສປປ ລາວ: ເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການລົງທຶນໃນ ທີ່ດິນ. ສູນພັດທະນາ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (CDE), ມະຫາວິທະຍາໄລເບີນ, ເບີນ ແລະ ວຽງຈັນ: Geographica Bernensia.
- Stadel, J. (2014). ການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນເປັນລະບົບໃຫ້ທີ່ດິນຊຸມຊົນ ແລະ ທີ່ດິນລັດ ໃນ ສປປ ລາວ. ບົດລາຍງານພາຍໃນ ໂດຍ FINNMAP International ໃຫ້ແກ່ GIZ ແລະ MONRE.
- Sfez, P. (2015). ການປະເມີນພາຍນອກສຸດທ້າຍຂອງ “ການສະນັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດການ ພັດທະນາຂະແໜງການໄມ້ໄຜ່ແຂວງຫົວພັນ”, ແຂວງຫົວພັນ – ສປປ ລາວ. ສ້າງໃຫ້ແກ່ GRET.
- TABI (2015). ການທົບທວນການທົດລອງ ແລະ ການກຳນົດເຂດແດນຄືນໃໝ່ 3 ປະເພດການບໍລິຫານປ່າໄມ້ (ທີ່ດິນ ປ່າໄມ້ລັດ) ຢູ່ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ສປປ ລາວ (23/2 ຫາ 6/3/2015) TABI, ວຽງຈັນ.
- TABI (2017). ລາຍງານຫຍໍ້ກ່ຽວກັບໂຄງການ, ພິມໂດຍ TABI, ວຽງຈັນ.
- VFI ແລະ MRLG (2016). ປະສົບການລົງທຶນໃນທຸລະກິດການກະເສດໃນ ສປປ ລາວ, ພິມໂດຍ MRLG, ກັນຍາ 2016.
- Vongvisouk, T., Broegaard, R. B., Mertz, O., & Thongmanivong, S. (2016). ການເລັ່ງເພື່ອພຶດ ເສດຖະກິດ ແລະ ການປົກປ້ອງປ່າໄມ້: ບໍ່ມີການຮ່ວມທີ່ດິນ ຫຼື ລະເວັ້ນ ທີ່ດິນ. *ນະໂຍບາຍການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ*, 55, 182–192, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264837716303088>.
- World Food Program (WFP) (2006). ສປປ ລາວ: ການວິເຄາະຄວາມບອບບາງ ແລະ ຄວາມໜັ້ນຄົງດ້ານ ສະບຽງອາຫານແບບລະອຽດ (CFSVA). ວຽງຈັນ: WFP.
- Wildlife Conservation Society (2010). WCS ໃນ ສປປ ລາວ. ນໍາສະເໜີທີ່ ການສໍາມະນາ WCS ກ່ຍວກັບ ຕົວແບບການປ່ຽນທີ່ດິນເພື່ອ REDD, ຕຸລາ 25–29, 2010, Bronx Zoo, Bronx, ນິວຢອກ, ສ. ອາເມລິກາ.
- ທະນາຄານໂລກ (2013). ລາຍງານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການສໍາເລັດ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ ສໍາລັບໂຄງການປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ເພື່ອການພັດທະນາພູດອຍ (SUFORD), ໜ່ວຍງານບໍລິຫານປະຈຳປະເທດໃນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້, ອາຊີ ຕາເວັນອອກ ແລະ ພາກພື້ນປາຊີຟິກ ມິຖຸນາ 28, ລາຍງານເລກທີ: ICR00002434.

World Renew (2015). ລາຍງານກ່ຽວກັບການປະເມີນການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ) ຢູ່ເຂດຫ້ວຍກ້ອນ, ເມືອງໃໝ່, ແຂວງຜົ້ງສາລີ. ໂຄງການພັດທະນາການດໍາລົງຊີວິດຊຸມຊົນ. ມີນາ, 2015.

ກອບນິຕິກຳ ແລະ ເອກະສານນະໂຍບາຍ (ລຽງຕາມວັນທີປະກາດນໍາໃຊ້)

- ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ, ສະພາແຫ່ງຊາດ, 1990
- ດຳລັດນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 59/ນຍ, ລົງວັນທີ 22 ພຶດສະພາ 2002 ວ່າດ້ວຍການບໍລິຫານແບບຍືນຍົງເຂດປ່າຜະລິດ
- ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ, ສະພາແຫ່ງຊາດ, ເລກທີ 04/2003 (ກຳລັງປັບປຸງຄືນ)
- ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້, ສະພາແຫ່ງຊາດ, ເລກທີ 06/2007 (ກຳລັງປັບປຸງຄືນ)
- ບົດແນະນຳວ່າດ້ວຍການພິຈາລະນາ ການນໍາໃຊ້ ແລະ ຄອບຄອງທີ່ດິນ ເພື່ອຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນ, ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ (NLMA) 564/2007
- ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ, ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ເລກທີ 88/2008
- ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ກະສິກຳແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ) ຂັ້ນບ້ານ ແລະ ກຸ່ມບ້ານ, ອອກໂດຍ MAF ແລະ NLMA, 2010.
- ລັດຖະບັນຍັດວ່າດ້ວຍ ຄ່າທຳນຽມ ແລະ ຄ່າບໍລິການ, ຫ້ອງການປະທານປະເທດ, 003 2012
- ຂໍ້ຕົກລົງ ວ່າດ້ວຍການສຳຫຼວດ ແລະ ສ້າງແຜນທີ່ສາລະບົບຕາດິນ, ກຊສ 6035/2014
- ຂໍ້ຕົກລົງວ່າດ້ວຍ ການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນ, ກຊສ ເລກທີ 6036/2014
- ລັດຖະທຳມະນູນແຫ່ງ ສປປ ລາວ (ສະບັບປັບປຸງປີ 2015).
- ຮ່າງນະໂຍບາຍທີ່ດິນແຫ່ງຊາດສະພາແຫ່ງຊາດ 18 ສິງຫາ 2016.
- ຂໍ້ຕົກລົງວ່າດ້ວຍການນໍາໃຊ້ຄູ່ມືການຂຶ້ນທະບຽນ, ການຍັງຢືນ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ດິນກະສິກຳ ສຳລັບ ທີ່ດິນກະສິກຳຄອບຄົວ, ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ເລກທີ 2810/2016.
- ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການຊົດເຊີຍ ແລະ ການຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນ ທີ່ຖືກກະທົບໂດຍ ໂຄງການພັດທະນາ, 84/ນຍ (2016).

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3: ຜົນການສໍາຫຼວດຂອງ ສະມາຊິກ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ

ໝາຍເຫດ: ເພື່ອຮັກສາຕົວຕົນຂອງແປດອົງການທີ່ໄດ້ຕອບບົດສໍາຫຼວດ, ໄດ້ເອົາຊື່ ແລະ ທີ່ຕັ້ງຂອງອົງການອອກ.

ອົງການ	A	B	C	D	E	F	G	H	ສະເລ່ຍ
1. ຊື່ຂອງເມືອງ/ແຂວງທີ່ອົງການທ່ານເຮັດວຽກ									
2. ທ່ານໄດ້ສໍາເລັດ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ຈັກບ້ານແລ້ວ ຕັ້ງແຕ່ປີ 2009?	20	6	13	4	14	14	10	3	
3. ຈັກວັນໂດຍສະເລ່ຍ ທີ່ທ່ານໃຊ້ຕໍ່ແຕ່ລະ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນແຕ່ລະບ້ານ?	10	45	21	25		42		14	
4. ທ່ານໄດ້ກໍານົດເຫັນທີ່ດິນປະເພນີບໍ່ ໃນລະຫວ່າງຂະບວນການ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ? ມີຈັກບ້ານ?	ບໍ່	ແມ່ນ	ບໍ່	ບໍ່	ແມ່ນ, 14	ແມ່ນ	ບໍ່	ແມ່ນ, 3	
5. ທ່ານໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຊຸມຊົນບໍ່ ໃນລະຫວ່າງຂະບວນການ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ? ມີຈັກບ້ານ?	ບໍ່		no	ແມ່ນ, 4	ແມ່ນ, 5	ແມ່ນ, 2	ແມ່ນ, 10	ແມ່ນ, 3	
6. ຜົນຂອງ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໄດ້ເອົາເຂົ້າເປັນດິຈິຕອລ ແລະ ເກັບໄວ້ໃນລະບົບການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນບໍ່ (ພະແນກ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແຂວງ)?	ບໍ່	ບໍ່	ບໍ່	ບໍ່	ບໍ່	ແມ່ນ	ບໍ່	ບໍ່ແນ່ໃຈ	
7. ວັດຖຸປະສົງຂອງທ່ານແມ່ນຫຍັງໃນການດໍາເນີນ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ,ແລະ ມັນມີຄວາມສໍາຄັນຄືແນວໃດ? 1=ສໍາຄັນຫຼາຍ , 2=ຂ້ອນຂ້າງສໍາຄັນ, 3=ບໍ່ສໍາຄັນຫຼາຍ 4=ບໍ່ກ່ຽວກັບວຽກພວກເຮົາ									
· ລຸດຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ດິນລະຫວ່າງບ້ານ	1	1	2	1	3	2	3	2	1.9
· ກໍານົດທີ່ດິນທີ່ມີຢູ່ສໍາລັບການລົງທຶນຂອງບໍລິສັດເອກະຊົນ	4	3	2	4	4	3	3	3	3.3

ອົງການ	A	B	C	D	E	F	G	H	ສະເລ່ຍ
• ສະໜອງໃບຕາດິນໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວທຸກຍາກ ທີ່ບໍ່ສາມາດຈ່າຍຄ່າອອກໃບດັ່ງກ່າວ	3	3	4	1	4	4	4	4	3.4
• ຮັບປະກັນວ່າ ຊຸມຊົນໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຢ່າງຍຸດຕິທໍາ ຖ້າເຂົາເຈົ້າສູນເສຍທີ່ດິນໄປແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ	1	2	3	1	2	1	1	4	1.9
• ສ້າງຄວາມສະຖຽນການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ ແລະ ເພີ່ມປ່າປົກຄຸມ	2	2	2	2	4	3	4	4	2.9
• ຊອກທີ່ດິນເໝາະສົມໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ	3	2	2	1	2	1	2	4	2.1
• ການປົກປ້ອງແຫຼ່ງນໍ້າ ຫຼື ສັດປ່າ	1	1	1	1	1	1	2	1	1.1
• ການຈັດສັນທີ່ດິນຄືນໃຫ້ສະມາຊິກທີ່ດ້ອຍໂອກາດໃນຊຸມຊົນ	3	2	3	1	2	1	2	4	2.3
• ລຸດການເອົາທີ່ດິນໄປເຮັດສໍາປະທານ	3	1	3	3	1	1	1	2	1.9
• ຊຸກຍູ້ການບໍລິຫານເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແບບຍືນຍົງ ໂດຍຊາວບ້ານ	1	1	2	1	1	1	1	1	1.1
• ປະເມີນຄວາມເໝາະສົມຂອງທີ່ດິນບ້ານສໍາລັບການກະສິກໍາຕ່າງໆ	1	2	1	1	3	2	2	2	1.8
• ຮັກສາການຄວບຄຸມຂອງຊຸມຊົນຕໍ່ທີ່ດິນ, ປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ	1	1	1	1	1	1	1	1	1.0
• ອື່ນໆ: ຮັບປະກັນທີ່ດິນພຽງພໍສໍາລັບການກະສິກໍາແບບເລື່ອນລອຍ								1	
8. ວັດຖຸປະສົງຂອງທ່ານ ໄດ້ບັນລຸໃນລະດັບໃດ? 1=ບັນລຸເຕັມສ່ວນ, 2=ບັນລຸເກືອບທັງໝົດ, 3=ບັນລຸບາງສ່ວນ, 4=ບໍ່ບັນລຸ, 5=ບໍ່ຮູ້. ເຫດຜົນ?	2	5, ໄວເກີນ ໄປທີ່ຈະ ບອກໄດ້	2	2	3	3, ມີການ ປ່ຽນແປງ ພະນັກງານ ຫຼາຍເກີນໄປ	3, ບໍ່ເຄີຍມີ ການອອກ ການອອກໃບ ຕາດິນຊຸມຊົນ	2, ມີທີ່ ດິນກະສິ ກໍາທີ່ ພຽງພໍ	

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4: ຕາຕະລາງການສໍາພາດ

ໝາຍເຫດ: ບໍ່ໄດ້ລະບຸຊື່ ແລະ ຕຳແໜ່ງຂອງຜູ້ຖືກສໍາພາດ ເພື່ອຮັກສາຕົວຕົນຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ວັນທີ	ອົງການ
23/11/16	ຂະແໜງອອກໃບຕາດິນ, ພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແຂວງ ຄຳມ່ວນ
23/11/16	ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນ, ຄຳມ່ວນ
24/11/16	ຄະນະ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຜູ້ນຳຊຸມຊົນ, ບ້ານນ້ອຍຕະລັກ, ເມືອງຍົມມະລາດ, ຄຳມ່ວນ
25/11/16	ໂຄງການທີ່ດິນຊຸມຊົນຊື່ນນະບົດຂອງ ອົງການ CIDSE, , ເມືອງຍົມມະລາດ ແລະ ເມືອງມະຫາໄຊ, ຄຳມ່ວນ
6/12/16	ທີ່ປຶກສາການພັດທະນາກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້
3/1/17	CDE, Berne (ໂດຍທາງ ສະໄກ້ພ Skype)
4/1/17	CIFOR ແລະ IRD, ວຽງຈັນ
4/1/17	ໂຄງການ TABI, ວຽງຈັນ
5/1/17	ໂຄງການແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, GIZ, ວຽງຈັນ
6/1/17	ຄະນະປ່າໄມ້, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ, ວຽງຈັນ
24/1/17	ອົງການ SUFORD, ວຽງຈັນ
25/1/17	ອົງການຈຸດສຸມບ້ານສາກົນ, ວຽງຈັນ
26/1/17	ການບໍລິຫານທີ່ດິນແມ່ນໍ້າຂອງ (MRLG), ວຽງຈັນ
26/1/17	ບໍລິສັດ Stora Enso, ວຽງຈັນ
31/1/17	ຫ້ອງການ GRET, ຫົວພັນ
1/2/17	ຂະແໜງທີ່ດິນ, ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ຫົວພັນ
1/2/17	ໂຄງການ ແຜນການແບ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນ, GIZ ຫົວພັນ
2/2/17	ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ, ວຽງໄຊ
2/2/17	ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ວຽງໄຊ
2/2/17	ຄະນະບໍລິຫານທີ່ດິນບ້ານ, ບ້ານນາມອນ, ວຽງໄຊ, ຫົວພັນ
3/2/17	ຄະນະບໍລິຫານທີ່ດິນບ້ານ, ບ້ານໂສຍ, ວຽງໄຊ, ຫົວພັນ
6/2/17	ພະນັກງານທີ່ດິນ, Stora Enso, ຕະໂອ້ຍ, ສາລະວັນ
6/2/17	ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຕະໂອ້ຍ, ສາລະວັນ
7/2/17	ຄະນະບໍລິຫານທີ່ດິນບ້ານ, ບ້ານລະເພີງ, ຕະໂອ້ຍ, ສາລະວັນ
7/2/17	ຄະນະບໍລິຫານທີ່ດິນບ້ານ, ບ້ານລະບອງກົກໄຮ, ຕະໂອ້ຍ, ສາລະວັນ
8/2/17	ຂະແໜງທີ່ດິນ, ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ, ຕະໂອ້ຍ,

	ສາລະວັນ
9/2/17	ຂະແໜງທີ່ດິນ, ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ຈຳປາສັກ
9/2/17	ຂະແໜງຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແຂວງ, ຈຳປາສັກ
9/2/17	ສະມາຄົມສາກົນ ເພື່ອປະຊາຊົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (GAPE)
10/2/17	ຄະນະບໍລິຫານທີ່ດິນບ້ານ, ບ້ານໜອງຜານວນ, ເມືອງປາກຊ່ອງ, ຈຳປາສັກ
22/2/17	ແມ່ຍິງຮ່ວມໃຈພັດທະນາ MHP, ບໍ່ແກ້ວ
9/3/17	ກົມພັດທະນາ ແລະ ວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ